

ARHICON

UNIVERSITATEA DE ARHITECTURĂ ȘI URBANISM
ION MINCU - BUCUREȘTI
CENTRUL DE CERCETARE, PROIECTARE,
EXPERTIZĂ ȘI CONSULTING

Strada Academiei 18-20, 010014 - BUCUREȘTI, ROMANIA, Tel: 307.71.05 ; 307.71.90 fax 307.71.05 cod fiscal R14771110

LIDER - Arhicon București

UAUIM-CCPEC București

IMP Chișinău Proiect

UTM Chișinău

PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU

STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRIVIND EVOLUȚIA SOCIO-DEMOGRAFICĂ A MUNICIPIULUI CHIȘINĂU

PLAN URBANISTIC GENERAL

Municipiul CHIȘINĂU

STUDIU PRIVIND EVOLUȚIA SOCIO-DEMOGRAFICĂ A MUNICIPIULUI CHIȘINĂU

Titlul lucrării

STUDIU PRIVIND EVOLUȚIA SOCIO-DEMOGRAFICĂ A
MUNICIPIULUI CHIȘINĂU

Beneficiar

PRIMĂRIA MUNICIPIULUI CHIȘINĂU

Proiectant de
specialitate

P.F.A. ALEXANDRU IOAN TOTH / București

Șef proiect
specialitate

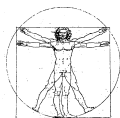
Soc. ANCA POP

Colectiv de
elaborare:

Soc. Anca Pop
Soc. Alexandru Ioan Toth

DATA

Octombrie 2025

ARHICON

UNIVERSITATEA DE ARHITECTURĂ ȘI URBANISM
ION MINCU - BUCUREȘTI
CENTRUL DE CERCETARE, PROIECTARE,
EXPERTIZĂ ȘI CONSULTING

Strada Academiei 18-20, 010014 - BUCUREȘTI, ROMANIA, Tel: 307.71.05 ; 307.71.90 fax 307.71.05 cod fiscal R14771110

LIDER - Arhicon București

UAUIM-CCPEC București

IMP Chișinău Proiect

UTM Chișinău

PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU

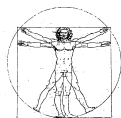
STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRIVIND EVOLUȚIA SOCIO-DEMOGRAFICĂ A MUNICIPIULUI CHIȘINĂU

Cuprins

A. DELIMITAREA OBIECTULUI STUDIAT	4
1. INTRODUCERE	4
1.1. Obiectivele studiului	4
1.2. Tipuri de date și informații statistice utilizate	5
B. ANALIZA CRITICĂ A SITUAȚIEI EXISTENTE	7
2. EVOLUȚIA POPULAȚIEI ȘI POTENȚIALUL DEMOGRAFIC	7
2.1. Volumul, structura și evoluția populației	7
2.1.1. Densitatea populației	9
2.1.2. Structura populației pe sexe	12
2.1.3. Structura populației pe vârste	12
2.1.4. Structura etnică a populației	15
2.2. Mișcarea naturală și migratorie	16
2.2.1. Natalitatea și mortalitatea	16
2.2.2. Migrația	18
3. RESURSELE DE MUNCĂ	21
4. ÎNVĂȚĂMÂNT	25
5. INFRASTRUCTURA SOCIALĂ	29
5.1. Resursele pentru cultură și sport	29
5.2. Resursele pentru sănătate	30
5.3. Locuințe	30
C. SCENARIILE DEMOGRAFICE PENTRU MUNICIPIUL CHIȘINĂU ÎN ORIZONTUL DE TIMP 2024-2060	32
D. CONCLUZII - EVIDENȚIEREA DISFUNȚIONALITĂȚILOR ȘI PRIORITĂȚI DE INTERVENȚIE	42
1. DISFUNȚIONALITĂȚI	42
2. PRIORITĂȚI	45

Listă figuri

Fig. 1. Evoluția populației rezidente a Municipiului Chișinău la recensămintele din perioada 1959 - 2024	7
Fig. 2. Ritmul de creștere al populației cu reședința obișnuită (2014=100%)	9
Fig. 3. Distribuția populației Mun. Chișinău pe tipuri de localități componente și sectoare	10
Fig. 4. Distribuția populației cu reședința obișnuită în Mun. Chișinău după locul nașterii	11
Fig. 5. Structura populației Municipiului Chișinău pe vârste la recensămintele din 2014 și 2024 - (%)	13
Fig. 6. Piramida vârstelor populației cu reședința obișnuită în Municipiul Chișinău în 2025 comparativ cu 2016	14
Fig. 7. Structura populației pe grupe de vârstă la recensămintele din 2011 și 2021	14
Fig. 8. Structura populației după grupe de vârstă de interes din punct de vedere economic	15
Fig. 9. Structura etnică a populației Municipiului Chișinău la recensământul din 2014 (%)	16

ARHICON

UNIVERSITATEA DE ARHITECTURĂ ȘI URBANISM
ION MINCU - BUCUREȘTI
CENTRUL DE CERCETARE, PROIECTARE,
EXPERTIZĂ ȘI CONSULTING

Strada Academiei 18-20, 010014 - BUCUREȘTI, ROMANIA, Tel: 307.71.05 ; 307.71.90 fax 307.71.05 cod fiscal R14771110

INSTITUTUL MUNICIPAL DE PROIECTĂRI
„CHIȘINĂU PROIECT”

UNIVERSITATEA TEHNICĂ
A MOLDOVEI

LIDER - Arhicon București

UAUIM-CCPEC București

IMP Chișinău Proiect

UTM Chișinău

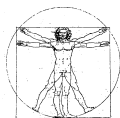
PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU

STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRIVIND EVOLUȚIA SOCIO-DEMOGRAFICĂ A MUNICIPIULUI CHIȘINĂU

Fig. 10. Distribuția populației ocupate a Mun. Chișinău pe activități economice	22
Fig. 11. Evoluția numărului de salariați	23
Fig. 12. Structura populației de 10 ani și peste după nivelul de educație (2024)	25
Fig. 13. Evoluția populației școlare în perioada 2013-2022, pe niveluri de instruire	28

Listă tabele

Tabel 1. Evoluția populației la recensăminte	8
Tabel 2. Densitatea populației 2014-2024	9
Tabel 3. Distribuția populației cu reședința obișnuită pe localități componente ale Municipiului Chișinău, la recensământul din 2024	10
Tabel 3. Structura populației pe sexe (2024)	12
Tabel 4. Structura populației pe vârste (recensământ 2024)	12
Tabel 6. Evoluția principalilor indicatori ai mișcării naturale a populației (‰)	17
Tabel 7. Evoluția migrației populației Mun. Chișinău în perioada 2014-2023	18
Tabel 8. Populația de 15 ani și peste a Mun. Chișinău, după relați cu piața forței de muncă (2019-2024, mii persoane)	21
Tabel 9. Evoluția ratelor de activitate, ocupare și șomaj, comparativ Mun. Chișinău – Total țară	21
Tabel 10. Ratele de activitate, ocupare și șomaj pe sexe, vârste și nivel de instruire, Mun. Chișinău – 2024 (%)	22
Tabel 11. Grupul NEET grupa de vîrsta 15-24 ani, pe sexe și nivel de instruire (2019-2024) - %	23
Tabel 12. Populația de 10 ani și peste după nivelul instituției de învățământ absolvite (2024)	25
Tabel 13. Date generale privind instituțiile de educația timpurie din Municipiul Chișinău	26
Tabel 14. Date generale privind instituțiile de învățământ primar și secundar general din Municipiul Chișinău	26
Tabel 15. Date generale privind instituțiile de învățământ profesional tehnic din Municipiul Chișinău	27
Tabel 16. Date generale privind instituțiile de învățământ superior din Municipiul Chișinău	27
Tabel 17. Date generale privind instituțiile de cultură din Municipiul Chișinău	29
Tabel 18. Date generale privind construcțiile sportive din Municipiul Chișinău	29
Tabel 17. Date generale privind rețeaua de asistență medicală în Municipiul Chișinău (2023)	30
Tabel 20. Date generale privind fondul locativ din Municipiul Chișinău	31
Tabel 21. Evoluția populației totale pe scenarii (persoane):	35
Tabel 21. Structura pe vârste - Scenariul Mediu (% din total):	36
Tabel 23. Speranța de viață proiectată pe sexe, pentru cele trei scenarii:=	38

ARHICON

UNIVERSITATEA DE ARHITECTURĂ ȘI URBANISM
ION MINCU - BUCUREȘTI
CENTRUL DE CERCETARE, PROIECTARE,
EXPERTIZĂ ȘI CONSULTING

Strada Academiei 18-20, 010014 - BUCUREȘTI, ROMANIA, Tel: 307.71.05 ; 307.71.90 fax 307.71.05 cod fiscal R14771110

INSTITUTUL MUNICIPAL DE PROIECTĂRI
„CHIȘINĂU PROIECT”

UNIVERSITATEA TEHNICĂ
A MOLDOVEI

LIDER - Arhicon București

UAUIM-CCPEC București

IMP Chișinău Proiect

UTM Chișinău

PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU

STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRIVIND EVOLUȚIA SOCIO-DEMOGRAFICĂ A MUNICIPIULUI CHIȘINĂU

A. DELIMITAREA OBIECTULUI STUDIAT

1. INTRODUCERE

Pentru ca politicile publice să răspundă real nevoilor cetățenilor și să contribuie la dezvoltarea urbană sustenabilă, este esențial ca acestea să pornească de la înțelegerea realităților locale. Fiecare comunitate are propriile sale caracteristici sociale și economice, iar intervențiile publice trebuie să reflecte aceste particularități. O abordare eficientă presupune nu doar identificarea resurselor disponibile, ci și adaptarea acțiunilor guvernamentale la structura și dinamica populației din teritoriu. Astfel, în procesul de elaborare a planurilor urbanistice, cunoașterea caracteristicilor populației reprezintă o etapă esențială pentru fundamentarea deciziilor de dezvoltare durabilă a orașelor. Datele demografice – precum numărul și distribuția populației, structura pe vârste, dinamica migrației, nivelul de educație sau compoziția socio-economică – oferă o imagine realistă asupra cerințelor actuale și viitoare ale comunității.

Prin analiza acestor informații, autoritățile pot anticipa nevoile privind locuințele, infrastructura de transport, serviciile publice (educație, sănătate, cultură), spațiile verzi sau zonele de agrement. Spre exemplu, o populație în creștere necesită extinderea rețelelor de utilități și construirea de locuințe suplimentare, în timp ce o populație îmbătrânită implică adaptarea spațiilor urbane pentru accesibilitate și servicii medicale.

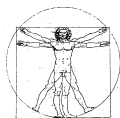
Totodată, înțelegerea distribuției teritoriale a populației ajută la reducerea inegalităților între cartiere și la promovarea coeziunii sociale. În lipsa unor date demografice corecte și actualizate, planificarea urbană riscă să devină ineficientă, să genereze dezechilibre sau să ignore nevoile reale ale cetățenilor. Astfel, integrarea componentelor socio-demografice în planificarea urbană nu este doar o recomandare, ci o condiție fundamentală pentru dezvoltarea armonioasă și echitabilă a orașelor.

Analizele privind populația sunt utilizate în fundamentarea deciziilor privind:

- ≡ dezvoltarea unor servicii publice de interes general, cum sunt cele de sănătate și educație;
- ≡ fundamentarea viitoarelor investiții publice în funcție de structura populației rezidente, respectiv de nevoile diferitelor categorii de populație;
- ≡ stabilirea unor direcții strategice de dezvoltare în funcție de resursele umane existente la nivelul municipiului.

Prezentul studiu de fundamentare a fost elaborat în cadrul procesului de reactualizare a Planului Urbanistic General al municipiului Chișinău. Pornind de la analiza datelor statistice oficiale privind demografia și forța de muncă sunt puse în evidență aspectele disfuncționale și sunt stabilite obiectivele de dezvoltare pe termen scurt, mediu sau lung. Totodată, pentru o mai bună contextualizare a rezultatelor analizelor realizate, precum și pentru stabilirea unor propuneri privind optimizarea efectelor fenomenelor demografice prin reducerea celor negative și maximizarea celor pozitive, este necesară corelarea cu documentele strategice care vizează populația în ansamblu sau anumite segmente de populație, la nivel național sau la nivelul municipiului Chișinău.

1.1. Obiectivele studiului

ARHICON

UNIVERSITATEA DE ARHITECTURĂ ȘI URBANISM
ION MINCU - BUCUREȘTI
CENTRUL DE CERCETARE, PROIECTARE,
EXPERTIZĂ ȘI CONSULTING

Strada Academiei 18-20, 010014 - BUCUREȘTI, ROMANIA, Tel: 307.71.05 ; 307.71.90 fax 307.71.05 cod fiscal R14771110

INSTITUTUL MUNICIPAL DE PROIECTĂRI
„CHIȘINĂU PROIECT”

UNIVERSITATEA TEHNICĂ
A MOLDOVEI

LIDER - Arhicon București

UAUIM-CCPEC București

IMP Chișinău Proiect

UTM Chișinău

PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU

STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRIVIND EVOLUȚIA SOCIO-DEMOGRAFICĂ A MUNICIPIULUI CHIȘINĂU

Studiul privind evoluția socio-demografică a fost realizat în cadrul proiectului de reactualizare a Planului Urbanistic General al municipiului Chișinău și își propune identificarea unor probleme și recomandări privind dezvoltarea urbană, pornind de la analiza principalilor indicatori ai structurii socio-demografice.

Studiul are în vedere următoarele obiective:

- ≡ analiza principalilor indicatori privind structura și mișcarea populației, urmărind identificarea problemelor și a disfuncționalităților caracteristice structurii socio-demografice;
- ≡ identificarea unor priorități legate de dezvoltarea municipiului având în vedere structura populației;
- ≡ formularea unor recomandări în vederea optimizării consecințelor fenomenelor demografice, respectiv reducerea manifestării unor consecințe sociale negative și valorificarea celor pozitive

Analizele realizate în cadrul studiului abordează următoarele aspecte:

1. Evoluția populației și potențialul demografic:

- ≡ evoluția populației în ultimii 10 ani și la recensăminte - volumul, densitatea populației, structura populației pe sexe, vârste, sexe și vârste, structura etnică a populației, structura populației după limba maternă, religie;
- ≡ mișcarea naturală a populației (natalitate și mortalitate) și mișcarea migratorie;
- ≡ proiectarea evoluției populației totale.

2. Resursele umane:

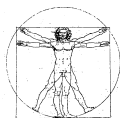
- ≡ caracteristici ale resurselor de muncă: structura și dinamica resurselor de muncă (populație activă, ocupată, șomeri), ocuparea resurselor de muncă;
- ≡ nivelul de instruire (structura populației după nivelul de instruire) și infrastructura pentru învățământ;
- ≡ infrastructura și accesibilitatea serviciilor medicale.

1.2. Tipuri de date și informații statistice utilizate

Analizele privind structura socio-demografică se bazează pe prelucrarea și interpretarea datelor statistice oficiale, furnizate de Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova prin:

- ≡ Banca de date statistice "Statbank";
- ≡ Recensământul Populației și al Locuințelor 2024.

Chiar dacă sunt absolut esențiale, datele oferite prin sursele oficiale de informație statistică sunt insuficiente realizării analizelor necesare elaborării planului urbanistic, având următoarele limitări:

ARHICON

UNIVERSITATEA DE ARHITECTURĂ ȘI URBANISM
ION MINCU - BUCUREȘTI
CENTRUL DE CERCETARE, PROIECTARE,
EXPERTIZĂ ȘI CONSULTING

Strada Academiei 18-20, 010014 - BUCUREȘTI, ROMANIA, Tel: 307.71.05 ; 307.71.90 fax 307.71.05 cod fiscal R14771110

LIDER - Arhicon București

UAUIM-CCPEC București

IMP Chișinău Proiect

UTM Chișinău

PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU

STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRIVIND EVOLUȚIA SOCIO-DEMOGRAFICĂ A MUNICIPIULUI CHIȘINĂU

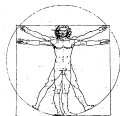
- ≡ nu acoperă întreaga problematică vizată de elaborarea planului urbanistic, care pe lângă informațiile obiective are în vedere și perspectiva de dezvoltare urbană din punctul de vedere al actorilor vizați de respectivul plan (populație, actori instituționali);
- ≡ cel mai adesea informațiile statistice disponibile sunt agregate la nivel de unitate administrativ teritorială și nu permit localizarea anumitor probleme existente în cadru acestora, ci doar o perspectivă generală asupra condițiilor socio-economice existente la nivelul localităților în ansamblu;
- ≡ datele nu oferă informații despre opiniile și așteptările celor care sunt afectați de măsurile și acțiunile propuse într-un plan de dezvoltare urbanistică.
- ≡ nu toate datele necesare sunt ușor accesibile în timp util, existând un decalaj între culegerea și publicare lor ceea ce le face să nu mai fie de actualitate.

În acest context, realizarea de anchete sociologice selective (pe bază de eșantion) pe tema dezvoltării urbanistice este extrem de utilă, asigurând pe de o parte participarea actorilor vizați de măsurile propuse printr-un plan de dezvoltare urbanistică la identificarea problemelor, nevoilor și a măsurilor necesare soluționării lor și obținerea unor date mult mai detaliate la nivel de unitate administrativ teritorială, pe de altă parte.

Pornind de la aceste premise, pentru reactualizarea planului urbanistic al municipiului Chișinău, ne-am propus realizarea unui studiu cu caracter consultativ pe baza unei anchete de opinie ce vizează populația municipiului a căror activitate influențează dezvoltarea municipiului și este influențată de măsurile propuse în planul urbanistic general.

Totodată, pentru a contextualiza rezultatele obținute în formularea unor propuneri privind dezvoltarea municipiului Chișinău, s-au avut în vedere rezultatele unor studii anterioare și s-a urmărit corelarea acestor analize cu o serie de documentele strategice care vizează populația în ansamblu sau anumite segmente de populație, atât la nivel național, cât și la nivelul municipiului Chișinău:

- ≡ **Strategia națională de dezvoltare „Moldova Europeană 2030”** (SND) este un document național de viziune strategică pe termen lung, care indică direcțiile de dezvoltare a țării și adaptează prioritățile, obiectivele, indicatorii, dar și țintele angajamentelor internaționale asumate de Republica Moldova, în special, la Acordul de Asociere a Republicii Moldova la Uniunea Europeană.
- ≡ **Strategia națională de sănătate „Sănătatea 2030”** (SNS) propune atingerea a 19 obiective generale, grupate în șapte componente: sănătate publică, servicii medicale integrate și de calitate pentru fiecare, medicamente și dispozitive medicale accesibile, personal medical motivat și bine pregătit, sistem de sănătate digitalizat, dar și sustenabil financiar, guvernare și leadership eficiente ale sectorului.
- ≡ **Strategia Națională „Tineret 2030”** este strategia națională a Republicii Moldova pentru dezvoltarea sectorului de tineret în perioada 2023–2030, aprobată de Guvern în 2023. Documentul stabilește direcțiile strategice pentru implicarea activă a tinerilor în viața socială, economică și politică a țării, prin consolidarea infrastructurii, a serviciilor dedicate și a capacității

ARHICON

UNIVERSITATEA DE ARHITECTURĂ ȘI URBANISM
ION MINCU - BUCUREȘTI
CENTRUL DE CERCETARE, PROIECTARE,
EXPERTIZĂ ȘI CONSULTING

Strada Academiei 18-20, 010014 - BUCUREȘTI, ROMANIA, Tel: 307.71.05 ; 307.71.90 fax 307.71.05 cod fiscal R147711110

INSTITUTUL MUNICIPAL DE PROIECTĂRI
„CHIȘINĂU PROIECT”

UNIVERSITATEA TEHNICĂ
A MOLDOVEI

LIDER - Arhicon București

UAUIM-CCPEC București

IMP Chișinău Proiect

UTM Chișinău

PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU

STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRIVIND EVOLUȚIA SOCIO-DEMOGRAFICĂ A MUNICIPIULUI CHIȘINĂU

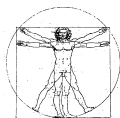
sectorului de tineret. Totodată, strategia abordează bunăstarea tinerilor prin prisma necesității dezvoltării unui ecosistem de instituții și actori responsabili care își coordonează activitățile și își bazează intervențiile pe necesitățile reale ale tinerilor.

≡ **Strategia de dezvoltare socio-economică și teritorială a municipiului Chișinău (2022)**

vizează transformarea orașului într-un mediu mai confortabil și sustenabil pentru cetățeni, prin identificarea priorităților și obiectivelor de dezvoltare și stabilește direcțiile pentru dezvoltarea teritorială și socio-economică a municipiului, ținând cont de aspecte precum infrastructura, transportul, mediul, patrimoniul, serviciile publice. În prima etapă de elaborarea a documentului a fost realizată o analiză a contextului dezvoltării teritoriului, iar în cea de-a doua a fost elaborată Strategia de dezvoltare socio-economic și spațială durabilă. În cadrul documentului sunt atinse subiecte stringente pentru cetățeni, cum ar fi dezvoltarea mediului urban confortabil, dezvoltarea socio-demografică, dezvoltarea socio-economică a teritoriului, dezvoltarea infrastructurii de transport și tehnico-edilitară, dezvoltarea potențialului patrimoniului natural și de protecție a mediului înconjurător. Strategia este considerată un ghid principal pentru actualizarea planului urbanistic general al municipiului și cuprinde opt capitole sectoriale, unul dintre acestea fiind dedicat strategiei de dezvoltare socio-demografică. În cadrul acestuia este analizat contextul demografic al Chișinăului și sunt prevăzute măsuri pentru adaptarea la schimbările demografice.

≡ **Strategia de dezvoltare a sectorului de tineret a municipiului Chișinău pentru perioada**

2023–2028 are ca scop crearea unui mediu favorabil în care tinerii să se dezvolte, să se implice activ în viața comunității și să contribuie la un oraș incluziv și durabil. Documentul stabilește direcții clare de acțiune, printre care: susținerea participării civice, promovarea incluziunii sociale, sprijinirea inițiativelor de tineret, educația pentru competențe moderne, sănătatea mintală și dezvoltarea antreprenorialului. Strategia pune accent pe cooperarea dintre autorități, organizațiile de tineret și tineri, urmărind consolidarea infrastructurii, a serviciilor și a oportunităților dedicate generației tinere din municipiul Chișinău.

ARHICON

UNIVERSITATEA DE ARHITECTURĂ ȘI URBANISM
ION MINCU - BUCUREȘTI
CENTRUL DE CERCETARE, PROIECTARE,
EXPERTIZĂ ȘI CONSULTING

Strada Academiei 18-20, 010014 - BUCUREȘTI, ROMANIA, Tel: 307.71.05 ; 307.71.90 fax 307.71.05 cod fiscal R14771110

INSTITUTUL MUNICIPAL DE PROIECTĂRI
„CHIȘINĂU PROIECT”

UNIVERSITATEA TEHNICĂ
A MOLDOVEI

LIDER - Arhicon București

UAUIM-CCPEC București

IMP Chișinău Proiect

UTM Chișinău

PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU

STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRIVIND EVOLUȚIA SOCIO-DEMOGRAFICĂ A MUNICIPIULUI CHIȘINĂU

B. ANALIZA CRITICĂ A SITUAȚIEI EXISTENTE

2. EVOLUȚIA POPULAȚIEI ȘI POTENȚIALUL DEMOGRAFIC

În cadrul capitolului privind evoluția populației și potențialul demografic sunt prezentate principalele caracteristici ale volumului, evoluției, structurii (după sexe, vârste, sexe și vârste, etnie, limbă maternă) și mișcării populației (natalitate, mortalitate, migrație).

2.1. Volumul, structura și evoluția populației

Descrierea evoluției populației municipiului Chișinău și a structurii populației după diferite caracteristici este realizată comparativ cu cea a populației Republicii Moldova, folosind datele furnizate de Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova prin Banca de date "Statbank" care conține tabele detaliate cu serii de timp, precum și prin Recensământul populației și locuințelor 2024.

Municipiul Chișinău este una dintre cele mai importante unități administrativ-teritoriale ale Republicii Moldova, având un statut special, similar cu cel al raioanelor. În același timp, este capitala țării și cel mai mare oraș, fiind principalul centru politic, economic, social și cultural al republicii.

Municipiul include nu doar orașul Chișinău propriu-zis, ci și alte localități din apropiere: 6 orașe și 28 de sate, formând împreună o zonă administrativă extinsă și diversă. Ca municipiu, Chișinăul are un rol deosebit de important la nivel național, concentrând structuri industriale și comerciale importante, precum și instituții de învățământ, sănătate, cultură și cercetare științifică. Este, de asemenea, sediul principalelor instituții administrative și politice ale statului, iar prin poziția sa centrală în toate domeniile-cheie ale societății, reprezintă un adevărat motor de dezvoltare al Republicii Moldova.

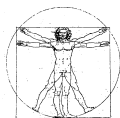
Evoluția populației municipiului Chișinău reflectă transformările economice, sociale și demografice prin care a trecut capitala Republicii Moldova de-a lungul timpului. Chișinăul a cunoscut o creștere semnificativă a populației, determinată de urbanizare, industrializare și dezvoltarea infrastructurii.

Astăzi, Chișinăul rămâne cea mai populată unitate administrativă a țării, fiind un pol de atracție pentru muncă, educație și servicii. Analiza dinamicii populației acestuia oferă o imagine clară asupra tendințelor demografice naționale și a provocărilor legate de dezvoltarea urbană durabilă.

Urmărind evoluția populației la recensăminte putem identifica o serie de repere legate de dezvoltarea urbană a municipiului Chișinău în corelație cu cea a resurselor de populație. Astfel, procesul de industrializare din perioada sovietică a susținut procesul de urbanizare, inclusiv prin aducerea de forță de muncă din alte regiuni ale URSS. Datele de la recensămintele populației relevă această tendință de creștere a volumului populației. Procesul a avut un ritm accelerat până în 1989 (a se vedea Fig. 1). În treizeci de ani, în perioada 1959-1989, populația municipiului Chișinău s-a triplat, ajungând de la 258.910 locuitori la 720.128 locuitori, când volumul populației atinge un nivel maxim. După anul 1989, trendul privind creșterea demografică se inversează, astfel încât, până în anul 2014 are loc o scădere a populației.

Începând cu anul 2014, volumul populației municipiului Chișinău începe să crească, evoluție demografică total diferită de restul țării. Chișinăul este singurul municipiu care a înregistrat o creștere de populație de aproximativ 16,8% în ultimii 10 ani. La ultimul recensământ al populației și locuințelor realizat în 2024, municipiul Chișinău avea 720.128 locuitori.

Comparativ, majoritatea raioanelor Republicii Moldova au pierdut populație, unele peste 20%. În ansamblu, populația Republicii Moldova a scăzut cu 13,6% în perioada 2014 – 2024 (a se vedea Tabel1).

UNIVERSITATEA DE ARHITECTURĂ ȘI URBANISM
ION MINCU - BUCUREȘTI
CENTRUL DE CERCETARE, PROIECTARE,
EXPERTIZĂ ȘI CONSULTING

INSTITUTUL MUNICIPAL DE PROIECTĂRI
„CHIȘINĂU PROIECT”

ARHICON

Strada Academiei 18-20, 010014 - BUCUREȘTI, ROMANIA, Tel: 307.71.05 ; 307.71.90 fax 307.71.05 cod fiscal R14771110

LIDER - Arhicon București

UAUIM-CCPEC București

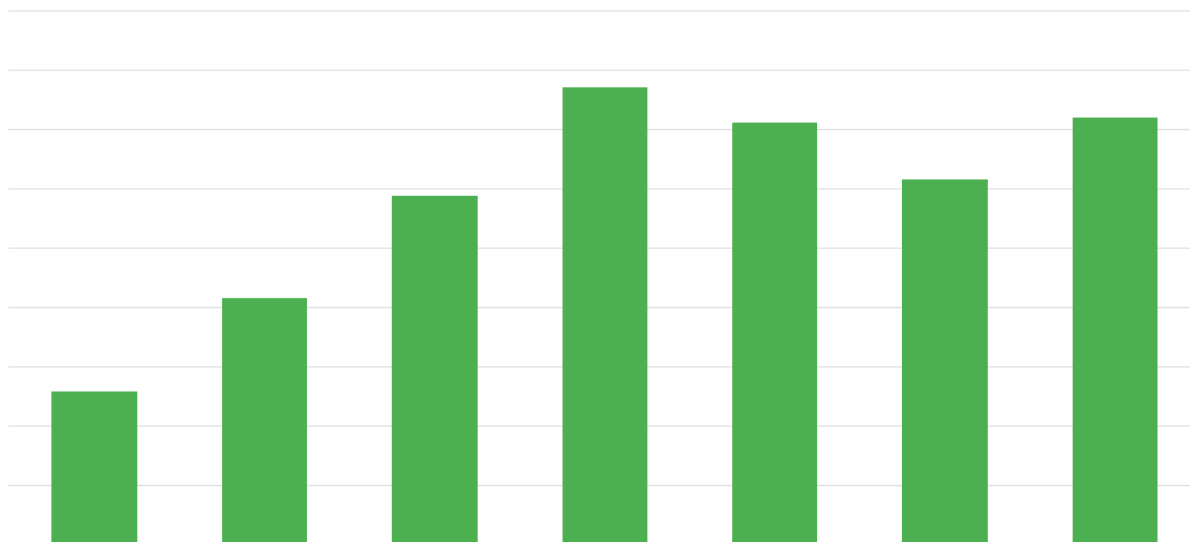
IMP Chișinău Proiect

UTM Chișinău

PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU

STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRIVIND EVOLUȚIA SOCIO-DEMOGRAFICĂ A MUNICIPIULUI CHIȘINĂU

Fig. 1. Evoluția populației rezidente a Municipiului Chișinău la recensămintele din perioada 1959 - 2024

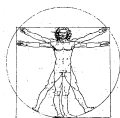
Sursa datelor: BNS, Recensământul Populației și Locuințelor

Trebuie precizat faptul că în prezent, populația Chișinăului reprezintă aproape 30% din populația totală a Republicii Moldova, în timp ce în anul 2014 reprezenta 22,1%, ceea ce evidențiază faptul că municipiul Chișinău reprezintă un oraș magnet la național (a se vedea Tbel1). Această concentrare demografică poate fi explicată prin:

- ≡ migrația internă – foarte mulți tineri și familii din raioane au venit spre Chișinău pentru studii, locuri de muncă mai bune și acces la servicii moderne;
- ≡ efectul economic – Chișinăul concentrează peste 60% din PIB-ul țării, iar industria, comerțul și sectorul IT atrag forță de muncă;
- ≡ declinul satelor – multe localități rurale s-au depopulat masiv, iar locuitorii lor au ales fie emigrarea în străinătate, fie stabilirea în capitală;
- ≡ efect simbolic și administrativ – Chișinăul rămâne centrul politic, cultural și educațional, ceea ce îi conferă o atracție constantă.

Această creștere a populației capitalei trebuie însă privită în context: ea nu reflectă un spor natural ridicat, ci mai ales o redistribuire internă a populației și concentrarea oamenilor în singurul pol urban major al Republicii Moldova. În același timp, o astfel de concentrare demografică implică și o serie de consturi dintre care: traficul aglomerat, creșterea prețului la locuințe, probleme de dimensionare a infrastructurii. Astfel, între 2014 și 2024, Chișinăul devine tot mai mult un „oraș-magnet”, concentrând o populație de 720.128 locuitori și având o evoluție demografică care contrastează cu restul țării, unde datele recensământului populației și locuințelor din 2024 pun în evidență declinul demografic (scădere de aproximativ 13,6% în perioada 2014-2024), după cum se poate observa din Tabelul 1.

Tabel 1. Evoluția populației la recensăminte

UNIVERSITATEA DE ARHITECTURĂ ȘI URBANISM
ION MINCU - BUCUREȘTI
CENTRUL DE CERCETARE, PROIECTARE,
EXPERTIZĂ ȘI CONSULTING

ARHICON

Strada Academiei 18-20, 010014 - BUCUREȘTI, ROMANIA, Tel: 307.71.05 ; 307.71.90 fax 307.71.05 cod fiscal R14771110

LIDER - Arhicon București

UAUIM-CCPEC București

IMP Chișinău Proiect

UTM Chișinău

PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU

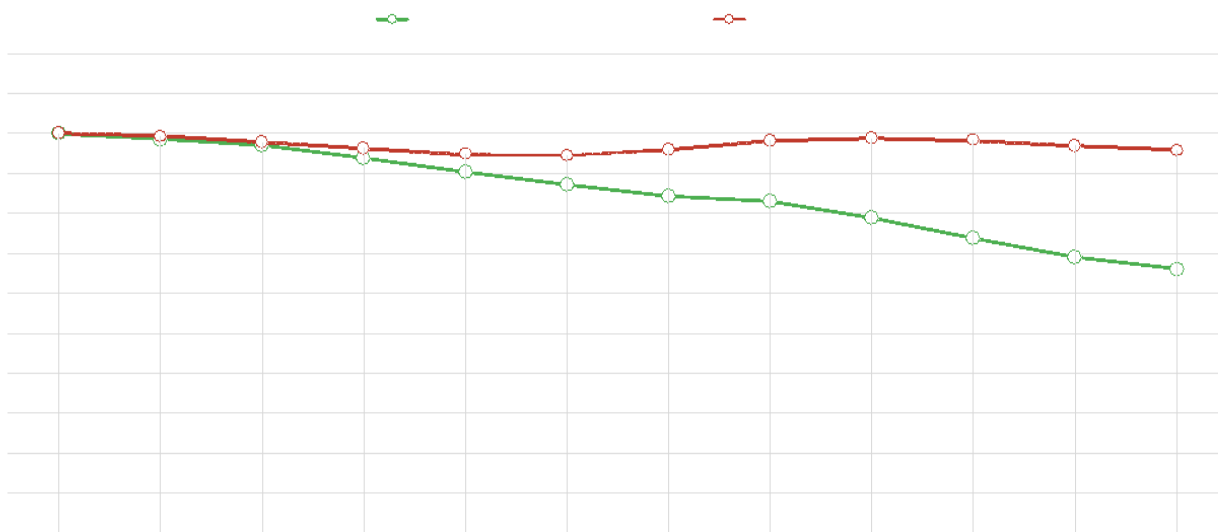
STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRIVIND EVOLUȚIA SOCIO-DEMOGRAFICĂ A MUNICIPIULUI CHIȘINĂU

	1959	1970	1979	1989	2004	2014	2024	2024-2014 (2014=100 %)
Mun. Chișinău	258910	415956	589140	770948	712218	616440	720128	16.8%
Rep. Moldova	251348 3	308508 0	337205 1	365766 5	338333 2	278920 5	240920 7	-13.6%
% Pop. Chișinău în total Rep. Moldova	10.3%	13.5%	17.5%	21.1%	21.1%	22.1%	29.9%	

Sursa datelor: BNS, Recensământul Populației și Locuințelor

Conform datelor furnizate de Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova (BNS), evoluția populației municipiului Chișinău nu a fost liniară în perioada 2014-2025. Urmărind evoluția volumului populației cu reședința obișnuită, observăm faptul că în perioada 2014-2019 are loc o scădere a numărului de locuitori. Ulterior, după anul 2020 populația municipiului crește ușor. După cum se poate observa din Fig.2 variațiile înregistrate sunt relativ mici (sub 5%), spre deosebire de situația la nivel național, unde are loc o scădere anuală semnificativă a volumului populației, care în ansamblul perioadei 2014-2025 reprezintă araproximativ 20%.

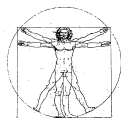
Fig. 2. Ritmul de creștere al populației cu reședința obișnuită (2014=100%)

Sursa datelor: BNS, Banca de Date Statistice

Trebuie precizat faptul că, deși populația recenzată la recensăminte și cea cu domiciliul obișnuit descriu aceeași realitate – numărul de locuitori, sunt indicatori diferiți. Primul are în vedere populația rezultată prin numărarea la recensăminte și reprezintă totalitatea persoanelor care au reședința obișnuită pe teritoriul țării, iar cel de-al doilea are în vedere populația înregistrată cu reședința obișnuită, respectiv locul în care o persoană își petrece în mod obișnuit timpul de odihnă zilnică, indiferent de absențele temporare. Estimarea populației cu reședință obișnuită are la baza populația cu reședința obișnuită corectată de la recensământ, la care se adaugă sporul natural și migrator. Din acest motiv valorile raportate ale numărului populației prin cele două surse de date sunt ușor diferite.

2.1.1. Densitatea populației

ARHICON

LIDER - Arhicon București

UAUIM-CCPEC București

IMP Chișinău Proiect

UTM Chișinău

PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU

STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRIVIND EVOLUȚIA SOCIO-DEMOGRAFICĂ A MUNICIPIULUI CHIȘINĂU

În 2024, densitatea populației la nivelul municipiului înregistra aproximativ 1259 locuitori pe km², valoarea mult mai ridicată decât media națională, ceea ce este de așteptat având în vedere că în calcularea celei din urmă intră și populația zonelor rurale, mult dispersată decât cea urbană. Aceasta reprezintă o creștere de aproximativ 17,6% comparativ cu anul 2014, când se înregistrau 1071 locuitori pe km² (a se vedea Tabelul 2).

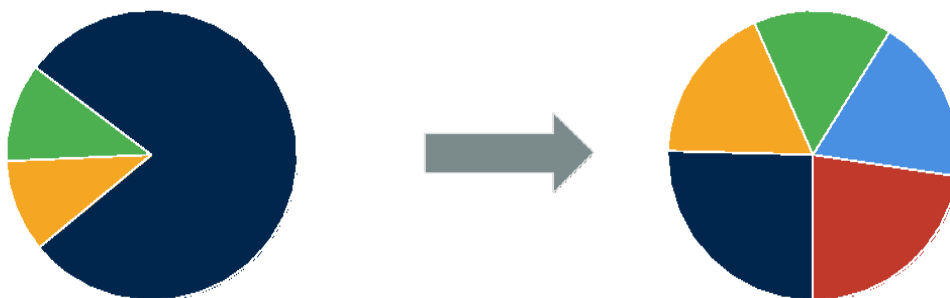
Tabel 2. Densitatea populației 2014-2024

	Suprafața totală (km ²)	Densitatea populației		Densitatea populației în 2024 față de 2014, %
		2014	2024	
Mun. Chișinău	571.6	1 259.8	1 071.1	117.6%
Republica Moldova	30,319.1	79.5	92.0	86.4%

Sursa datelor: BNS, Recensământul Populației și Locuințelor

Cea mai mare parte a populației Chișinăului este concentrată în municipiul Chișinău (79%). În orașele suburbane este concentrată 10% din populație, iar în comunele și satele componente 11% (a se vedea Fig.3).

Fig. 3. Distribuția populației Mun. Chișinău pe tipuri de localități componente și sectoare

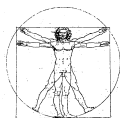

Sursa datelor: BNS, Recensământul Populației și Locuințelor

Distribuția populației municipiului Chișinău pe orașe suburbane, comune și sate aparținătoare este prezentată în tabelul de mai jos:

Tabel 3. Distribuția populației cu reședința obișnuită pe localități componente ale Municipiului Chișinău, la recensământul din 2024

Localitatea	Populația totală cu reședința obișnuită
Mun. Chișinău	720,128
or. Chișinău, din care pe sectoare	567,038
<i>Botanica</i>	144,824

UNIVERSITATEA DE ARHITECTURĂ ȘI URBANISM
ION MINCU - BUCUREȘTI
CENTRUL DE CERCETARE, PROIECTARE,
EXPERTIZĂ ȘI CONSULTING

INSTITUTUL MUNICIPAL DE PROIECTĂRI
„CHIȘINĂU PROIECT”

ARHICON

Strada Academiei 18-20, 010014 - BUCUREȘTI, ROMANIA, Tel: 307.71.05 ; 307.71.90 fax 307.71.05 cod fiscal R14771110

LIDER - Arhicon București

UAUIM-CCPEC București

IMP Chișinău Proiect

UTM Chișinău

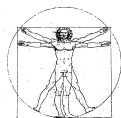
PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU

STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRIVIND EVOLUȚIA SOCIO-DEMOGRAFICĂ A MUNICIPIULUI CHIȘINĂU

Localitatea	Populația totală cu reședința obișnuită
<i>Buiucani</i>	100,985
<i>Centru</i>	87,230
<i>Ciocana</i>	105,680
<i>Rîșcani</i>	128,319
or. Sîngera	12,368
or. Durlești	26,308
or. Vatra	3,391
or. Codru	18,310
or. Vadul lui Vodă	4,280
or. Cricova	9,536
Băcioi	11,663
Condrița	547
Ghidighici	5,240
Trușeni	10,937
Bubuieci	11,152
Budești	4,425
Colonița	3,956
Cruzești	1,709
Tohatin	4,045
Ciorescu	6,714
Grătiești	7,299
Stăuceni	11,210

Doar jumătate dintre locuitorii Chișinăului sunt născuți în municipiu (49%), în timp ce restul provin în mare parte din alte regiuni ale Moldovei. Acest lucru explică și diversitatea culturală și socială a capitalei, dar și creșterea demografică în contrast cu declinul din restul țării. Practic, Chișinăul este un „oraș magnet”, alimentat de migrația internă precum și de fluxuri din străinătate. 37% sunt din alt raion/municipiu decât cel de reședință, iar 8% în altă localitate din raionul / municipiul de reședință obișnuită, ceea ce confirmă faptul că Chișinăul atrage populație din restul țării. Totodată, municipiul Chișinău are și un număr relativ important (8%) de imigranți, populație născută în altă țară (a se vedea Fig. 4) . Practic, o parte consistentă a locuitorilor Chișinăului nu s-au născut în capitală, ci au migrat intern pentru studii, muncă sau servicii mai bune.

Fig. 4. Distribuția populației cu reședință obișnuită în Mun. Chișinău după locul nașterii

ARHICON

UNIVERSITATEA DE ARHITECTURĂ ȘI URBANISM
ION MINCU - BUCUREȘTI
CENTRUL DE CERCETARE, PROIECTARE,
EXPERTIZĂ ȘI CONSULTING

Strada Academiei 18-20, 010014 - BUCUREȘTI, ROMANIA, Tel: 307.71.05 ; 307.71.90 fax 307.71.05 cod fiscal R14771110

INSTITUTUL MUNICIPAL DE PROIECTĂRI
„CHIȘINĂU PROIECT”

UNIVERSITATEA TEHNICĂ
A MOLDOVEI

LIDER - Arhicon București

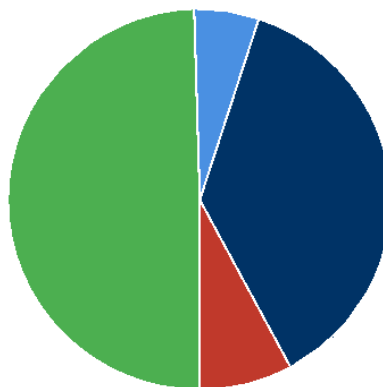
UAUM-CCPEC București

IMP Chișinău Proiect

UTM Chișinău

PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU

STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRIVIND EVOLUȚIA SOCIO-DEMOGRAFICĂ A MUNICIPIULUI CHIȘINĂU

Sursa datelor: BNS, Recensământul Populației și Locuințelor

2.1.2. Structura populației pe sexe

Potrivit datelor finale ale Recensământului Populației și Locuințelor din anul 2024, din totalul populației municipiului, 46,4% (333.976 persoane) sunt de sex masculin, iar 53,6% (386.152 persoane) sunt de sex feminin.

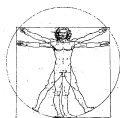
Această distribuție reflectă o tendință ușor dezechilibrată în favoarea populației feminine, tendință care se regăsește și la nivelul întregii Republici Moldova, unde femeile reprezintă 52,8% din totalul populației, iar bărbații – 47,2%. Diferențele de gen în structura populației pot fi explicate prin factori demografici generali, cum ar fi: speranța de viață mai ridicată a femeilor (fenomen observat la nivel global), migrația forței de muncă (bărbații sunt mai predispuși să plece temporar sau permanent în străinătate) și structura pe vârste a populației (în grupele de vârstă mai înaintate predomină femeile).

Tabel 3. Structura populației pe sexe (2024)

		Număr	%
Republica Moldova	Total	2409207	100%
	Masculin	1137343	47.2%
	Feminin	1271864	52.8%
Municipiul Chișinău	Total	720128	100%
	Masculin	333976	46.4%
	Feminin	386152	53.6%

Sursa datelor: BNS, Recensământul Populației și al Locuințelor 2024

Raportul de masculinitate (număr de bărbați la 100 de femei) are la nivelul municipiului valoarea de 86%. Distribuția populației pe sexe poate reprezenta efectul unor dezechilibre pentru anumite grupe de vârstă, ce pot fi puse în evidență urmărind distribuția populației pe grupe de vârstă și sexe.

ARHICON

UNIVERSITATEA DE ARHITECTURĂ ȘI URBANISM
ION MINCU - BUCUREȘTI
CENTRUL DE CERCETARE, PROIECTARE,
EXPERTIZĂ ȘI CONSULTING

Strada Academiei 18-20, 010014 - BUCUREȘTI, ROMANIA, Tel: 307.71.05 ; 307.71.90 fax 307.71.05 cod fiscal R14771110

INSTITUTUL MUNICIPAL DE PROIECTĂRI
„CHIȘINĂU PROIECT”UNIVERSITATEA TEHNICĂ
A MOLDOVEI

LIDER - Arhicon București

UAUIM-CCPEC București

IMP Chișinău Proiect

UTM Chișinău

PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU

STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRIVIND EVOLUȚIA SOCIO-DEMOGRAFICĂ A MUNICIPIULUI CHIȘINĂU

2.1.3. Structura populației pe vârste

Reprezentarea structurii pe grupe de vârstă permite evaluarea nivelului de îmbătrânire a populației. Astfel, populația tânără s-a considerat între 0-14 ani, cea adultă între 15-59 ani și cea vârstnică peste 60 ani.

Procesul de scădere a efectivului populației prin reducerea natalității și sporul natural negativ este dublat de schimbări importante în structura pe vârste a populației. Aceste modificări au consecințe importante în plan social și economic, respectiv în asigurarea cu servicii sociale și cu resurse de muncă la nivel local.

Analiza structurii populației pe grupe mari de vârstă, la ultimul recensământ al populației (2024) evidențiază următoarea distribuție la nivelul municipiului Chișinău: ponderea populației tinere (0-14 ani) reprezenta aproximativ 15% din total (143.951 persoane), cea în vârstă de muncă (15-59 ani) aproximativ 64% (473.485 persoane), iar cea vârstnică (peste 60 de ani) 21%, respectiv 102.692 persoane (Tabel 4). Comparativ cu structura pe grupe mari de vârste la nivel național, municipiul Chișinău are o pondere mai scăzută de populație tânără și mai ridicată de populație vârstnică, fiind ușor mai îmbătrânită.

Tabel 4. Structura populației pe vârste (recensământ 2024)

	Număr				%		
	Total	0-14 ani	15-59 ani	60+ ani	0-14 ani	15-59 ani	60+ ani
Republica Moldova	2,409,207	462,762	1,511,133	435,312	19.21%	62.72%	18.07%
Chișinău	720,128	143,951	473,485	102,692	15.30%	63.50%	21.20%

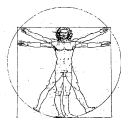
Sursa datelor: BNS, Recensământul Populației și Locuințelor

Comparând evoluția populației pe grupe mari de vârstă la recensămintele din 2014 și 2024 se poate observa o creștere ușoară, cu aproximativ 4 puncte procentuale, a populației tinere și cu aproximativ 5 puncte procentuale a celei vârstnice (a se vedea Fig.5). Populația în vârstă de muncă a înregistrat o scădere cu aproximativ 10 puncte procentuale, evidențiind o ușoară diminuare a bazinului de forță de muncă, care dacă va continua în viitor va avea consecințe importante asupra capacității de dezvoltare economică la nivel local.

Având în vedere faptul că volumul populației vârstnice a înregistrat în perioada intercenzitară o creștere relativ importantă, este evidențiat fenomenul de îmbătrânire demografică.

Trebuie menționat că îmbătrânirea populației are implicații profunde în diverse domenii de politici, cu impact asupra populației de vârstă școlară, asistenței medicale, participării la forța de muncă, protecției sociale și sistemului de pensii. Conform studiului „Profilul demografic al municipiului Chișinău” (UNFPA, 2025) una din cauzele acestui fenomen este reprezentată de rata scăzută a fertilității.

Fig. 5. Structura populației Municipiului Chișinău pe vârste la recensămintele din 2014 și 2024 – (%)

UNIVERSITATEA DE ARHITECTURĂ ȘI URBANISM
ION MINCU - BUCUREȘTI
CENTRUL DE CERCETARE, PROIECTARE,
EXPERTIZĂ ȘI CONSULTING

INSTITUTUL MUNICIPAL DE PROIECTĂRI
„CHIȘINĂU PROIECT”

UNIVERSITATEA TEHNICĂ
A MOLDOVEI

ARHICON

Strada Academiei 18-20, 010014 - BUCUREȘTI, ROMANIA, Tel: 307.71.05 ; 307.71.90 fax 307.71.05 cod fiscal R14771110

LIDER - Arhicon București

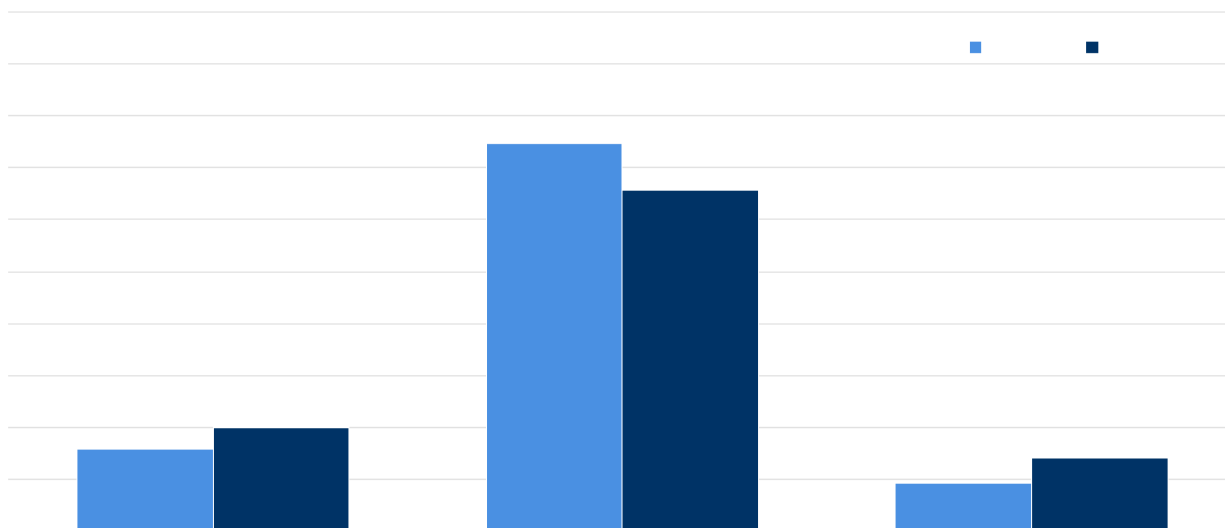
UAUIM-CCPEC București

IMP Chișinău Proiect

UTM Chișinău

PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU

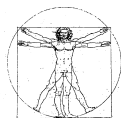
STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRIVIND EVOLUȚIA SOCIO-DEMOGRAFICĂ A MUNICIPIULUI CHIȘINĂU

Sursa datelor: BNS, Recensământul Populației și Locuințelor

Analizând structura populației pe sexe și grupe de vârste cinciinale (piramida vârstelor – vezi Fig.6) în perioada 2016-2025, conform datelor provenite din Banca de Date Statistice se observă că cele mai numeroase cohorte, la nivelul anului 2025, sunt cele ale persoanelor cu vârste între 30 – 44 ani, precum segmentele de populație vârstnică cu vârste între 60-69 ani. Totodată, comparativ cu anul 2015 se observă o diminuare a populației între 0-4 ani, efect al reducerii natalității în ultimii ani.

Fig. 6 Piramida vârstelor populației cu reședința obișnuită în Municipiul Chișinău în 2025 comparativ cu 2016

UNIVERSITATEA DE ARHITECTURĂ ȘI URBANISM
ION MINCU - BUCUREȘTI
CENTRUL DE CERCETARE, PROIECTARE,
EXPERTIZĂ ȘI CONSULTING

INSTITUTUL MUNICIPAL DE PROIECTĂRI
„CHIȘINĂU PROIECT”

ARHICON

Strada Academiei 18-20, 010014 - BUCUREȘTI, ROMANIA, Tel: 307.71.05 ; 307.71.90 fax 307.71.05 cod fiscal R14771110

LIDER - Arhicon București

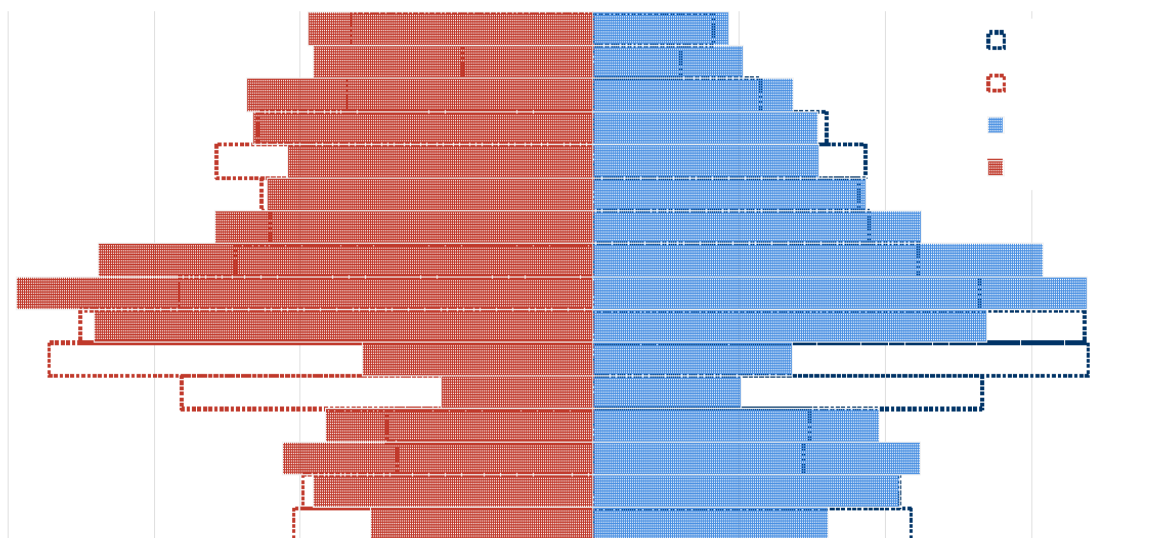
UAUIM-CCPEC București

IMP Chișinău Proiect

UTM Chișinău

PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU

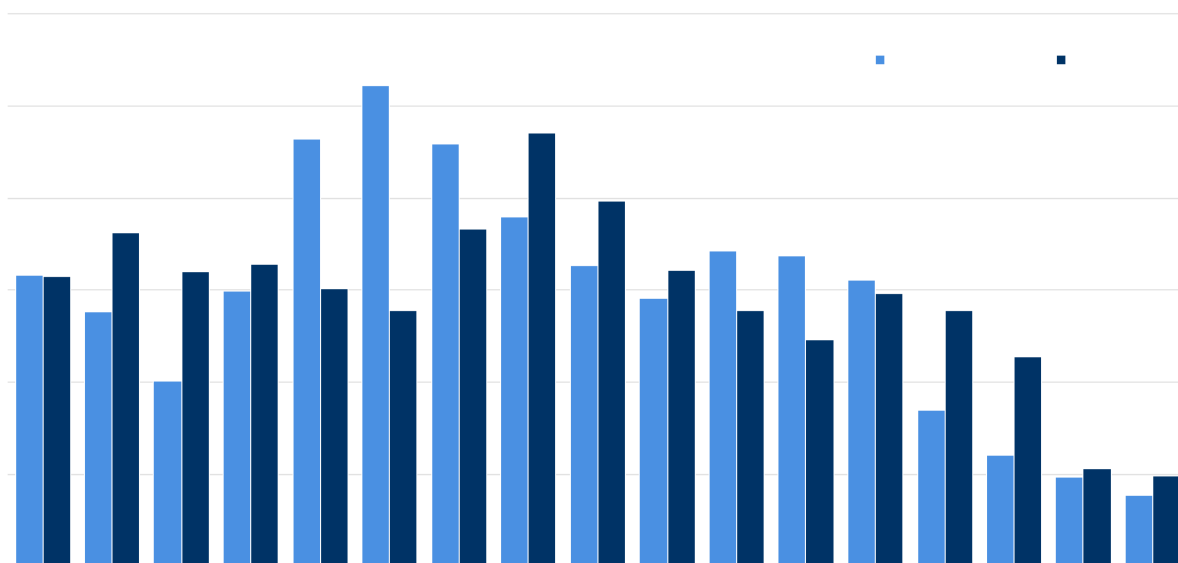
STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRIVIND EVOLUȚIA SOCIO-DEMOGRAFICĂ A MUNICIPIULUI CHIȘINĂU

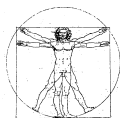
Sursa datelor: BNS, Banca de Date Statistice

Analiza comparativă a structurii pe vârste în perioada 2016-2025 (Fig. 6) se poate observa atât amploarea îmbătrânirii populației, efectivele populației vârstnice (60+ ani) înregistrând o creștere importantă. În același timp evidențiază reducerea populației de vârstă activă, în special cea cuprinsă între 20 și 29 ani, ceea ce are consecințe importante atât din punct de vedere socio-economic, prin restrângerea volumului resurselor de muncă disponibile la nivel local, cât și demografic, prin reducerea natalității și amplificarea procesului de îmbătrânire demografică. Aceeși tendință de reducere a efectivelor de populație tânără cu vârste între 0-9 ani și de creștere a celei vârstnice (65 ani ani+) este reflectată și de distribuția comparativă a populației la recensămintele populației și locuințelor realizate în 2014 și 2024 (Fig 7).

Fig. 7. Structura populației pe grupe de vârstă la recensămintele din 2011 și 2021

Sursa datelor: BNS, Recensământul Populației și Locuințelor.

UNIVERSITATEA DE ARHITECTURĂ ȘI URBANISM
ION MINCU - BUCUREȘTI
CENTRUL DE CERCETARE, PROIECTARE,
EXPERTIZĂ ȘI CONSULTING

INSTITUTUL MUNICIPAL DE PROIECTĂRI
„CHIȘINĂU PROIECT”

UNIVERSITATEA TEHNICĂ
A MOLDOVEI

ARHICON

Strada Academiei 18-20, 010014 - BUCUREȘTI, ROMANIA, Tel: 307.71.05 ; 307.71.90 fax 307.71.05 cod fiscal R14771110

LIDER - Arhicon București

UAUIM-CCPEC București

IMP Chișinău Proiect

UTM Chișinău

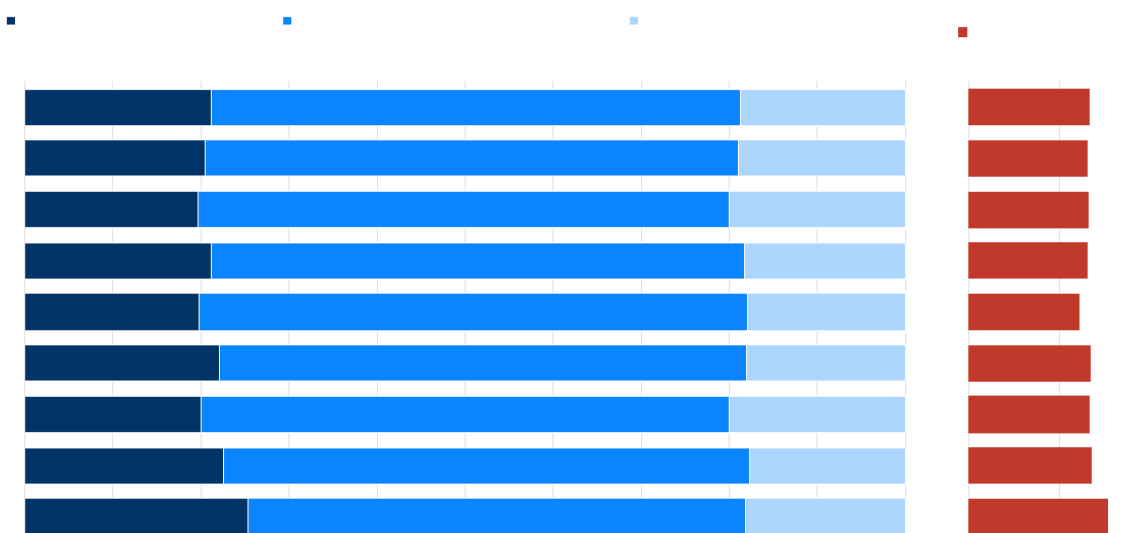
PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU

STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRIVIND EVOLUȚIA SOCIO-DEMOGRAFICĂ A MUNICIPIULUI CHIȘINĂU

Dezvoltarea socio-economică este direct influențată de evoluția demografică în general, precum și de mișcarea naturală, migratorie și de procesul de îmbătrânire demografică, în special. Efectele acestora pot fi puse în evidență de raportul de dependență după vârstă care exprimă raportul dintre populația în vârstă de muncă (15-60 ani) și restul populației și ne arată sarcina socială pe care o suportă segmentul populației adulte care are cea mai importantă contribuție la realizarea bugetului familial și are de asemenea un rol activ în formarea tinerei generații. Nu este identic cu raportul de dependență economică, care se calculează ca raport între populația inactivă și cea activă.

Raportul de dependență după vârstă, în anul 2024 înregistra la nivelul municipiului Chișinău un număr de 66 de dependenți minori și/sau vârstnici ce revin la 100 de persoane în vârstă de muncă. Analizând valorile raportului de dependență după vârstă la nivelul orașelor suburbane și zonei rurale se observă că cea mai mare valoare a acestui indicator se înregistrează în zona rurală, însă aici valoarea are valori superioare celor înregistrate în zona urbană (a se vedea Fig 8).

Fig. 8. Structura populației după grupe de vârstă de interes din punct de vedere economic

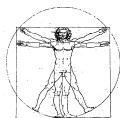

Sursa datelor: BNS, Recensământul Populației și Locuințelor.

Indicele vitalității populației calculat prin raportarea populației tinere la populația vârstnică are pentru municipiul Chișinău, în anul 2024, valoarea de 1,4 sub nivelul dorit de 1,5 care asigură înlocuirea generațiilor.

2.1.4. Structura etnică a populației

În ceea ce privește compoziția etnică, moldovenii reprezintă cea mai mare parte a populației municipiului, cu aproximativ 65%. Etnia română are o prezență de aproximativ 14%, rusă de 9%, iar cea ucrainiană de aproximativ 8%.

ARHICON

UNIVERSITATEA DE ARHITECTURĂ ȘI URBANISM
ION MINCU - BUCUREȘTI
CENTRUL DE CERCETARE, PROIECTARE,
EXPERTIZĂ ȘI CONSULTING

Strada Academiei 18-20, 010014 - BUCUREȘTI, ROMANIA, Tel: 307.71.05 ; 307.71.90 fax 307.71.05 cod fiscal R14771110

LIDER - Arhicon București

UAUIM-CCPEC București

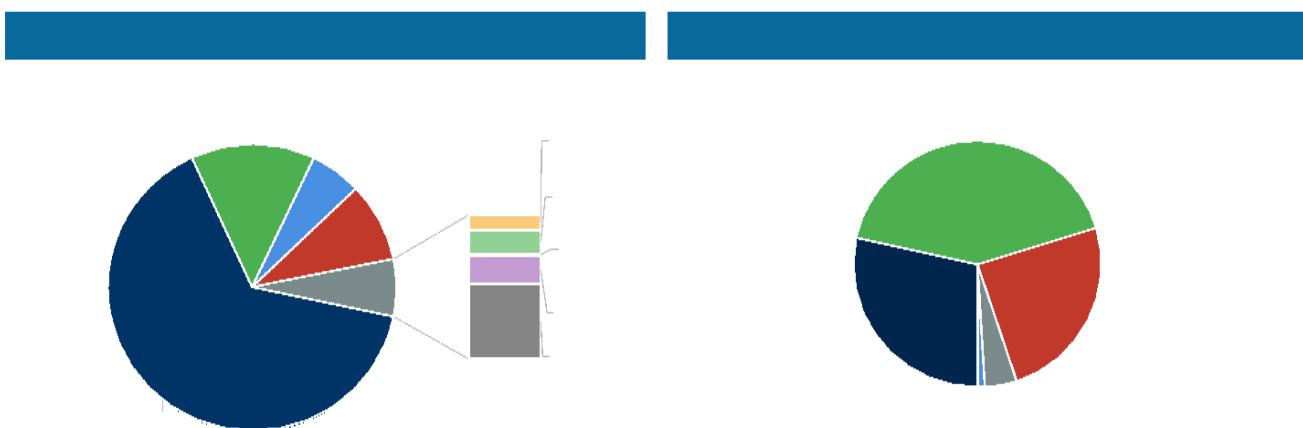
IMP Chișinău Proiect

UTM Chișinău

PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU

STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRIVIND EVOLUȚIA SOCIO-DEMOGRAFICĂ A MUNICIPIULUI CHIȘINĂU

Fig. 9. Structura etnică a populației Municipiului Chișinău la recensământul din 2014 (%)

Sursa datelor: BNS, Recensământul Populației și al Locuințelor 2014

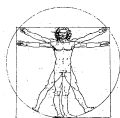
În ceea ce privește limba maternă, aproximativ 42% dintre locuitorii municipiului Chișinău sunt vorbitori de limbă română, 28% limba moldovenească și 25% limba rusă. Distribuția limbilor materne în municipiul Chișinău reflectă o realitate complexă, în care identitatea lingvistică nu este doar o chestiune de comunicare, ci și una de istorie, cultură și percepție personală. Diferențierea dintre limba „română” și „moldovenească”, cele două fiind identice din punct de vedere lingvistic, arată că mulți locuitori se raportează diferit la propria identitate națională. Totodată, ponderea semnificativă a vorbitorilor de rusă subliniază caracterul multicultural al orașului și moștenirea istorică a limbii ruse din perioada sovietică.

2.2. Mișcarea naturală și migratorie

Cele două tipuri de mișcări care influențează volumul și structura unei populații sunt esențiale în înțelegerea dinamicii demografice. Primul tip este mișcarea naturală, care se referă la fenomenele de natalitate și mortalitate. Natalitatea reprezintă numărul de nașteri într-o populație, iar mortalitatea reprezintă numărul de decese. Aceste două aspecte sunt esențiale pentru determinarea creșterii sau scăderii populației unei anumite zone într-un anumit interval de timp. O rată de natalitate mai mare decât cea de mortalitate duce la o creștere a populației, în timp ce o rată de mortalitate mai mare decât cea de natalitate poate duce la o scădere a populației.

Al doilea tip de mișcare demografică este mișcarea migratorie, care se referă la deplasarea oamenilor între diferite regiuni geografice. Această mișcare poate implica migrația internă, adică deplasarea în interiorul unei țări, sau migrația internațională, care implică deplasarea între țări. Migrația poate avea un impact semnificativ asupra structurii și dinamicii unei populații, aducând schimbări în compoziția etnică, culturală și economică a unei comunități. De exemplu, migrația poate aduce noi grupuri etnice sau poate influența echilibrul între sexe într-o anumită populație. De asemenea, migrația poate afecta și forța de muncă și economia unei regiuni, având un impact asupra dezvoltării sociale și economice a acesteia.

2.2.1. Natalitatea și mortalitatea

ARHICON

UNIVERSITATEA DE ARHITECTURĂ ȘI URBANISM
ION MINCU - BUCUREȘTI
CENTRUL DE CERCETARE, PROIECTARE,
EXPERTIZĂ ȘI CONSULTING

Strada Academiei 18-20, 010014 - BUCUREȘTI, ROMANIA, Tel: 307.71.05 ; 307.71.90 fax 307.71.05 cod fiscal R14771110

INSTITUTUL MUNICIPAL DE PROIECTĂRI
„CHIȘINĂU PROIECT”

UNIVERSITATEA TEHNICĂ
A MOLDOVEI

LIDER - Arhicon București

UAUIM-CCPEC București

IMP Chișinău Proiect

UTM Chișinău

PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU

STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRIVIND EVOLUȚIA SOCIO-DEMOGRAFICĂ A MUNICIPIULUI CHIȘINĂU

Natalitatea, ca fenomen demografic, este un indicator esențial pentru evaluarea sănătății și creșterii unei populații. Rata natalității, care exprimă numărul de nașteri vii la 1000 de locuitori într-o anumită perioadă, furnizează informații cruciale despre dinamica demografică a unei comunități. În municipiul Chișinău, în perioada 2015-2024, rata medie a natalității a fost de 11‰. Datele indică o tendință descrescătoare a ratei natalității de-a lungul anilor, cu valori anuale care variază între 12.3‰ și 9‰. Deși există fluctuații anuale, trendul general este de scădere a natalității, în concordanță cu tendințele observate la nivel național și județean (Tabel 6).

Această tendință descrescătoare a natalității poate fi atribuită mai multor factori. Unul dintre aceștia este schimbarea comportamentului reproductiv în cadrul populației tinere, care a condus la o reducere a numărului de copii per familie. Totuși, studii recente care au avut în vedere fertilitatea populației indică faptul că „circa jumătate din respondenți (49,6%) consideră că numărul ideal de copii este „trei”, iar 47,1% din respondenți consideră că numărul ideal de copii este doi” (UNFPA,2025), ceea ce ar putea indica o schimbare a atitudinii privind comportamentul reproductiv. De asemenea, o altă cauză importantă este îmbătrânirea populației, cu o tendință de reducere a proporției populației tinere. Reducerea ratei natalității în municipiul Chișinău poate avea consecințe semnificative asupra structurii de vârstă și a echilibrului demografic în viitor.

Tabel 6. Evoluția principalilor indicatori ai mișcării naturale a populației (‰)

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Medie
Rata natalității	12.3	12.7	11.7	11.6	11.4	11.0	10.5	10.2	9.0	9.3	11.0
Rata mortalității	9.6	9.5	9.2	9.6	9.2	11.7	13.7	9.9	9.2	9.6	10.1
Rata mortalității infantile	9.1	8.2	7.4	7.8	6.4	5.3	7.0	6.0	5.8	17.2	8.0
Rata sporului natural	2.7	3.2	2.5	2.0	2.2	-0.7	-3.2	0.3	-0.1	-0.3	0.9
Rata nuptialității	9.5	8.4	8.3	7.9	7.7	5.9	7.5	7.0	6.0	6.1	7.4
Rata divortialității	4.2	4.2	3.7	4.1	4.1	3.5	3.7	3.6	3.8	3.7	3.9

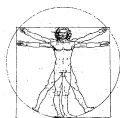
Sursa datelor: BNS, Banca de Date Statistice

Mortalitatea, un alt fenomen demografic crucial, este măsurată prin rata mortalității, exprimată ca numărul de decese la 1000 de locuitori într-o anumită perioadă. Această măsură este esențială nu doar pentru evaluarea sănătății populației, ci și pentru înțelegerea calității vieții și a stării de bine a unei comunități. Mortalitatea este influențată de o varietate de factori, inclusiv de accesul la serviciile de sănătate, nivelul de educație și factori ecologici.

În municipiul Chișinău, rata medie a mortalității în perioada 2015-2014 a fost de aproximativ 10‰. Ratele anuale ale mortalității variază între valori minime de aproximativ 9‰ în 2023 și 2019 și maxime cuprinse între 11- 13‰ în perioada pandemiei de COVID-19 din perioada 2020-2021 .

Perspectivile pentru viitor arată că valorile ratei mortalității ar putea înregistra o tendință de creștere, influențată de creșterea efectivelor populației în vârstă de peste 60 de ani. Îmbătrânirea populației este un factor important care poate contribui la schimbări semnificative în profilul mortalității și necesită luarea în considerare a unor politici și programe adecvate de îngrijire a sănătății și de gestionare a îmbătrânirii populației.

În municipiul Chișinău, rata mortalității infantile a înregistrat variații semnificative în perioada 2015-2024, înregistrând o medie pentru această perioadă de 8‰. În perioada 2015–2023, rata mortalității infantile a scăzut de la 9,1‰ la 5,8‰, cu unele variații minore intermediare. Acest trend descendent reflectă: îmbunătățirea serviciilor de sănătate maternă și infantilă, creșterea accesului la îngrijire prenatală și postnatală, investiții în infrastructura medicală (maternități, echipamente, personal calificat), posibile progrese în educația sanitară a populației. În anul 2024, rata mortalității infantile a înregistrat un maxim

ARHICON

UNIVERSITATEA DE ARHITECTURĂ ȘI URBANISM
ION MINCU - BUCUREȘTI
CENTRUL DE CERCETARE, PROIECTARE,
EXPERTIZĂ ȘI CONSULTING

Strada Academiei 18-20, 010014 - BUCUREȘTI, ROMANIA, Tel: 307.71.05 ; 307.71.90 fax 307.71.05 cod fiscal R14771110

INSTITUTUL MUNICIPAL DE PROIECTĂRI
„CHIȘINĂU PROIECT”UNIVERSITATEA TEHNICĂ
A MOLDOVEI

LIDER - Arhicon București

UAUIM-CCPEC București

IMP Chișinău Proiect

UTM Chișinău

PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU

STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRIVIND EVOLUȚIA SOCIO-DEMOGRAFICĂ A MUNICIPIULUI CHIȘINĂU

de 17%, neobișnuit de ridicată, depășind chiar și nivelurile din 2015–2016. Contrazicând trendul de scădere poate reprezenta o situație de criză a sistemului medical din acest an.

În Municipiul Chișinău, sporul natural, reprezentat de diferența dintre rata natalității și cea a mortalității, a cunoscut variații în perioada 2015-2024, înregistrând o medie de aproximativ 1‰. Deși media este pozitivă, ascunde tendința de declin demografic evidentă după anul 2019. În perioada 2015–2019, valorile între 2,0 și 3,2‰ indică o creștere naturală modestă dar constantă, reflectând un echilibru relativ între nașteri și decese și poate fi interpretată ca un semn de stabilitate demografică. În 2020, sporul devine negativ (-0,7‰), iar în 2021 scade dramatic la -3,2‰. Aceste valori coincid cu pandemia de COVID-19. Valorile înregistrate în 2023 și 2024 sunt tot negative (-0,1‰ și -0,3‰), semn că mortalitatea se menține ridicată, posibil și pe fondul îmbătrânirii populației.

Datele privind căsătoriile și divorțurile în Municipiul Chișinău indică schimbări în evoluția relațiilor de cuplu și a structurii familiale în comunitate în decursul timpului, reflectând influențele sociale, economice și culturale asupra relațiilor interumane.

În ceea ce privește rata nuptialității, se observă o tendință clar descendentă, de la 9,5‰ în 2015 la doar 6,1‰ în 2024. Această scădere semnificativă reflectă o diminuare a frecvenței căsătoriilor, cel mai probabil influențată de factori sociali și economici, cum ar fi amânarea momentului căsătoriei, preferința pentru non-traditionale, alternative și instabilitatea financiară, în special în rândul tinerilor. O scădere bruscă se remarcă în anul 2020 (5,9‰), cel mai probabil ca efect direct al pandemiei de COVID-19, care a limitat evenimentele sociale și a accentuat incertitudinea economică. Ulterior, valorile rămân scăzute, ceea ce sugerează că această tendință nu este doar temporară, ci parte a unei schimbări de comportament în raport cu instituția căsătoriei.

Pe de altă parte, rata divortialității se menține relativ constantă, oscilând ușor între 3,5‰ și 4,2‰, cu o medie de 3,9‰ pentru întreaga perioadă. Deși în 2020 și 2021 se înregistrează o ușoară scădere a divorțurilor, aceasta poate fi pusă pe seama limitărilor instituționale și sociale impuse de pandemie (restricții în activitatea instanțelor, amânarea deciziilor personale etc.). După 2021, rata divorțurilor revine la nivelurile anterioare, semnalând o relativă stabilitate în ceea ce privește dinamica separărilor legale.

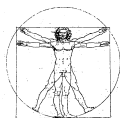
Datele indică o scădere semnificativă a căsătoriilor și o menținere constantă a divorțurilor, conturând astfel un tablou demografic în care instituția căsătoriei pierde din importanță. Aceste evoluții reflectă transformări sociale profunde și necesită, pe termen lung, o abordare atentă a celor implicați în elaborarea politicilor familiale.

2.2.2. Migrația

Datele privind migrația populației municipiului Chișinău în decada 2014-2023 relevă transformări semnificative, cu alternarea între perioade de pierderi demografice intense și perioade de câștig net temporar. Analiza seriei temporale permite identificarea mai multor faze distincte și a factorilor contextuali care au modelat fluxurile migratorii.

Tabel 7. Evoluția migrației populației Mun. Chișinău în perioada 2014-2023

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Sosiri cu domiciliul	13082	12923	13445	13477	15294	18779	21281	25786	11448	9719
Plecări cu domiciliul	8434	8781	7562	7859	8066	9919	10273	13314	5918	5143
Sold migrație internă	4648	4142	5883	5618	7228	8860	11008	12472	5530	4576
Imigranți	13828	15954	18110	18818	20809	22434	11597	12925	35216	17441
Emigranți	25894	29461	34599	34257	34121	32552	14150	19919	46512	23336

ARHICON

UNIVERSITATEA DE ARHITECTURĂ ȘI URBANISM
ION MINCU - BUCUREȘTI
CENTRUL DE CERCETARE, PROIECTARE,
EXPERTIZĂ ȘI CONSULTING

Strada Academiei 18-20, 010014 - BUCUREȘTI, ROMANIA, Tel: 307.71.05 ; 307.71.90 fax 307.71.05 cod fiscal R14771110

INSTITUTUL MUNICIPAL DE PROIECTĂRI
„CHIȘINĂU PROIECT”UNIVERSITATEA TEHNICĂ
A MOLDOVEI

LIDER - Arhicon București

UAUIM-CCPEC București

IMP Chișinău Proiect

UTM Chișinău

PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU

STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRIVIND EVOLUȚIA SOCIO-DEMOGRAFICĂ A MUNICIPIULUI CHIȘINĂU

Sold migrație internă	-12066	-13507	-16489	-15439	-13312	-10118	-2553	-6994	-11296	-5895
Sold migratoriu total	-7418	-9365	-10606	-9821	-6084	-1258	8455	5478	-5766	-1319
Rata brută a migrației, ‰	-10.99	-13.96	-15.93	-14.86	-9.25	-1.91	12.70	8.17	-8.59	-1.98

Sursa datelor: BNS, Banca de Date Statistice

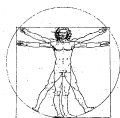
Migrația internă a reprezentat o constantă pozitivă pe întreaga perioadă analizată, reflectând rolul capitalei ca pol de atracție pentru populația din restul țării. Soldul migrației interne a oscilat între un minim de 4.142 persoane în 2015 și un maxim de 12.472 persoane în 2021, cu o medie multianuală de aproximativ 6.900 persoane. Această dinamică susținută poate fi atribuită concentrării oportunităților economice, educaționale și de servicii în capitală, care atrage populație din zonele rurale și orașele mai mici. Perioada 2019-2021 marchează o intensificare a imigrației interne, cu sosiri atingând maximul de 25.786 persoane în 2021, posibil ca răspuns la reorientările economice și sociale generate de contextul pandemic. Ulterior, fluxurile interne revin la niveluri mai moderate, cu 11.448 sosiri în 2022 și 9.719 în 2023, sugerând o normalizare post-criză.

Migrația internațională prezintă un pattern substanțial diferit, dominat de solduri nete negative persistente care reflectă emigrația susținută către destinațiile din afara țării. În intervalul 2014-2019, balanța migrației externe a variat între minus 10.118 persoane (2019) și minus 16.489 persoane (2016), cu un sold negativ mediu de aproximativ 13.500 persoane anual. Această perioadă corespunde unei faze de emigrație intensă, orientată către două regiuni principale: țările Comunității Statelor Independente, predominant Rusia (peste 55% dintre migranții moldoveni în 2014), precum și Europa de Vest, în special Italia (peste 15% dintre migranții moldoveni)¹. Anul 2016 reprezintă punctul de maxim al pierderilor internaționale, cu 34.599 emigranți față de doar 18.110 imigranți, rezultând un deficit de peste 16.000 persoane, ceea ce echivalează cu o rată brută a migrației de minus 15,93 la mie locuitori.

Perioada 2020-2021 marchează o ruptură în patternul migrației internaționale, generată de perturbațiile asociate pandemiei COVID-19. Restricțiile de mobilitate internațională, închiderea frontierelor și recesiunea economică globală au produs o contracție abruptă a fluxurilor: emigrația a scăzut la 14.150 persoane în 2020, în timp ce imigrația s-a redus la 11.597 persoane, rezultând un sold negativ moderat de minus 2.553 persoane. Anul 2021 continuă această tendință de diminuare a pierderilor, cu un sold de minus 6.994 persoane. Efectul combinat al reducerii emigrației internaționale și menținerii imigrației interne pozitive a generat, pentru prima dată în seria analizată, solduri migratorii totale pozitive: plus 8.455 persoane în 2020 și plus 5.478 persoane în 2021, corespunzând ratelor brute pozitive de 12,70% și respectiv 8,17%. Aceste valori excepționale nu trebuie interpretate ca inversare structurală a tendințelor demografice, ci ca anomalii temporare induse de șocul pandemiei de COVID-19.

Revenirea treptată la normalitatea pre-pandemică în 2022-2023 este marcată de reluarea emigrației internaționale la niveluri ridicate, deși nu la intensitatea maximă a perioadei 2014-2016. În 2022, emigrația atinge 46.512 persoane, cel mai ridicat nivel înregistrat în seria analizată, posibil reflectând o eliberare a cererii acumulate în perioada restricțiilor și noi valuri migratorii generate de instabilitatea geopolitică regională. Imigrația din 2022, de 35.216 persoane, este de asemenea la maxim istoric, sugerând fluxuri complexe incluzând returnări temporare, precum și refugiați din Ucraina în urma conflictului militar declanșat în februarie 2022. Conform datelor UNHCR și estimărilor experților locali, majoritatea refugiaților ucraineni din Moldova se concentrează în centrele urbane, peste 60% rezidând în municipiul Chișinău. Până la sfârșitul anului 2023, estimările neoficiale ale experților locali sugerau că aproximativ 65.000 de refugiați ucraineni rămâneau în Moldova, reprezentând aproximativ 2,5% din

¹ International Organization for Migration (2021). Migration Profile of the Republic of Moldova.
<https://moldova.iom.int/migration-profile-republic-moldova>

ARHICON

UNIVERSITATEA DE ARHITECTURĂ ȘI URBANISM
ION MINCU - BUCUREȘTI
CENTRUL DE CERCETARE, PROIECTARE,
EXPERTIZĂ ȘI CONSULTING

Strada Academiei 18-20, 010014 - BUCUREȘTI, ROMANIA, Tel: 307.71.05 ; 307.71.90 fax 307.71.05 cod fiscal R14771110

INSTITUTUL MUNICIPAL DE PROIECTĂRI
„CHIȘINĂU PROIECT”

UNIVERSITATEA TEHNICĂ
A MOLDOVEI

LIDER - Arhicon București

UAUIM-CCPEC București

IMP Chișinău Proiect

UTM Chișinău

PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU

STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRIVIND EVOLUȚIA SOCIO-DEMOGRAFICĂ A MUNICIPIULUI CHIȘINĂU

populația rezidentă². Soldul net internațional de minus 11.296 persoane și soldul total de minus 5.766 persoane în 2022 indică revenirea la balanțe negative, deși mai moderate decât în 2014-2016. Anul 2023 continuă tendința de pierderi nete, cu un sold migratoriu total de minus 1.319 persoane, corespunzând unei rate brute de minus 1,98‰, aproape de echilibru.

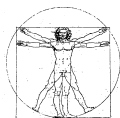
Calculul ratelor brute de migrație oferă o perspectivă asupra intensității relative a fenomenului raportat la dimensiunea populației. Rata brută a migrației a variat între minus 15,93‰ în 2016 și plus 12,70‰ în 2020. Excluzând anii pandemici 2020-2021, rata medie pentru perioada 2014-2019 se situează la aproximativ minus 11‰, echivalent cu pierderi nete anuale de circa 1,1% din populația totală. Pentru 2022-2023, rata medie este de aproximativ minus 5‰, sugerând o atenuare a intensității pierderilor dar persistența unui trend negativ.

Analiza componentelor fluxurilor migratorii relevă asimetriile structurale care generează soldurile nete. Pe dimensiunea internă, raportul sosiri/plecări este consistent favorabil capitalei, cu un coeficient mediu de aproximativ 1,8-2,0, reflectând atracția netă exercitată de Chișinău. Pe dimensiunea internațională, raportul imigranți/emigranți este consistent defavorabil, cu un coeficient mediu de aproximativ 0,6-0,7 pentru perioada 2014-2019, îmbunătățit la 0,8-0,9 în 2020-2021, apoi deteriorat la 0,7-0,8 în 2022-2023. Această asimetrie indică că fluxurile de ieșire către destinațiile externe sunt structural superioare fluxurilor de intrare, independent de fluctuațiile conjuncturale.

Persistența migrației interne pozitive către Chișinău, cu solduri anuale de 4.000-12.000 persoane, reflectă procesul clasic de urbanizare și concentrare economică specific tranziției post-socialiste din Europa de Est. Literatura demografică identifică trei mecanisme principale prin care concentrarea populației în capitale generează efecte de auto-întărire. Primul mecanism este concentrarea oportunităților economice: capitalele funcționează ca noduri principale pentru servicii, administrație publică, educație superioară și sectoare emergente cu productivitate ridicată, creând decalaje persistente de venit și perspective de carieră față de zonele secundare. Al doilea mecanism este efectul de rețea și economiile de aglomerație: acumularea capitalului uman în centre urbane mari crește productivitatea prin transfer de cunoștințe, specializare și potrivire mai eficientă între competențe și locuri de muncă. Al treilea mecanism constă în dezvoltarea accelerată a infrastructurii și serviciilor publice în capitalele care concentrează resurse fiscale și investiții, generând decalaje de calitate a vieții care perpetuează atracția.

Concentrarea migrației interne în Chișinău a dus la creșterea cererii de locuințe, depășind oferta nouă și generând majorări rapide de prețuri pe piața imobiliară. Acest fenomen este accentuat în context post-socialist, unde accesul la credit ipotecar e limitat, iar construcțiile noi sunt restricționate de reglementări și resurse. Studiile din Europa Centrală și de Est confirmă creșteri semnificative ale prețurilor în capitale cu flux migrator ridicat și ofertă rigidă, ceea ce afectează accesibilitatea locuirii și poate exclude grupurile vulnerabile din zonele centrale. Totodată, este necesară creșterea capacității instituționale a autorităților locale de a gestiona dezvoltarea urbană rapidă.

² German Economic Team (2023). The current situation of Ukrainian refugees in Moldova. Policy Briefing Series. <https://www.german-economic-team.com/en/newsletter/the-current-situation-of-ukrainian-refugees-in-moldova/>

UNIVERSITATEA DE ARHITECTURĂ ȘI URBANISM
ION MINCU - BUCUREȘTI
CENTRUL DE CERCETARE, PROIECTARE,
EXPERTIZĂ ȘI CONSULTING

INSTITUTUL MUNICIPAL DE PROIECTĂRI
„CHIȘINĂU PROIECT”

ARHICON

Strada Academiei 18-20, 010014 - BUCUREȘTI, ROMANIA, Tel: 307.71.05 ; 307.71.90 fax 307.71.05 cod fiscal R14771110

LIDER - Arhicon București

UAUIM-CCPEC București

IMP Chișinău Proiect

UTM Chișinău

PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU

STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRIVIND EVOLUȚIA SOCIO-DEMOGRAFICĂ A MUNICIPIULUI CHIȘINĂU

3. Resursele de muncă

Datele privind piața forței de muncă din municipiul Chișinău în perioada 2019–2024 indică o dinamică influențată atât de factori structurali, cât și de contexte conjuncturale. Populația activă a înregistrat fluctuații moderate, oscilând între 247 mii persoane în 2021 și 288 mii persoane în 2024. Această evoluție reflectă procesele de ajustare ale pieței muncii la șocuri economice externe și interne, în special pandemia COVID-19, precum și relansarea ulterioară a activităților economice. Numărul populației ocupate a urmat aceeași traiectorie, revenind de la un minim de 239 mii persoane în 2021 la 278 mii persoane în 2024. Nivelul șomajului, măsurat conform definiției BIM, a rămas relativ redus, oscilând între 8 și 12 mii persoane, ceea ce sugerează o capacitate de absorbție a forței de muncă relativ stabilă, dar și o dimensiune redusă a ofertei de locuri de muncă formale.

Tabel 8. Populația de 15 ani și peste a Mun. Chișinău, după relați cu piața forței de muncă (2019-2024, mii persoane)

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Activi	279.7	258.5	247	255.4	280	287.7
Ocupati	266.8	246.6	238.8	246	268.2	277.5
Someri BIM	12.9	11.9	8.2	9.4	11.7	10.2

Sursa datelor: BNS, Banca de Date Statistice

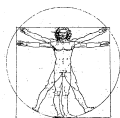
Comparativ cu media națională, Chișinăul se distinge prin rate de activitate și ocupare constant superioare. În 2024, rata de activitate a capitalei (52,7%) depășea cu peste opt puncte procentuale valoarea corespunzătoare la nivelul Republicii Moldova (44,5%), iar rata de ocupare (50,8%) se situa cu opt puncte peste media națională (42,7%). În același timp, rata șomajului se menține apropiată de nivelul general al țării, cu valori în jur de 3,5–4,0%. Aceste diferențe subliniază caracterul particular al pieței muncii din Chișinău, marcat de oportunități de angajare mai diversificate și de o concentrare a activităților economice cu productivitate superioară.

Tabel 9. Evoluția ratelor de activitate, ocupare și șomaj, comparativ Mun. Chișinău – Total țară

Nivel	Indicator	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Republica Moldova	Rata de activitate	42.3	40.3	41.1	41.8	45.1	44.5
	Rata de ocupare	40.1	38.8	39.8	40.5	43.1	42.7
	Rata șomajului	5.1	3.8	3.2	3.1	4.6	4.0
Mun. Chișinău	Rata de activitate	55.1	51.2	50.9	52.5	51.3	52.7
	Rata de ocupare	52.6	48.8	49.2	50.6	49.1	50.8
	Rata șomajului	4.6	4.6	3.3	3.7	4.2	3.6

Sursa datelor: BNS, Banca de Date Statistice

Structura detaliată pe sexe și grupe de vârstă confirmă diferențe notabile. În 2024, rata de activitate a bărbaților (59,0%) este cu peste 11 puncte mai ridicată decât a femeilor (47,6%), iar rata de ocupare reflectă un decalaj similar. În schimb, nivelul șomajului nu prezintă diferențe semnificative între sexe, situându-se la aproximativ 3,5–3,6%. Distribuția pe vârste evidențiază un grad scăzut de integrare a tinerilor: doar 27,9% dintre persoanele între 15 și 24 de ani sunt active pe piața muncii, iar rata de ocupare este de 25,3%, însoțită de un șomaj de 9,3%. Aceste valori contrastează puternic cu grupele de vârstă mijlocie (35–54 de ani), unde ratele de activitate și ocupare depășesc 70%, iar șomajul scade sub 2%. În grupa 65+, participarea pe piața muncii este marginală, cu rate sub 9%, ceea ce reflectă retragerea accentuată a persoanelor vârstnice din activitatea economică.

UNIVERSITATEA DE ARHITECTURĂ ȘI URBANISM
ION MINCU - BUCUREȘTI
CENTRUL DE CERCETARE, PROIECTARE,
EXPERTIZĂ ȘI CONSULTING

INSTITUTUL MUNICIPAL DE PROIECTĂRI
„CHIȘINĂU PROIECT”

UNIVERSITATEA TEHNICĂ
A MOLDOVEI

ARHICON

Strada Academiei 18-20, 010014 - BUCUREȘTI, ROMANIA, Tel: 307.71.05 ; 307.71.90 fax 307.71.05 cod fiscal R14771110

LIDER - Arhicon București

UAUIM-CCPEC București

IMP Chișinău Proiect

UTM Chișinău

PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU

STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRIVIND EVOLUȚIA SOCIO-DEMOGRAFICĂ A MUNICIPIULUI CHIȘINĂU

Nivelul de instruire constituie un determinant major al participării pe piața muncii. Persoanele cu studii superioare prezintă rate de activitate de 67% și de ocupare de 64,4%, net superioare celor înregistrate de persoanele cu educație liceală (47% și respectiv 45,3%) sau gimnazială (35,2% și 33%). Această corelație confirmă rolul capitalului educațional în facilitarea accesului la locuri de muncă, precum și persistența unor bariere pentru persoanele cu pregătire redusă. În plus, șomajul este mai pronunțat în rândul celor cu instruire gimnazială (6,2%), semnalând o vulnerabilitate structurală a acestei categorii.

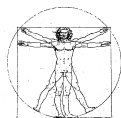
Tabel 10. Ratele de activitate, ocupare și șomaj pe sexe, vârste și nivel de instruire, Mun. Chișinău – 2024 (%)

		Rata de activitate	Rata de ocupare	Rata șomajului
Sex	Barbati	59.0	56.8	3.6
	Femei	47.6	46	3.5
Grupe de vârstă	15-24 ani	27.9	25.3	9.3
	25-34 ani	68.0	65.1	4.4
	35-44 ani	73.0	70.3	3.8
	45-54 ani	74.6	73.2	1.9
	55-64 ani	56.7	55.6	1.9
	65 ani și peste	8.9	8.8	0.8
Nivel de instruire	Superior	67	64.4	3.8
	Profesional tehnic postsecundar nontertiar (mediu de specialitate)	44.9	43.7	2.7
	Profesional tehnic secundar	50.9	50.3	1.3
	Liceal, mediu general	47	45.3	3.7
	Gimnazial	35.2	33	6.2

Sursa datelor: BNS, Banca de Date Statistice

Analiza distribuției populației ocupate pe activități economice indică o concentrare semnificativă în servicii, cu ponderi ridicate în administrație publică, educație, sănătate, comerț și sectorul IT. Această structură reflectă profilul economic al capitalei, marcat de preponderența activităților terțiare și de reducerea relativă a sectoarelor agricole și industriale. Datele privind salariații confirmă o tendință de creștere, ceea ce sugerează consolidarea ocupării formale și o extindere a segmentului contractualizat al pieței muncii.

Fig. 10. Distribuția populației ocupate a Mun. Chișinău pe activități economice

UNIVERSITATEA DE ARHITECTURĂ ȘI URBANISM
ION MINCU - BUCUREȘTI
CENTRUL DE CERCETARE, PROIECTARE,
EXPERTIZĂ ȘI CONSULTING

INSTITUTUL MUNICIPAL DE PROIECTĂRI
„CHIȘINĂU PROIECT”

UNIVERSITATEA TEHNICĂ
A MOLDOVEI

ARHICON

LIDER - Arhicon București

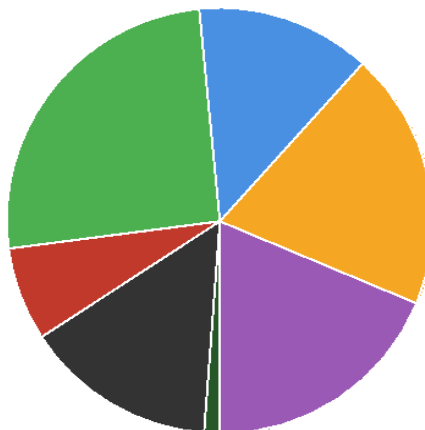
UAUIM-CCPEC București

IMP Chișinău Proiect

UTM Chișinău

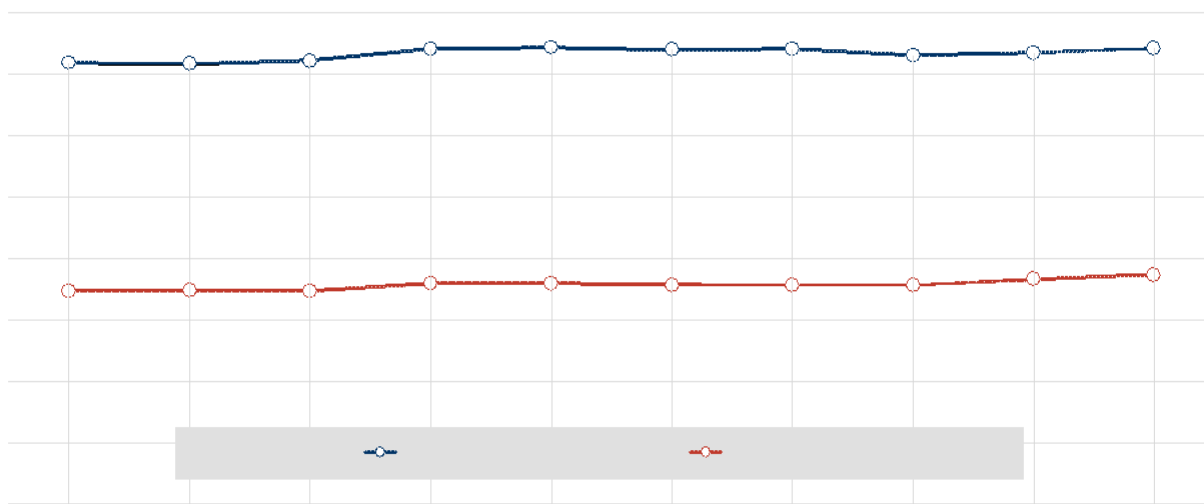
PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU

STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRIVIND EVOLUȚIA SOCIO-DEMOGRAFICĂ A MUNICIPIULUI CHIȘINĂU

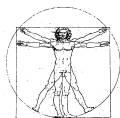
Sursa datelor: BNS, Banca de Date Statistice

Fig. 11. Evoluția numărului de salariați

Sursa datelor: BNS, Banca de Date Statistice

Un aspect relevant îl constituie evoluția grupului NEET (tineri între 15 și 24 de ani care nu sunt încadrați în muncă, educație sau formare). Ponderea acestui grup a scăzut semnificativ de la 17,1% în 2022 la 9,3% în 2024, situându-se sub media înregistrată în anii anteriori. Diferențele de gen sunt însă persistente: 11,2% dintre femeile tinere se regăsesc în categoria NEET, față de 7,3% dintre bărbați. În profil educațional, cea mai mare vulnerabilitate o prezintă tinerii cu formare profesională tehnică secundară, unde aproape o treime sunt NEET în 2024, în timp ce la nivel liceal proporția este sub 9%. Aceste date sugerează o disfuncționalitate parțială în tranziția de la formarea tehnică la ocupare și, în același timp, o integrare mai eficientă a celor cu formare liceală și superioară.

UNIVERSITATEA DE ARHITECTURĂ ȘI URBANISM
ION MINCU - BUCUREȘTI
CENTRUL DE CERCETARE, PROIECTARE,
EXPERTIZĂ ȘI CONSULTING

INSTITUTUL MUNICIPAL DE PROIECTĂRI
„CHIȘINĂU PROIECT”

ARHICON

Strada Academiei 18-20, 010014 - BUCUREȘTI, ROMANIA, Tel: 307.71.05 ; 307.71.90 fax 307.71.05 cod fiscal R14771110

LIDER - Arhicon București

UAUIM-CCPEC București

IMP Chișinău Proiect

UTM Chișinău

PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU

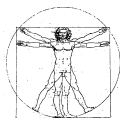
STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRIVIND EVOLUȚIA SOCIO-DEMOGRAFICĂ A MUNICIPIULUI CHIȘINĂU

Tabel 11. Grupul NEET³ grupa de vîrstă 15-24 ani, pe sexe și nivel de instruire (2019-2024) - %

		2019	2020	2021	2022	2023	2024
Sex	Total	14.4	14.3	13.7	17.1	12.9	9.3
	Barbati	10.2	12	8.7	10.1	9.9	7.3
	Femei	18.6	16.9	18.5	23.3	15.8	11.2
Nivel de instruire	Superior	13.7	24	25.3	22.4	13.1	11.6
	Profesional tehnic postsecundar nontertiar (mediu de specialitate)	30.9	23.2	30.3	27.6	16.6	15.9
	Profesional tehnic secundar	32.9	24.6	25.6	42.4	35.8	32.9
	Liceal, mediu general	12.4	10.7	10.6	11.5	10	8.7
	Gimnazial	9.6	13.2	10	16.6	12.2	7.2
	Primar sau fara scoala	-	-	3.7	2.1	2.2	1.3

Evoluțiile recente ale pieței muncii din Chișinău trebuie interpretate în contextul mai larg al transformărilor economice și sociale ale capitalei. Superioritatea ratelor de activitate și ocupare față de media națională confirmă rolul Chișinăului ca principal centru economic și loc de absorbție a forței de muncă, inclusiv prin migrație internă pozitivă. În același timp, persistența unor decalaje de gen, dificultăți de integrare a tinerilor și dependența ocupării de nivelul educațional conturează provocările structurale care necesită monitorizare continuă. Datele disponibile pentru perioada 2019–2024 oferă astfel un tablou al unei piețe a muncii relativ reziliente, dar inegală în ceea ce privește accesul diferitelor grupuri sociale la oportunitățile economice.

³ NEET sunt persoanele tinere care nu fac parte din ocupați, nu studiază/învăta în cadrul sistemului formal de educație și nu participă la nici-un fel de cursuri sau alte instruiri în afara sistemului formal de educație.

UNIVERSITATEA DE ARHITECTURĂ ȘI URBANISM
ION MINCU - BUCUREȘTI
CENTRUL DE CERCETARE, PROIECTARE,
EXPERTIZĂ ȘI CONSULTING

Strada Academiei 18-20, 010014 - BUCUREȘTI, ROMANIA, Tel: 307.71.05 ; 307.71.90 fax 307.71.05 cod fiscal R14771110

INSTITUTUL MUNICIPAL DE PROIECTĂRI
„CHIȘINĂU PROIECT”

UNIVERSITATEA TEHNICĂ
A MOLDOVEI

ARHICON

LIDER - Arhicon București

UAUIM-CCPEC București

IMP Chișinău Proiect

UTM Chișinău

PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU

STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRIVIND EVOLUȚIA SOCIO-DEMOGRAFICĂ A MUNICIPIULUI CHIȘINĂU

4. Învățământ

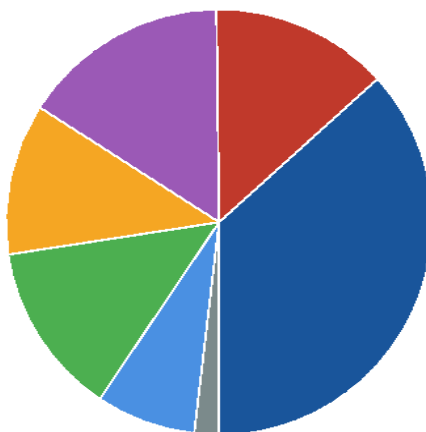
Structura populației municipiului Chișinău după nivelul de educație absolvit relevă o concentrare pronunțată a persoanelor cu studii superioare. În 2024, 36% din populația de 10 ani și peste din capitală avea cel puțin un ciclu de învățământ superior finalizat, comparativ cu 19% la nivelul Republicii Moldova. Chișinăul concentrează astfel peste jumătate din populația cu studii superioare a țării, inclusiv două treimi dintre absolvenții de master și mai mult de 85% dintre cei cu studii postuniversitare. Această distribuție reflectă rolul capitalei ca principal centru academic și profesional, în care sunt localizate majoritatea instituțiilor de învățământ superior și în jurul căruia gravitează procesele de mobilitate educațională internă.

Tabel 12. Populația de 10 ani și peste după nivelul instituției de învățământ absolvite (2024)

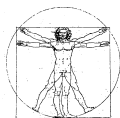
	Rep. Moldova		Mun. Chișinău	
	Total	%	Total	%
Educație preșcolară	38,109	2%	11,318	2%
Primar	193,198	9%	47,205	8%
Gimnazial	478,773	23%	81,713	13%
Liceal	268,844	13%	71,397	11%
Profesional tehnic secundar	427,548	20%	97,762	16%
Profesional tehnic postsecundar	281,424	13%	83,571	13%
Superior, din care	402,344	19%	223,586	36%
Universitar finalizat până în 2008	152,989	7%	78,723	13%
Licență	179,690	9%	98,141	16%
Master	69,665	3%	46,722	8%
Doctorat și postdoctorat	5,109	0%	4,351	1%
Total	2,095,349	100%	620,903	100%

Sursa datelor: BNS, Recensământul Populației și Locuințelor

Fig. 12. Structura populației de 10 ani și peste după nivelul de educație (2024)

Sursa datelor: BNS, Recensământul Populației și Locuințelor

UNIVERSITATEA DE ARHITECTURĂ ȘI URBANISM
ION MINCU - BUCUREȘTI
CENTRUL DE CERCETARE, PROIECTARE,
EXPERTIZĂ ȘI CONSULTING

ARHICON

Strada Academiei 18-20, 010014 - BUCUREȘTI, ROMANIA, Tel: 307.71.05 ; 307.71.90 fax 307.71.05 cod fiscal R14771110

LIDER - Arhicon București

UAUIM-CCPEC București

IMP Chișinău Proiect

UTM Chișinău

PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU

STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRIVIND EVOLUȚIA SOCIO-DEMOGRAFICĂ A MUNICIPIULUI CHIȘINĂU

Învățământul preșcolar din Chișinău a cunoscut în perioada 2015–2024 o creștere graduală a capacității instituționale, numărul de instituții crescând de la 160 la 189, iar numărul de locuri disponibile pentru copii de la aproximativ 36 mii la peste 39 mii. Numărul de copii înscriși a rămas relativ stabil, oscilând între 38 și 40 de mii, ceea ce sugerează o utilizare aproape integrală a capacității disponibile. Numărul cadrelor didactice a crescut ușor, iar raportul mediu copii/pedagog s-a menținut între 11 și 13, reflectând un nivel constant de resurse umane alocate.

Tabel 13. Date generale privind instituțiile de educația timpurie din Municipiul Chișinău

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Nr. Instituții de educație timpurie	160	161	160	173	176	179	177	185	189	189
Numarul de locuri pentru copii	3617 8	3630 6	3668 2	3726 4	3819 0	3848 8	3816 0	3808 0	3904 7	3911 9
Numarul de copii - total	3840 2	3853 5	3810 3	3828 6	3994 8	3616 5	3880 1	3882 5	3876 6	3865 2
Numarul de pedagogi / cadre didactice	3042	3038	2981	3134	3196	3284	3299	3271	3331	3341
Nr. mediu de copii ce revind unui pedagog/cadru didactic	12.6	12.7	12.8	12.2	12.5	11.0	11.8	11.9	11.6	11.6

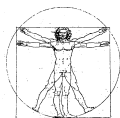
Sursa datelor: BNS, Banca de Date Statistice

Învățământul primar și secundar general a înregistrat o expansiune mai vizibilă a populației școlare. Numărul elevilor a crescut de la circa 81 mii în 2015 la peste 107 mii în 2024, pe fondul majorării constante a efectivelor la toate nivelurile – clase primare, gimnaziale și liceale. Creșterea cea mai semnificativă se remarcă la nivel gimnazial, unde numărul elevilor a sporit de la 33,7 mii la 47,9 mii în decurs de un deceniu. În același timp, capacitatea instituțională (numărul de locuri disponibile) a rămas relativ stabilă, ceea ce a condus la o creștere a raportului elevi/profesor de la 12,2 în 2015 la 15,3 în 2024. Acest indicator sugerează o presiune crescândă asupra resurselor didactice, în condițiile în care numărul cadrelor didactice a rămas aproape constant, în jurul a 6.600–7.000 persoane.

Tabel 14. Date generale privind instituțiile de învățământ primar și secundar general din Municipiul Chișinău

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Numarul de institutii	149	149	149	152	155	155	155	155	157	156
Numarul de locuri pentru elevi - total	11539 2	11643 4	11578 7	11548 0	11591 2	11670 0	11585 2	11734 3	11798 7	11774 2
Numarul elevilor – total din care	80878	83197	86224	88445	91933	94872	98635	10109 4	10440 5	10744 4
Numarul elevilor - clasele 1-4	33892	35321	36756	37426	38311	38827	40170	41134	42363	43293
Numarul elevilor - clasele 5-9	33782	34969	36503	38018	39727	41504	43386	44480	46094	47952
Numarul elevilor - clasele 10-11	8728	8848	8963	8882	9303	9812	10260	10447	10745	10961
Numarul elevilor - clasele 12	4476	4059	4002	4119	4592	4729	4819	5033	5203	5238
Cadre didactice - total	6631	6621	6754	6708	6801	6750	6760	6870	6998	7000

PROIECTANT GENERAL – Consorțiu,

UNIVERSITATEA DE ARHITECTURĂ ȘI URBANISM
ION MINCU - BUCUREȘTI
CENTRUL DE CERCETARE, PROIECTARE,
EXPERTIZĂ ȘI CONSULTING

Strada Academiei 18-20, 010014 - BUCUREȘTI, ROMANIA, Tel: 307.71.05 ; 307.71.90 fax 307.71.05 cod fiscal R14771110

INSTITUTUL MUNICIPAL DE PROIECTĂRI
„CHIȘINĂU PROIECT”

ARHICON

LIDER - Arhicon București

UAUIM-CCPEC București

IMP Chișinău Proiect

UTM Chișinău

PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU

STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRIVIND EVOLUȚIA SOCIO-DEMOGRAFICĂ A MUNICIPIULUI CHIȘINĂU

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Nr. mediu de elevi ce revin unui cadru didactic	12.2	12.6	12.8	13.2	13.5	14.1	14.6	14.7	14.9	15.3

Sursa datelor: BNS, Banca de Date Statistice

Învățământul profesional tehnic din Chișinău se caracterizează printr-o diferențiere între nivelul secundar și cel postsecundar. La nivel secundar, numărul de instituții s-a redus de la 12 la 11, iar efectivele de elevi au scăzut de la peste 5.900 în 2015 la circa 5.700 în 2024, cu fluctuații intermediare. În schimb, la nivel postsecundar, numărul instituțiilor a crescut ușor (de la 19 la 22), iar efectivele de elevi s-au majorat constant, de la 18,2 mii la aproape 21 mii. Această dinamică indică o orientare mai accentuată a tinerilor către formarea profesională postsecundară, în detrimentul nivelului secundar, ceea ce poate fi pus în relație cu cerințele pieței muncii și atractivitatea programelor educaționale oferite.

Tabel 15. Date generale privind instituțiile de învățământ profesional tehnic din Municipiul Chișinău

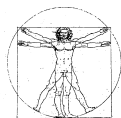
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Nr. institutii de invatamint profesional tehnic secundar	12	11	11	11	11	11	11	11	11	11
Elevi - invatamint profesional tehnic secundar	5934	6643	5965	5599	5430	5353	5513	5403	5304	5679
Nr. institutii de invatamint profesional tehnic postsecundar	19	18	18	20	21	21	21	21	22	22
Elevi - invatamint profesional tehnic postsecundar	18275	18190	18078	17466	17172	17762	18555	19050	19806	20988

Sursa datelor: BNS, Banca de Date Statistice

Învățământul superior din Chișinău prezintă o evoluție contrastantă. Numărul instituțiilor s-a redus semnificativ, de la 27 în 2014 la 16 în 2023, reflectând procese de restructurare și concentrare instituțională. În același timp, efectivele de studenți au cunoscut o scădere de la peste 80 mii în 2014 la aproximativ 50 mii în 2023. Numărul absolvenților s-a diminuat aproape la jumătate, de la peste 22 mii în 2014 la circa 12 mii în 2023. Totuși, numărul de studenți înmatriculați anual a prezentat o ușoară revigorare după 2019, atingând 19 mii în 2020 și menținându-se ulterior între 16 și 18 mii. Această tendință sugerează o stabilizare parțială a cererii pentru studii superioare, în pofida scăderii generale a bazei demografice.

Tabel 16. Date generale privind instituțiile de învățământ superior din Municipiul Chișinău

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020 1	2021	2022	2023
Nr. institutii de invatamant superior	27	26	26	25	25	23	20	20	17	16
Nr. de studenți înmatriculați	2176 7	2171 1	1942 7	1676 7	1668 7	1705 0	1904 3	1831 3	1624 9	1758 2

UNIVERSITATEA DE ARHITECTURĂ ȘI URBANISM
ION MINCU - BUCUREȘTI
CENTRUL DE CERCETARE, PROIECTARE,
EXPERTIZĂ ȘI CONSULTING

INSTITUTUL MUNICIPAL DE PROIECTĂRI
„CHIȘINĂU PROIECT”

ARHICON

Strada Academiei 18-20, 010014 - BUCUREȘTI, ROMANIA, Tel: 307.71.05 ; 307.71.90 fax 307.71.05 cod fiscal R14771110

LIDER - Arhicon București

UAUIM-CCPEC București

IMP Chișinău Proiect

UTM Chișinău

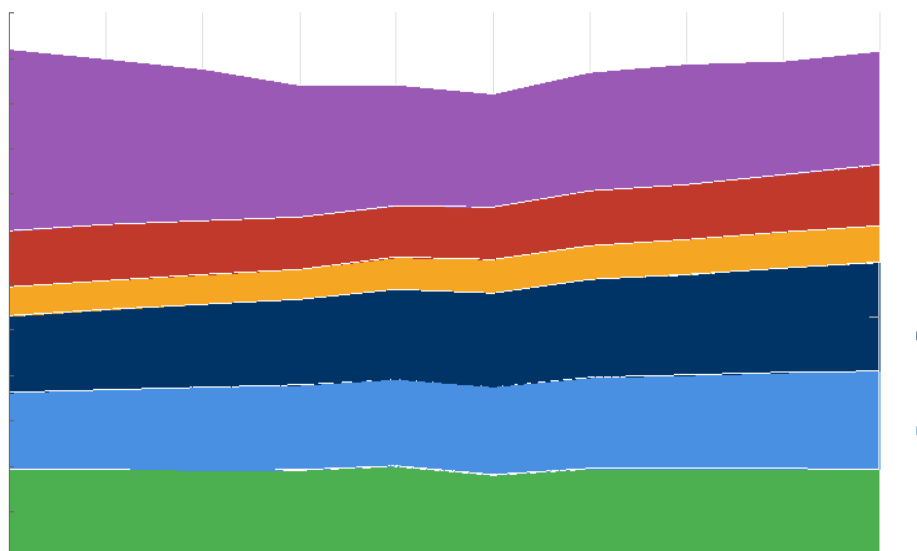
PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU

STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRIVIND EVOLUȚIA SOCIO-DEMOGRAFICĂ A MUNICIPIULUI CHIȘINĂU

Nr. total de studenți	8035 9	7301 1	6669 1	5824 4	5366 9	5003 4	5226 9	5295 8	5044 9	5031 9
Nr. de absolvenți	2202 3	2104 6	1965 8	1783 4	1626 4	1439 0	1278 7	1241 2	1221 9	1223 7

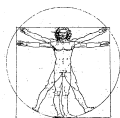
Sursa datelor: BNS, Banca de Date Statistice

Fig. 13. Evoluția populației școlare în perioada 2013-2022, pe niveluri de instruire

Sursa datelor: BNS, Banca de Date Statistice

În ansamblu, analiza relevă trei direcții principale ale evoluției educației în municipiul Chișinău. Prima este consolidarea rolului capitalei ca centru educațional de nivel superior, care atrage și concentrează populația cu înaltă calificare. A doua este creșterea efectivelor școlare la nivel primar și secundar general, care pune presiune asupra resurselor didactice și infrastructurii existente. A treia este polarizarea învățământului profesional tehnic, cu stagnarea nivelului secundar și expansiunea celui postsecundar. Învățământul superior traversează un proces de restructurare instituțională, cu reducerea numărului de universități și a efectivelor, dar și cu semne de stabilizare a fluxului de noi studenți.

ARHICON

UNIVERSITATEA DE ARHITECTURĂ ȘI URBANISM
ION MINCU - BUCUREȘTI
CENTRUL DE CERCETARE, PROIECTARE,
EXPERTIZĂ ȘI CONSULTING

Strada Academiei 18-20, 010014 - BUCUREȘTI, ROMANIA, Tel: 307.71.05 ; 307.71.90 fax 307.71.05 cod fiscal R14771110

INSTITUTUL MUNICIPAL DE PROIECTĂRI
„CHIȘINĂU PROIECT”UNIVERSITATEA TEHNICĂ
A MOLDOVEI

LIDER - Arhicon București

UAUIM-CCPEC București

IMP Chișinău Proiect

UTM Chișinău

PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU

STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRIVIND EVOLUȚIA SOCIO-DEMOGRAFICĂ A MUNICIPIULUI CHIȘINĂU

5. Infrastructura socială

5.1. Resursele pentru cultură și sport

Conform datelor statistice oficiale aferente anului 2023, infrastructura culturală și sportivă a municipiului Chișinău se prezintă după cum urmează:

Infrastructura culturală

Rețeaua instituțiilor culturale din municipiul Chișinău cuprindea în anul 2023 un număr de 49 biblioteci publice, 20 case de cultură, 12 teatre profesionale și 13 muzee, inclusiv filiale. Capacitatea totală a sălilor permanente de spectacole aparținând instituțiilor teatrale și concertistice era de aproximativ 5,8 mii de locuri. Această valoare se referă exclusiv la spațiile proprii deținute de instituțiile de profil, conform metodologiei statistice aplicate de Biroul Național de Statistică, excluzând spațiile multifuncționale sau locațiile cu destinație temporară.

În acest context, infrastructura culturală a municipiului Chișinău se remarcă prin diversitatea instituțiilor și numărul acestora, însă capacitatea totală a sălilor permanente de spectacole – de aproximativ 5,8 mii de locuri – este modestă raportat la populația orașului, care depășește 700.000 de locuitori. Acest aspect evidențiază o nevoie de extindere și modernizare a spațiilor dedicate evenimentelor culturale, astfel încât accesul publicului să fie facilitat, iar participarea la viața artistică și culturală a comunității să poată fi stimulată pe măsura cererii. Rolul instituțiilor culturale rămâne esențial în păstrarea patrimoniului local și în promovarea diversității, dar și în consolidarea identității urbane și a coeziunii sociale, motiv pentru care dezvoltarea infrastructurii reprezintă o provocare importantă pentru viitorul orașului.

Tabel 17. Date generale privind instituțiile de cultură din Municipiul Chișinău

	Număr
Biblioteci publice	49
Case de cultură	20
Teatre (profesionale)	12
Muzee (inclusiv filiale)	13
Numărul de locuri în sălile de spectacole, mii	5.8

Sursa datelor: BNS, Banca de Date Statistice

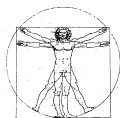
Infrastructura sportivă

Municipiul dispunea în anul 2023 de un total de 530 construcții sportive, structurate astfel: 6 stadioane, 316 construcții sportive de plan (terenuri și câmpuri), 190 săli sportive și 18 bazine de înot. Această dotare asigură cadrul necesar atât pentru activitatea sportivă de performanță, cât și pentru practicarea exercițiului fizic în rândul populației și desfășurarea educației fizice în sistemul de învățământ.

Tabel 18. Date generale privind construcțiile sportive din Municipiul Chișinău

	Număr
Total	530
Stadioane	6
Construcții sportive de plan (terenuri și câmpuri)	316
Săli sportive	190
Bazine de înot	18

Sursa datelor: BNS, Banca de Date Statistice

ARHICON

UNIVERSITATEA DE ARHITECTURĂ ȘI URBANISM
ION MINCU - BUCUREȘTI
CENTRUL DE CERCETARE, PROIECTARE,
EXPERTIZĂ ȘI CONSULTING

Strada Academiei 18-20, 010014 - BUCUREȘTI, ROMANIA, Tel: 307.71.05 ; 307.71.90 fax 307.71.05 cod fiscal R14771110

ISO 9001

ICNet

INSTITUTUL MUNICIPAL DE PROIECTĂRI
„CHIȘINĂU PROIECT”

UNIVERSITATEA TEHNICĂ
A MOLDOVEI

LIDER - Arhicon București

UAUIM-CCPEC București

IMP Chișinău Proiect

UTM Chișinău

PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU

STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRIVIND EVOLUȚIA SOCIO-DEMOGRAFICĂ A MUNICIPIULUI CHIȘINĂU

5.2. Resursele pentru sănătate

În municipiul Chișinău rețeaua de ocrotire a sănătății are o structură complexă, întrucât aici se concentrează atât instituțiile medicale municipale, aflate în subordinea Consiliului Municipal, cât și principalele instituții republicane, aflate în subordinea Ministerului Sănătății.

Conform datelor Agenției Naționale pentru Sănătate Publică (ANSP), în anul 2023 rețeaua publică municipală cuprindea 43 instituții medico-sanitare de stat, dintre care 9 spitale municipale, 31 de instituții de asistență medicală primară (asociații medicale teritoriale, centre de sănătate și oficii ale medicului de familie) și 3 policlinici independente. Pe lângă acestea, în Chișinău funcționează și un număr mare de instituții ambulatorii (396 conform „Chișinău în cifre 2024”), precum și clinici private.

Numărul total al medicilor din rețeaua municipală era de 2.065, ceea ce reprezintă 31,0 medici la 10.000 locuitori. Din aceștia, 504 erau medici de familie, iar 136 stomatologi. Personalul medical mediu însuma 3.009 persoane (45,2 la 10.000 locuitori). În spitalele municipale erau disponibile 2.265 paturi (34,0 la 10.000 locuitori).

Aceste cifre trebuie însă interpretate cu precauție. În statisticile teritoriale sunt cuprinse doar instituțiile municipale. Spitalele republicane — care includ cele mai mari unități spitalicești din țară, precum Spitalul Clinic Republican „Timofei Moșneaga”, Institutul Oncologic, Institutul Mamei și Copilului, Spitalul Clinic de Urgență, Spitalul de Boli Infecțioase „Toma Ciorbă” și altele — nu sunt repartizate teritorial în datele ANSP sau BNS, deși se află pe teritoriul Chișinăului și concentrează majoritatea resurselor spitalicești din Republica Moldova.

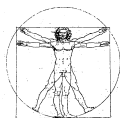
Prin urmare, cifrele raportate oficial pentru Chișinău reflectă doar capacitatea rețelei municipale. În realitate, capitala concentrează peste jumătate din infrastructura spitalicească a țării și probabil 40–50% din totalul medicilor și personalului mediu, având rol de centru medical de referință pentru întreaga Republică Moldova.

Tabel 17. Date generale privind rețeaua de asistență medicală în Municipiul Chișinău (2023)

Indicator	Număr	Rată la 10.000 locuitori	Sursă / Observații
Număr total instituții medico-sanitare de stat	43	–	din care 9 spitale municipale, 31 instituții AMP, 3 policlinici independente
Spitale municipale	9	–	doar spitalele aflate în subordinea CMC; spitalele republicane nu sunt incluse
Instituții ambulatorii (policlinici, centre MF, dispensare)	396	–	conform Anuarului Chișinău în cifre
Medici de toate specialitățile	2.065	31,0	include doar rețeaua municipală
Medici de familie	504	–	parte din totalul medicilor
Stomatologi / dentiști	136	–	parte din totalul medicilor
Personal medical mediu	3.009	45,2	doar pentru instituțiile municipale
Număr paturi	2.265	34,0	reflectă doar spitalele municipale; spitalele republicane nu sunt incluse

Sursa datelor: ANSP, BNS, Chișinău în cifre. Anuar statistic, Ediția 2024

5.3. Locuințe

ARHICON

UNIVERSITATEA DE ARHITECTURĂ ȘI URBANISM
ION MINCU - BUCUREȘTI
CENTRUL DE CERCETARE, PROIECTARE,
EXPERTIZĂ ȘI CONSULTING

Strada Academiei 18-20, 010014 - BUCUREȘTI, ROMANIA, Tel: 307.71.05 ; 307.71.90 fax 307.71.05 cod fiscal R14771110

LIDER - Arhicon București

UAUIM-CCPEC București

IMP Chișinău Proiect

UTM Chișinău

PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU

STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRIVIND EVOLUȚIA SOCIO-DEMOGRAFICĂ A MUNICIPIULUI CHIȘINĂU

În intervalul 2019–2024, fondul locativ din municipiul Chișinău a prezentat o tendință constantă de creștere, atât din perspectiva numărului total de locuințe, cât și a suprafeței totale și locuibile. Numărul apartamentelor și caselor individuale a crescut de la 305,7 mii unități în anul 2019 la 333,5 mii unități în 2024, reflectând o dezvoltare susținută a sectorului rezidențial.

Analizând structura fondului locativ după numărul de camere, se observă o dinamică pozitivă în toate categoriile. Locuințele cu o cameră au înregistrat o creștere de la 64,9 mii unități în 2019 la 71,8 mii unități în 2023. Apartamentele cu două camere au crescut de la 123,5 mii la 133,4 mii unități, iar cele cu trei sau mai multe camere au ajuns de la 117,3 mii la 123,8 mii unități în aceeași perioadă.

Suprafața totală a fondului locativ a avansat de la 21,0 milioane m² în 2019 la 23,3 milioane m² în 2024. Suprafața locuibilă a urmat aceeași tendință, de la 15,6 milioane m² la 17,1 milioane m², subliniind expansiunea continuă a spațiului destinat locuirii în municipiu.

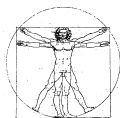
Din perspectiva indicatorilor medii, suprafața locuibilă pe locuință s-a menținut relativ constantă, variind între 51,0 și 51,2 m². În schimb, suprafața locuibilă pe locuitor a marcat o creștere ușoară, de la 23,7 m² în 2019 la 25,6 m² în 2024, ceea ce indică o îmbunătățire a condițiilor de trai pentru populație.

Toate aceste evoluții demonstrează o creștere a stocului locativ și o îmbunătățire, fie și modestă, a indicatorilor medii pe locuință și pe locuitor, pe fondul unei activități susținute în domeniul construcțiilor de locuințe noi și a unor modificări structurale în componența fondului locativ al Municipiului Chișinău.

Tabel 20. Date generale privind fondul locativ din Municipiul Chișinău

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Apartamente si case de locuit individuale, mii unitati, din care	305.7	311.9	319.9	323.1	329	333.5
cu o cameră	64.9	67.1	69.4	70.1	71.8	-
cu două camere	123.5	126.1	129.5	130.8	133.4	-
cu trei sau mai multe camere	117.3	118.7	121	122.2	123.8	-
Suprafata totala, mii metri patrati	21019.4	21499.3	22145.5	22437.8	22900.1	23332.1
Suprafata locuibila, mii metri patrati	15583	15930.3	16304.9	16522.6	16844	17055.9
Suprafața locuibilă medie a unei locuințe, mp*	51.0	51.1	51.0	51.1	51.2	51.1
Suprafața locuibilă medie per locuitor, mp*	23.7	24.1	24.3	24.6	25.1	25.6

Sursa datelor: BNS, Banca de Date Statistice; *calculule autorului

ARHICON

UNIVERSITATEA DE ARHITECTURĂ ȘI URBANISM
ION MINCU - BUCUREȘTI
CENTRUL DE CERCETARE, PROIECTARE,
EXPERTIZĂ ȘI CONSULTING

Strada Academiei 18-20, 010014 - BUCUREȘTI, ROMANIA, Tel: 307.71.05 ; 307.71.90 fax 307.71.05 cod fiscal R14771110

LIDER - Arhicon București

UAUIM-CCPEC București

IMP Chișinău Proiect

UTM Chișinău

PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU

STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRIVIND EVOLUȚIA SOCIO-DEMOGRAFICĂ A MUNICIPIULUI CHIȘINĂU

C. SCENARII DEMOGRAFICE PENTRU MUNICIPIUL CHIȘINĂU ÎN ORIZONTUL DE TIMP 2024-2060

1. Sinopsis

Raportul „Demographic Resilience in Moldova”, realizat în 2025 de către experții Fondului Națiunilor Unite pentru Populație Moldova, oferă o analiză aprofundată a modului în care principalele tendințe demografice — scăderea natalității, îmbătrânirea populației și migrația — vor influența cererea pentru servicii publice esențiale în Republica Moldova până în anul 2050. Aceste tendințe vor avea un impact semnificativ asupra sistemului de educație, sănătate, infrastructură și servicii sociale, iar raportul scoate în evidență necesitatea adoptării unor politici publice adaptate și a unei planificări strategice solide, bazate pe date demografice relevante. Recomandările formulate vizează adaptarea și flexibilizarea politicilor în domeniile educației, sănătății și infrastructurii, astfel încât să poată răspunde eficient provocărilor viitoare și să consolideze reziliența demografică la nivel național.

Acest capitol dezvoltă scenarii demografice exploratorii pentru municipiul Chișinău, acoperind perioada 2030-2060, prin aplicarea metodei cohort-component, structurată pe intervale de vârstă din cinci în cinci ani. Punctul de plecare pentru aceste scenarii îl constituie datele recensământului din 2024 (RPL 2024), care indică o populație de referință de 720.128 locuitori. Metodologia urmată respectă standardele internaționale promovate de UNFPA și Eurostat, generând trei traiectorii demografice distincte:

- ≡ Scenariu pesimist – explorează consecințele acumulării tendințelor negative, precum scăderea accentuată a natalității și creșterea migrației nete;
- ≡ Scenariu mediu-conservator – presupune menținerea parametrilor demografici observați în intervalul 2014-2024, fără schimbări majore în dinamica populației;
- ≡ Scenariu optimist moderat – modelează impactul unor politici demografice active și al unui context socio-economic favorabil, cu efecte pozitive asupra natalității și reducerii migrației.

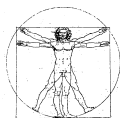
Aceste traiectorii demografice nu sunt predicții rigide, ci reprezintă coridoare plauzibile bazate pe ipoteze clare și transparente. Scopul lor principal este de a sprijini planificarea strategică la nivel municipal pe termen mediu și lung, oferind autorităților locale instrumente pentru identificarea și valorificarea pârgurilor de intervenție prin politici publice adecvate. În același timp, aceste scenarii permit testarea rezilienței sistemelor urbane față de diverse variații demografice.

Prin utilizarea acestor scenarii, administrația locală poate anticipa în mod eficient provocările legate de îmbătrânirea populației, poate dimensiona corespunzător infrastructura educațională și de sănătate și poate elabora politici dedicate atragerii și reținerii populației active, contribuind astfel la consolidarea rezilienței demografice a municipiului Chișinău.

2. Cadrul metodologic: modelul cohort-component

2.1. Principii generale

Modelul cohort-component este standard pentru proiecții demografice, analizând populația pe cohorte de vârstă și sex prin fertilitate, mortalitate și migrație. Avantajul său principal este generarea unor structuri detaliate pe vârste, utile pentru planificarea în educație, sănătate și pensii. Pentru Chișinău, se folosesc

ARHICON

UNIVERSITATEA DE ARHITECTURĂ ȘI URBANISM
ION MINCU - BUCUREȘTI
CENTRUL DE CERCETARE, PROIECTARE,
EXPERTIZĂ ȘI CONSULTING

Strada Academiei 18-20, 010014 - BUCUREȘTI, ROMANIA, Tel: 307.71.05 ; 307.71.90 fax 307.71.05 cod fiscal R14771110

INSTITUTUL MUNICIPAL DE PROIECTĂRI
„CHIȘINĂU PROIECT”

UNIVERSITATEA TEHNICĂ
A MOLDOVEI

LIDER - Arhicon București

UAUIM-CCPEC București

IMP Chișinău Proiect

UTM Chișinău

PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU

STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRIVIND EVOLUȚIA SOCIO-DEMOGRAFICĂ A MUNICIPIULUI CHIȘINĂU

intervale quinquennale, cu grupe standardizate de 5 ani (0-4...80+), separate pe sexe. Simularea avansează populația la fiecare 5 ani, aplicând operațiile de supraviețuire, calcul al nașterilor și ajustare pentru migrație, până în 2060.

2.2. *Supraviețuire și mortalitate*

Cohortele sunt actualizate cu rapoarte de supraviețuire $S_{x,s}$, derivate din tabelele de viață, pentru fiecare grupă de vârstă și sex. Grupa 80+ utilizează un raport special, reflectând mortalitatea ridicată. Speranța de viață este proiectată separat pe sexe și scenarii, ajustând ratele de mortalitate la nivelul Țintelor pentru anii 2030, 2040, 2050 și 2060. Modelul recunoaște progresul medical și îmbunătățirea condițiilor de viață, cu ritmuri de creștere diferite după scenariu.

2.3. *Fertilitate și calculul nașterilor*

Nașterile sunt calculate aplicând ratele specifice de fertilitate (ASFR) asupra populației feminine 15-49 ani, pe grupe quinquennale. Numărul total de nașteri rezultă din suma produselor între populația feminină din fiecare grupă și rata ASFR, înmulțită cu 5 ani. Nașterile sunt împărțite pe sexe conform unui sex ratio standard, iar nou-născuții sunt supuși mortalității infantile. Profilurile ASFR sunt bazate pe media observată 2014-2024, scalate pentru scenarii până în 2040.

2.4. *Migrație*

Migrația netă se modelează ca rată anuală raportată la populație, asigurând coerență cu dimensiunea acesteia. Volumul migranților se distribuie pe vârstă și sex, cu accent pe adulții tineri, proporțional cu structura existentă. Pentru primii ani, rata de migrație crește gradual ("ramp-in"), cu plafoane $\pm 0,6\%$ pe an, limitând scenariile extreme.

2.5. *Secvența operațională*

La fiecare interval $t-t+5$, pașii sunt: avansarea cohortelor cu supraviețuire și migrație, actualizarea grupei 80+ din supraviețuitori și migranți, calculul nașterilor și distribuția lor pe sexe și vârstă, adăugarea migrației pe grupe. Se folosește populația de la începutul intervalului pentru calculul nașterilor; eroarea introdusă este neglijabilă pentru intervale de 5 ani și justifică simplificarea computațională.

3. Datele de bază

3.1. *Populația de ancoră și structura pe vârste și sexe*

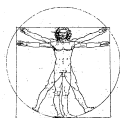
Proiecția pornește de la populația municipiului Chișinău din 2024 (720.128 locuitori), conform recensământului. Distribuția pe vârste și sexe provine din date oficiale, iar armonizarea asigură coerența numerelor. Validarea datelor a inclus verificări structurale și corecții ale eventualelor anomalii demografice. S-a remarcat deplasarea cohortelor numeroase spre vârste medii, ceea ce va accelera îmbătrânirea populației în următorii 20 de ani.

3.2. *Tabelele de viață și parametrii de mortalitate*

Modelele de mortalitate se bazează pe tabele separate pentru bărbați și femei, ajustate pentru contextul urban. Speranța de viață actuală este de 69 de ani pentru bărbați și 77 pentru femei, proiectate să crească treptat până în 2060. Ajustările mențin proporțiile relative ale riscurilor pe vârste. Modelul nu include detalii pe cauze de deces, fiind limitat de lipsa datelor locale, dar surprinde tendințe generale.

3.3. *Ratele specifice de fertilitate și indicatorul sintetic TFR*

Fertilitatea este descrisă prin rate pe grupe de vârstă (ASFR), cu o valoare medie a TFR de 1,28 copii/femeie între 2014-2024, sub nivelul de înlocuire. Nu s-au observat tendințe clare de creștere sau

ARHICON

UNIVERSITATEA DE ARHITECTURĂ ȘI URBANISM
ION MINCU - BUCUREȘTI
CENTRUL DE CERCETARE, PROIECTARE,
EXPERTIZĂ ȘI CONSULTING

Strada Academiei 18-20, 010014 - BUCUREȘTI, ROMANIA, Tel: 307.71.05 ; 307.71.90 fax 307.71.05 cod fiscal R14771110

INSTITUTUL MUNICIPAL DE PROIECTĂRI
„CHIȘINĂU PROIECT”

UNIVERSITATEA TEHNICĂ
A MOLDOVEI

LIDER - Arhicon București

UAUIM-CCPEC București

IMP Chișinău Proiect

UTM Chișinău

PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU

STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRIVIND EVOLUȚIA SOCIO-DEMOGRAFICĂ A MUNICIPIULUI CHIȘINĂU

scădere, iar scenariile de proiecție ajustează lin această valoare până în 2040, presupunând stabilitate ulterior. Forma profilului de fertilitate rămâne neschimbată, iar modelarea mai detaliată este lăsată pentru analize viitoare.

3.4. Serii de migrație și construcția ratelor nete

Datele de migrație (2014–2023) reflectă atât mișcări interne, cât și externe, dar pot subestima emigrarea temporară. Media ponderată a perioadei recente și celei lungi oferă rate reprezentative pentru scenariul mediu, cu ajustări pentru scenariile pesimist și optimist. Lipsesc date locale privind structura pe vârste și sexe a migranților, astfel se utilizează un profil urban standard, majoritatea fluxului fiind concentrată la vârstele 20–34 ani. Limitările metodologice vor fi abordate când vor exista date detaliate.

4. Scenarii demografice: ipoteze și justificări

4.1. Scenariu mediu-conservator: continuitate cu tendințele recente

Scenariul mediu-conservator menține trendurile demografice 2014-2024, fără schimbări majore în fertilitate, sănătate sau migrație. Nu reprezintă un prognostic exact, ci o referință pentru analiză și politici publice. Fertilitatea se bazează pe ASFR-ul mediu din intervalul analizat, rezultând un TFR constant de 1,28 copii/femeie până în 2060, reflectând stabilitatea la niveluri scăzute în lipsa unor intervenții importante. Exemple europene confirmă această tendință, determinată de factori ca costurile ridicate și preferința pentru calitatea vieții urbane. Această estimare conservatoare poate subestima unele recuperări viitoare, dar asigură un reper realist pentru planificare.

Mortalitatea este proiectată să scadă gradual, cu speranța de viață crescând până la 76 ani pentru bărbați și 86,5 ani pentru femei în 2060, bazat pe convergența est-vest europeană și presupunând investiții moderate în sănătate și reducerea riscurilor comportamentale. Aceste creșteri sunt ușor mai prudente decât experiențele recente din alte state est-europene.

Migrația netă rămâne negativă, dar la un nivel mai redus, cu pierderi estimate la 1.500-2.000 persoane anual după 2035, reflectând continuarea tendinței de emigrare spre vest și imigrație internă limitată. Tranziția către acest echilibru este gradată, iar limitele aplicate previn variații extreme ale populației municipiului.

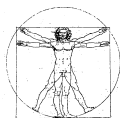
4.2. Scenariu pesimist: accentuarea tendințelor nefavorabile

Scenariul pesimist analizează efectele intensificării tendințelor demografice negative, testând reziliența urbană în condiții de contracție și îmbătrânire accelerată a populației. Nu este o predicție, ci o posibilitate dacă economia și societatea nu se îmbunătățesc.

Fertilitatea urmează să scadă la un TFR de 1,27 copii/femeie până în 2040, nivel ce reflectă minimul din 2019-2024 și evită extremele asiatice, dar sugerează riscul unor scăderi suplimentare în lipsa stimulentei nataliste. Exemplul orașelor precum Seoul sau Singapore arată că fertilitatea poate ajunge sub 1,3 în contexte urbane dificile, însă pentru Chișinău această țintă rămâne conservatoare.

Mortalitatea prezumă o creștere mai lentă a speranței de viață decât în scenariul mediu, ca urmare a stagnării investițiilor în sănătate și a menținerii riscurilor comportamentale ridicate. Speranța de viață la bărbați ar crește modest (cu 3,6 ani), iar la femei cu 5,4 ani până în 2060, niveluri asociate cu experiențe similare din economii stagnante.

Migrația presupune o rată anuală netă fixată la 85% din cel mai negativ an din 2019-2023, ducând la pierderi anuale nete de circa 3.000-4.500 persoane între 2035-2060. Această emigrație netă persistentă

ARHICON

UNIVERSITATEA DE ARHITECTURĂ ȘI URBANISM
ION MINCU - BUCUREȘTI
CENTRUL DE CERCETARE, PROIECTARE,
EXPERTIZĂ ȘI CONSULTING

Strada Academiei 18-20, 010014 - BUCUREȘTI, ROMANIA, Tel: 307.71.05 ; 307.71.90 fax 307.71.05 cod fiscal R14771110

INSTITUTUL MUNICIPAL DE PROIECTĂRI
„CHIȘINĂU PROIECT”UNIVERSITATEA TEHNICĂ
A MOLDOVEI

LIDER - Arhicon București

UAUIM-CCPEC București

IMP Chișinău Proiect

UTM Chișinău

PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU

STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRIVIND EVOLUȚIA SOCIO-DEMOGRAFICĂ A MUNICIPIULUI CHIȘINĂU

accentuează scăderea și îmbătrânirea populației, subliniind provocările demografice majore ale scenariului.

4.3. Scenariu optimist moderat: recuperare prin politici active

Scenariul optimist moderat prevede o recuperare demografică bazată pe politici active în natalitate, sănătate și migrație. Fertilitatea țintește o creștere a TFR la 1,38 copii/femeie până în 2040, inspirată de exemple europene, cu un plafon de 1,40, recunoscând însă dificultatea atingerii nivelului de înlocuire. Pentru mortalitate, se estimează îmbunătățiri semnificative ale speranței de viață, conform convergenței est-vest, ajungând la 77,7 ani pentru bărbați și 88,5 ani pentru femei până în 2060, prin reforme în sănătate și reducerea factorilor de risc. Migrația ar fi aproape neutră sau ușor pozitivă, cu o rată anuală netă la 75% din cea mai bună perioadă recentă, susținută de dezvoltarea urbană și economică, dar cu rezultate moderate comparativ cu scenarii foarte favorabile.

4.4. Notă critică privind arbitrariul metodologic și sensibilitatea

Scenariile presupun alegeri metodologice inevitabil arbitrare, dat lipsa unui model probabilistic formal, cum ar fi coeficienții pentru migrație (85% pesimist, 75% optimist) și țintele TFR (1,27/1,38). Alte opțiuni ar fi putut implica valori diferite pentru acești parametri, reflectând o simetrie sau asimetrie crescută. Alegerea coeficienților se bazează pe principiul că scenariul pesimist se apropie de extrema nefavorabilă, iar cel optimist este mai conservator, ținând cont de riscul asimetric.

Rezultatele sunt sensibile la aceste decizii: modificarea coeficienților cu ± 10 puncte procentuale poate schimba populația totală din 2060 cu ± 30.000 -50.000 persoane; ajustarea țintelor TFR cu $\pm 0,05$ duce la variații de ± 20.000 -30.000. Aceste diferențe nu alterează concluziile principale – îmbătrânirea persistă în toate variantele. Utilizatorii pot testa alte ipoteze modificând parametrii. Analiza oferă scenarii de referință echilibrate ca plauzibilitate și utilitate, fără a le considera singurele evoluții posibile.

5. Rezultate: traiectorii demografice și structuri pe vârste

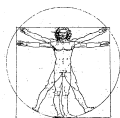
5.1. Evoluția populației totale și divergența scenariilor

Rezultatele proiecției indică traiectorii demografice semnificativ divergente între cele trei scenarii, cu amplificarea diferențelor pe măsură ce orizontul temporal se extinde. În scenariul mediu-conservator, populația totală a municipiului Chișinău se menține relativ stabilă până în 2030 la aproximativ 720 mii locuitori (720.118 persoane, aproape identic cu ancora 2024), apoi intră într-o fază de contracție graduală către 699 mii în 2040, 663 mii în 2050 și 611 mii în 2060. Această traiectorie reprezintă o scădere cumulativă de aproximativ 15% față de nivelul din 2024 pe orizontul de patru decenii, cu un ritm mediu de contracție de aproximativ 0,4% per an în perioada 2030-2060. Relativa stabilitate până în 2030 reflectă efectul compensator parțial al îmbunătățirii mortalității asupra pierderilor prin fertilitate sub replacement și emigrație netă, dar acest echilibru se deteriorează progresiv după 2030 când cohortele mari actuale tranzitează către vârstele înaintate cu mortalitate ridicată.

Tabel 21. Evoluția populației totale pe scenarii (persoane):

An	Pesimist	Mediu	Optimist	Interval extremelor
2030	711.299	720.118	736.056	24.757 ($\pm 1.7\%$)
2040	658.129	699.119	775.951	117.822 ($\pm 8.4\%$)
2050	590.163	663.115	815.863	225.700 ($\pm 17.0\%$)
2060	512.203	611.052	842.327	330.124 ($\pm 27.0\%$)

Scenariul pesimist produce o contracție substanțial mai accentuată, cu populația scăzând la 711 mii în 2030, 658 mii în 2040, 590 mii în 2050 și 512 mii în 2060. Această traiectorie implică o pierdere

ARHICON

UNIVERSITATEA DE ARHITECTURĂ ȘI URBANISM
ION MINCU - BUCUREȘTI
CENTRUL DE CERCETARE, PROIECTARE,
EXPERTIZĂ ȘI CONSULTING

Strada Academiei 18-20, 010014 - BUCUREȘTI, ROMANIA, Tel: 307.71.05 ; 307.71.90 fax 307.71.05 cod fiscal R14771110

INSTITUTUL MUNICIPAL DE PROIECTĂRI
„CHIȘINĂU PROIECT”UNIVERSITATEA TEHNICĂ
A MOLDOVEI

LIDER - Arhicon București

UAUIM-CCPEC București

IMP Chișinău Proiect

UTM Chișinău

PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU

STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRIVIND EVOLUȚIA SOCIO-DEMOGRAFICĂ A MUNICIPIULUI CHIȘINĂU

cumulativă de aproape 29% față de 2024, echivalentă cu dispariția a peste 200.000 locuitori în patru decenii, mai mult decât populația actuală a unui oraș mediu. Con tracția este alimentată de combinația fertilității în continuă scădere, îmbunătățirea lentă a mortalității și emigrația netă susținută, creând o spirală demografică negativă în care fiecare cohortă de nou-născuți este mai mică decât precedentă, iar pierderile prin emigrație accelerează îmbătrânirea prin plecarea selectivă a adulților tineri. Dacă această traiectorie s-ar materializa, Chișinăul ar înregistra în 2060 o populație similară cu cea din anii 1970-1980, cu implicații profunde pentru viabilitatea sistemelor urbane dimensionate pentru o populație substanțial mai mare.

Scenariul optimist moderat generează o traiectorie complet diferită, caracterizată printr-o creștere graduală și susținută: 736 mii locuitori în 2030, 776 mii în 2040, 816 mii în 2050 și 842 mii în 2060. Această evoluție reprezintă o expansiune de 17% față de 2024, adăugând aproximativ 122.000 persoane la populația municipiului. Creșterea este posibilă prin combinația recuperării parțiale a fertilității (TFR 1,38), îmbunătățirii accelerate a mortalității (câștiguri majore în e_0) și atragerii de migranți netă pe termen lung. Traectoria optimistă demonstrează că reversarea declinului demografic nu este imposibilă, dar necesită intervenții coordonate pe toate cele trei componente și persistența eforturilor pe multiple decenii. Este relevant că, chiar și în scenariul optimist, populația din 2060 rămâne sub 850 mii, sugerând că, în absența unor transformări excepționale, Chișinăul nu va atinge dimensiunea de metropolă de peste 1 milion locuitori în orizontul proiecției.

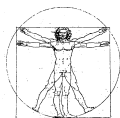
Intervalul de variație între scenariile extreme se amplifică dramatic cu trecerea timpului, de la aproximativ ± 25.000 persoane ($\pm 1,7\%$) în 2030 la ± 330.000 persoane ($\pm 27\%$) în 2060. Această divergență exponențială este o caracteristică intrinsecă a dinamicii demografice: mici diferențe în parametrii anuali (rate de fertilitate, mortalitate, migrație) se acumulează prin mecanisme compuse pe multiple generații, producând rezultate finale foarte diferite. Interpretarea corectă a acestei divergențe nu este că "proiecțiile sunt nesigure și inutile", ci că viitorul demografic nu este predeterminat și poate fi influențat semnificativ prin politici deliberate. Intervalul extins între scenarii funcționează ca un interval plauzibil care încadrează domeniul de variație rezonabilă, permițând planificatorilor să testeze robustețea strategiilor față de diferite traiectorii demografice.

5.2. Structura pe vârste și procesul de îmbătrânire

Transformarea structurii pe vârste reprezintă, în multe privințe, o consecință mai importantă decât evoluția populației totale, deoarece configurația piramidei demografice determină direct cerințele pentru servicii sectoriale, raportul de dependență economică și capacitatea fiscală a municipiului. Tabelul următor prezintă evoluția structurii pe grupe mari de vârstă în scenariul mediu-conservator:

Tabel 21. Structura pe vârste - Scenariul Mediu (% din total):

An	0-14 ani	15-64 ani	65+ ani	Raport dependență totală	Raport dependență vârstnici
2024	18,5%	65,3%	16,2%	53,2%	24,8%
2030	18,4%	64,8%	16,8%	54,3%	25,9%
2040	13,6%	67,8%	18,6%	47,5%	27,4%
2050	13,3%	64,2%	22,5%	55,8%	35,0%
2060	13,1%	58,6%	28,3%	70,7%	48,3%

ARHICON

UNIVERSITATEA DE ARHITECTURĂ ȘI URBANISM
ION MINCU - BUCUREȘTI
CENTRUL DE CERCETARE, PROIECTARE,
EXPERTIZĂ ȘI CONSULTING

Strada Academiei 18-20, 010014 - BUCUREȘTI, ROMANIA, Tel: 307.71.05 ; 307.71.90 fax 307.71.05 cod fiscal R14771110

INSTITUTUL MUNICIPAL DE PROIECTĂRI
„CHIȘINĂU PROIECT”UNIVERSITATEA TEHNICĂ
A MOLDOVEI

LIDER - Arhicon București

UAUIM-CCPEC București

IMP Chișinău Proiect

UTM Chișinău

PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU

STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRIVIND EVOLUȚIA SOCIO-DEMOGRAFICĂ A MUNICIPIULUI CHIȘINĂU

Nota: Raportul de dependență totală = (Pop 0-14 + Pop 65+) / Pop 15-64 × 100; Raportul de dependență vârstnici = Pop 65+ / Pop 15-64 × 100

Îmbătrânirea demografică este evidentă și dramatică: proporția persoanelor de 65 ani și peste crește de la 16,2% în 2024 la 28,3% în 2060, aproape dublându-se. În termeni absoluți, populația vârstnică în scenariul mediu trece de la aproximativ 117.000 persoane în 2024 la circa 173.000 în 2060, o creștere de 48% chiar în contextul contracției populației totale. Această evoluție reflectă intrarea în vârstele de pensionare a cohortelor mari născute în anii 1960-1980, combinată cu creșterea semnificativă a speranței de viață care prelungește durata perioadei de viață post-retragere. Proporția extrem de ridicată a vârstnicilor în 2060 (28,3%) plasează Chișinăul proiectat în rândul municipiilor cel mai îmbătrânite din Europa, comparabil cu situația actuală din Japonia sau Italia rurală.

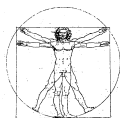
Contracția populației tinere (0-14 ani) este la fel de pronunțată: proporția scade de la 18,5% în 2024 la doar 13,1% în 2060, în timp ce în termeni absoluți numărul copiilor și adolescenților se reduce de la aproximativ 133.000 la circa 80.000, o scădere de 40%. Această diminuare reflectă direct fertilitatea sub replacement persistentă (TFR 1,28), care produce cohorte de nou-născuți din ce în ce mai mici pe măsură ce baza de femei în vârstă reproductivă se contractă ea însăși. Implicațiile pentru sistemul educațional sunt majore: capacitatea actuală a rețelei de grădinițe, școli primare și secundare va deveni excedentară, necesitând reconversii, consolidări sau închideri de unități. Paradoxal, această contracție oferă și oportunități: resurse financiare și umane eliberate din educație pot fi redirecționate către calitatea îmbunătățită a învățământului (clase mai mici, dotări superioare) sau către alte sectoare deficitare.

Populația în vârstă de muncă (15-64 ani) prezintă o evoluție nelineară interesantă. Proporția acestei grupe crește inițial de la 65,3% în 2024 la un maxim de 67,8% în 2040, reflectând intrarea cohortelor mari născute în anii 1980-1990 în vârstă plină de muncă, în timp ce ieșirile prin pensionare rămân temporar moderate. Această perioadă 2024-2040 reprezintă o "fereastră demografică" favorabilă, cu raportul de dependență totală scăzând la minimul de 47,5% în 2040, oferind condiții optime pentru acumularea de capital economic și dezvoltarea capacității productive. După 2040, însă, tendința se inversează brutal: proporția 15-64 ani scade la 64,2% în 2050 și la doar 58,6% în 2060, pe măsură ce cohortele mari tranzitează către pensionare, iar cohortele tinere de intrare sunt din ce în ce mai reduse. În termeni absoluți, populația de vârstă de muncă în scenariul mediu scade de la aproximativ 470.000 în 2024 la 358.000 în 2060, o contracție de 24%, cu implicații severe pentru piața muncii, productivitatea economică și capacitatea de susținere fiscală a sistemelor sociale.

Rapoartele de dependență capturează sintetic presiunea pe populația activă. Raportul de dependență totală crește de la 53,2% în 2024 la 70,7% în 2060, semnificând că în 2060 vor exista aproximativ 71 de persoane în vârstele dependente (copii și vârstnici) pentru fiecare 100 persoane în vârstă de muncă, comparativ cu 53 în 2024. Mai îngrijorător, raportul de dependență vârstnici (care reflectă presiunea specifică pe sistemele de pensii și sănătate) aproape se dublează de la 24,8% la 48,3%, indicând că în 2060 vor exista aproape 50 de pensionari pentru fiecare 100 persoane active, un nivel extrem de ridicat care pune sub presiune severă sustenabilitatea financiară a sistemelor de protecție socială. Pentru comparație, raportul de dependență vârstnici în UE-27 în 2020 era de aproximativ 32%, iar proiecțiile Eurostat sugerează o creștere către 50% până în 2050-2060, indicând că Chișinăul ar converge către media europeană viitoare, dar plecând de la o poziție mai favorabilă inițială.

5.3. Comparația structurilor între scenarii

Deși cele trei scenarii produc populații totale foarte diferite în 2060, structurile pe vârste prezintă similitudini notabile, sugerând că îmbătrânirea demografică este o tendință robustă care persistă chiar și în scenariul optimist. În scenariul pesimist pentru 2060, proporția 65+ atinge 33,2%, cea mai ridicată dintre scenarii, reflectând combinația mortalității îmbunătățite (care prelungește viața vârstnicilor) cu

ARHICON

UNIVERSITATEA DE ARHITECTURĂ ȘI URBANISM
ION MINCU - BUCUREȘTI
CENTRUL DE CERCETARE, PROIECTARE,
EXPERTIZĂ ȘI CONSULTING

Strada Academiei 18-20, 010014 - BUCUREȘTI, ROMANIA, Tel: 307.71.05 ; 307.71.90 fax 307.71.05 cod fiscal R14771110

INSTITUTUL MUNICIPAL DE PROIECTĂRI
„CHIȘINĂU PROIECT”UNIVERSITATEA TEHNICĂ
A MOLDOVEI

LIDER - Arhicon București

UAUIM-CCPEC București

IMP Chișinău Proiect

UTM Chișinău

PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU

STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRIVIND EVOLUȚIA SOCIO-DEMOGRAFICĂ A MUNICIPIULUI CHIȘINĂU

fertilitatea foarte scăzută (care reduce baza tânără). Paradoxal, în termeni absoluți, scenariul pesimist are cei mai puțini vârstnici (aproximativ 170.000), dar ei reprezintă o treime din populația totală contractată la 512.000. Scenariul optimist pentru 2060 prezintă proporția cea mai redusă de vârstnici, 24,7%, datorită bazei tinere și active mai mari generate de fertilitatea îmbunătățită și migrația pozitivă. Totuși, în termeni absoluți, scenariul optimist are cei mai mulți vârstnici (aproximativ 208.000), reflectând atât populația totală mai mare, cât și câștigurile majore în speranța de viață.

Această aparentă contradicție subliniază importanța distincției între valori absolute și proporții în analiza demografică. Pentru planificarea serviciilor de sănătate geriatrică sau a capacității de îngrijire pe termen lung, numărul absolut de vârstnici este mai relevant: scenariul optimist necesită mai multe facilități medicale și social-asistențiale decât scenariul pesimist, în ciuda proporției mai scăzute. Pentru sustenabilitatea financiară a sistemelor de pensii și preocupările macroeconomice, raportul de dependență (deci proporția) este mai relevant: scenariul pesimist produce cele mai severe presiuni financiare, chiar cu un număr absolut mai mic de pensionari, deoarece baza de contribuabili activi este dramatic redusă.

Populația tânără (0-14 ani) în 2060 variază între aproximativ 63.000 în scenariul pesimist (12,3% din total) și 116.000 în scenariul optimist (13,8%), o diferență substanțială de 53.000 copii. Această variație reflectă direct diferențele în TFR între scenarii (1,27 vs 1,38) acumulate pe trei decenii, demonstrând impactul pe termen lung al politicilor nataliste. Cu toate acestea, chiar și în scenariul optimist, proporția copiilor rămâne sub 14%, semnificativ inferioară nivelului din 2024 (18,5%), confirmând că reversarea completă a contracției bazei tinere este extrem de dificilă chiar și cu politici proactive de susținere a natalității.

6. Speranța de viață proiectată și convergența est-vest

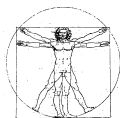
6.1. Traectoriile speranței de viață pe scenarii și sexe

Proiecțiile explicite ale speranței de viață la naștere (e_0) reprezintă o îmbunătățire metodologică importantă față de abordările care fixează tabelele de viață la nivelul anului de bază și presupun implicit că mortalitatea rămâne constantă pe întregul orizont temporal. Realitatea demografică a ultimelor decenii în Europa demonstrează că speranța de viață continuă să crească, deși ritmul acestei creșteri variază semnificativ între regiuni și perioade. Țările din Europa Centrală și de Est au experimentat câștiguri spectaculoase în e_0 după 1990, recuperând parțial decalajul față de vestul continentului acumulat în perioada comunistă. Polonia, de exemplu, a înregistrat o creștere a speranței de viață masculine de la aproximativ 66 ani în 1990 la peste 74 ani până în 2019-2020, un câștig de 8-9 ani în trei decenii. Țările baltice au înregistrat traectorii similare, deși cu volatilitate mai mare în anii 1990. Aceste experiențe oferă puncte de referință empirice pentru calibrarea ipotezelor privind evoluția viitoare a mortalității în Chișinău.

Tabelul următor sintetizează traectoriile speranței de viață proiectate pentru cele trei scenarii, prezentate separat pe sexe și pentru ambele sexe combinate:

Tabel 23. Speranța de viață proiectată pe sexe, pentru cele trei scenarii

	An	Bărbați	Femei	Ambele sexe
Ancora	2024	69,0	77,0	73,0
Scenariul pesimist	2030	68,4	77,4	72,9

UNIVERSITATEA DE ARHITECTURĂ ȘI URBANISM
ION MINCU - BUCUREȘTI
CENTRUL DE CERCETARE, PROIECTARE,
EXPERTIZĂ ȘI CONSULTING

INSTITUTUL MUNICIPAL DE PROIECTĂRI
„CHIȘINĂU PROIECT”

UNIVERSITATEA TEHNICĂ
A MOLDOVEI

ARHICON

Strada Academiei 18-20, 010014 - BUCUREȘTI, ROMANIA, Tel: 307.71.05 ; 307.71.90 fax 307.71.05 cod fiscal R14771110

LIDER - Arhicon București

UAUIM-CCPEC București

IMP Chișinău Proiect

UTM Chișinău

PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU

STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRIVIND EVOLUȚIA SOCIO-DEMOGRAFICĂ A MUNICIPIULUI CHIȘINĂU

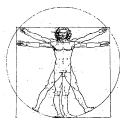
	2040	69,8	79,1	74,5
	2050	71,2	80,8	76,1
	2060	72,6	82,4	77,7
Scenariul mediu	2030	69,0	78,1	73,6
	2040	71,3	80,9	76,2
	2050	73,7	83,7	78,9
	2060	76,0	86,5	81,5
Scenariul optimist	2030	69,3	78,4	73,9
	2040	72,1	81,8	77,1
	2050	74,9	85,1	80,2
	2060	77,7	88,5	83,4

Scenariul pesimist proiectează cea mai lentă îmbunătățire, cu câștiguri totale de doar 3,6 ani pentru bărbați și 5,4 ani pentru femei pe orizontul 2024-2060. Este remarcabilă ușoara scădere tehnică a e_0 masculine între 2024 și 2030, de la 69,0 la 68,4 ani, o specificație deliberată menită să reflecte posibilele efecte reziduale ale pandemiei COVID-19 și eventualele crize de sănătate publică pe termen scurt. Această scădere temporară este urmată de o recuperare graduală, dar ritmul de îmbunătățire rămâne semnificativ sub potențialul regional. Valoarea finală de 72,6 ani pentru bărbați în 2060 este comparabilă cu nivelurile actuale din România sau Bulgaria, sugerând o stagnare relativă în raport cu țările mai avansate. Pentru femei, atingerea e_0 de 82,4 ani în 2060 reprezintă o performanță moderată, inferioară mediei actuale UE-27 de aproximativ 84 ani. Scenariul pesimist reflectă ipoteze de investiții stagnante în sănătate, persistența factorilor de risc comportamentali și accesul limitat la inovațiile medicale. (sursă: Eurostat)

Scenariul mediu proiectează îmbunătățiri substanțiale și susținute, cu câștiguri de 7 ani pentru bărbați (69,0 la 76,0 ani) și 9,5 ani pentru femei (77,0 la 86,5 ani) între 2024 și 2060. Aceste traiectorii sunt calibrate pentru a reflecta convergența moderată către standardele europene, presupunând investiții constante în sistemul de sănătate și progrese în reducerea factorilor de risc. Valoarea finală de 76,0 ani pentru bărbați ar poziționa Chișinăul la aproximativ nivelul mediei UE-27 actuale (78 ani), reprezentând o reducere semnificativă dar nu completă a decalajului. Pentru femei, atingerea e_0 de 86,5 ani în 2060 ar depăși ușor media actuală UE și ar converge către nivelurile țărilor nordice și vest-europene. Ritmul de îmbunătățire mediu este de aproximativ 0,19 ani/an pentru bărbați și 0,26 ani/an pentru femei, valori consistente cu tendințele observate în țările europene în procesul de dezvoltare și modernizare a sistemelor de sănătate. (sursă: Eurostat)

Scenariul optimist presupune îmbunătățiri accelerate, cu câștiguri impresionante de 8,7 ani pentru bărbați și 11,5 ani pentru femei. Atingerea e_0 de 77,7 ani pentru bărbați în 2060 ar reprezenta convergența aproape completă la media actuală UE-27, în timp ce 88,5 ani pentru femei ar poziționa Chișinăul în rândul municipiilor cu cea mai ridicată longevitate din Europa, comparabil cu Spania, Italia sau Elveția actuală. Aceste traiectorii sunt ambițioase dar nu nerealiste: Polonia și țările baltice au demonstrat că astfel de câștiguri sunt posibile în trei-patru decenii prin reforme sistemice, investiții susținute și adoptarea practicilor medicale moderne. Ritmul de îmbunătățire mediu de 0,24 ani/an pentru bărbați și 0,32 ani/an pentru femei este superior, dar nu excepțional comparativ cu performanțele istorice din Asia de Est (Coreea de Sud, Taiwan) sau Europa de Sud (Spania, Italia) în perioadele lor de creștere accelerată. Scenariul optimist presupune reformarea fundamentală a sistemului de sănătate, reducerea drastică a fumatului și consumului de alcool, îmbunătățirea siguranței rutiere și accesul generalizat la screening-uri preventive și tratamente moderne pentru bolile cronice. (sursă: Eurostat)

6.2. Decalajul de longevitate între sexe și implicații

ARHICON

UNIVERSITATEA DE ARHITECTURĂ ȘI URBANISM
ION MINCU - BUCUREȘTI
CENTRUL DE CERCETARE, PROIECTARE,
EXPERTIZĂ ȘI CONSULTING

Strada Academiei 18-20, 010014 - BUCUREȘTI, ROMANIA, Tel: 307.71.05 ; 307.71.90 fax 307.71.05 cod fiscal R14771110

INSTITUTUL MUNICIPAL DE PROIECTĂRI
„CHIȘINĂU PROIECT”

UNIVERSITATEA TEHNICĂ
A MOLDOVEI

LIDER - Arhicon București

UAUIM-CCPEC București

IMP Chișinău Proiect

UTM Chișinău

PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU

STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRIVIND EVOLUȚIA SOCIO-DEMOGRAFICĂ A MUNICIPIULUI CHIȘINĂU

Un aspect notabil al proiecțiilor este persistența decalajului semnificativ de longevitate între sexe, deși cu o ușoară tendință de îngustare. În 2024, decalajul (gap-ul) de e_0 între femei și bărbați se situează la 8 ani (77 vs 69), reflectând combinația factorilor biologici (avantajul feminin intrinsec) și comportamentali (fumatul, consumul de alcool, comportamente riscante concentrate la bărbați). În scenariul mediu, acest gap scade la aproximativ 9,1 ani în 2030, 9,6 ani în 2040, 10 ani în 2050 și 10,5 ani în 2060. Surprinzător, decalajul crește inițial după 2030, reflectând faptul că îmbunătățirile în mortalitate feminină progresează mai rapid decât cele masculine în primele decenii ale proiecției, un pattern consistent cu experiența europeană recentă unde câștigurile au fost mai concentrate la femei datorită reducerii mortalității cardiovasculare și oncologice.

În scenariul optimist, decalajul ajunge la 10,8 ani în 2060, în timp ce în scenariul pesimist atinge 9,8 ani. Această variație contra-intuitivă (decalajul mai mare în scenariul optimist) reflectă faptul că, atunci când condițiile de sănătate se îmbunătățesc substanțial, femeile tind să beneficieze mai mult în termeni absoluți, deoarece pornesc de la o bază mai ridicată și au potențial mai mare de extensie a longevității la vârstele foarte înaintate. Decalajul de 10-11 ani observat în proiecții este superior mediei UE-27 actuale (aproximativ 5-6 ani) și reflectă persistența factorilor de risc comportamentali specifici bărbați în contextul est-european, unde consumul de alcool și fumatul la bărbați rămân probleme majore de sănătate publică.

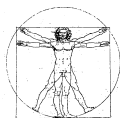
Implicațiile practice ale acestui decalaj sunt multiple. Din perspectiva planificării serviciilor de sănătate și asistență socială, populația vârstnică va fi extrem de feminizată: în 2060, în scenariul mediu, aproximativ 60-65% din persoanele de 80 ani și peste vor fi femei, creând nevoi specifice pentru îngrijirea vârstnicilor solitar și serviciile de suport pentru femei văduve. Din perspectiva pensiilor, longevitatea feminină superioară înseamnă că femeile colectează pensii pe perioade mai lungi, deși adesea de la venituri mai mici acumulate în carieră, exacerband riscul de sărăcie în vârsta înaintată. Din perspectiva politicilor de sănătate publică, reducerea decalajului de longevitate necesită intervenții ținute asupra factorilor de risc masculini: campanii anti-fumat agresive, control al consumului de alcool, îmbunătățirea siguranței la locul de muncă în sectoarele predominant masculine (construcții, transport) și promovarea utilizării serviciilor preventive de sănătate în rândul bărbaților, care tind să evite contactul cu sistemul medical până la stadii avansate ale bolilor.

7. Limite metodologice și incertitudini

7.1. Migrația: principala sursă de incertitudine structurală

Migrația este cea mai imprevizibilă componentă demografică, dificil de modelat din cauza lipsei datelor detaliate privind distribuția pe vârste și sexe a migranților în Chișinău. Analiza se bazează pe un profil urban internațional, cu migrație concentrată la 20-34 ani, însă validarea locală lipsește, ceea ce poate genera erori în structura proiectată a populației. Dacă migrația reală este diferită (mai mulți migranți între 30-44 ani, copii sau vârstnici), piramida demografică estimată va reflecta eronat aceste categorii. Variații de $\pm 10\%$ în concentrarea pe 20-34 ani pot modifica grupele de vârstă cu $\pm 5.000-8.000$ persoane până în 2060, relevant pentru servicii specifice, dar nu pentru totalul populației.

Volatilitatea ratelor istorice din 2014-2023 (afectate de crize economice, pandemie și instabilitate geopolitică) îngreunează identificarea unui trend reprezentativ, necesitând ajustări metodologice care pot introduce arbitrar. Este incert dacă anii recenți sau întreaga perioadă reflectă mai realist viitorul. O altă limitare este subestimarea migrației neînregistrate; emigrația temporară nu apare complet în datele administrative, iar recensământul 2024 poate oferi o imagine mai precisă a populației rezidente. Totuși, neconcordanța dintre datele administrative (populație de jure) și recensământ (populație rezidentă) persistă, deși impactul e probabil redus pentru că profilul migrației rămâne similar.

ARHICON

UNIVERSITATEA DE ARHITECTURĂ ȘI URBANISM
ION MINCU - BUCUREȘTI
CENTRUL DE CERCETARE, PROIECTARE,
EXPERTIZĂ ȘI CONSULTING

Strada Academiei 18-20, 010014 - BUCUREȘTI, ROMANIA, Tel: 307.71.05 ; 307.71.90 fax 307.71.05 cod fiscal R14771110

INSTITUTUL MUNICIPAL DE PROIECTĂRI
„CHIȘINĂU PROIECT”

UNIVERSITATEA TEHNICĂ
A MOLDOVEI

LIDER - Arhicon București

UAUIM-CCPEC București

IMP Chișinău Proiect

UTM Chișinău

PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU

STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRIVIND EVOLUȚIA SOCIO-DEMOGRAFICĂ A MUNICIPIULUI CHIȘINĂU

Aceste incertitudini pot afecta estimarea necesarului de locuințe sau planificarea infrastructurii educaționale, motiv pentru care scenariile alternative trebuie luate în considerare în procesul decizional. Astfel, factorii de incertitudine privind migrația nu influențează doar estimările demografice, ci pot avea consecințe semnificative asupra planificării serviciilor publice, alocării resurselor și prioritizării investițiilor la nivel municipal.

7.2. Fertilitatea: simplificări de calendar și comportament reproductiv

Modelarea fertilității prin scalarea liniară a profilurilor ASFR către ținte TFR presupune constanța distribuției pe vârste, excluzând schimbările precum amânarea sau recuperarea fertilității observate în tranziția demografică europeană. Migrarea vârstei medii la prima naștere modifică forma curbei ASFR, afectând temporar TFR-ul. Abordarea uniformă e adecvată pe termen mediu, dar poate introduce bias pe termen lung, subestimând scăderea temporară sau supraestimând recuperarea. Modelarea explicită necesită date suplimentare, iar lipsa acestora justifică abordarea simplificată, cu avertisment privind limitările. De asemenea, modelul nu diferențiază după educație, venit sau origine etnică, deși acestea influențează semnificativ fertilitatea.

Am ales această abordare datorită lipsei datelor stratificate pe educație și venit; alternativele ar fi presupus ipoteze suplimentare dificil de validat în contextul local. Astfel, s-a preferat o metodă pragmatică, care să minimizeze riscurile de supra-interpretare a rezultatelor în absența unor date solide. Pentru rafinamente viitoare sunt necesare date stratificate.

7.3. Mortalitatea: ajustări uniforme și specificități pe vârste

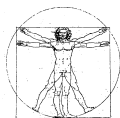
Ajustarea mortalității se face uniform pe toate vârstele, reflectând trendul general, însă ignoră diferențierile cauzate de progresul medical sau comportamental specific grupelor de vârstă. Această convenție este pragmatică din lipsă de date municipale detaliate și impactul asupra indicatorilor agregați este redus, cu variații minore la estimarea populației vârstnice. Gruparea vârstei 80+ poate subestima centenarii, mai ales în scenarii optimiste de longevitate; pentru analize specializate, ar fi necesară o defalcare mai fină, implicând tabele de viață extinse și ipoteze suplimentare. Alegerea ajustării uniforme reflectă un compromis între fezabilitatea tehnică și precizia analizei, având în vedere constrângerile de date la nivel local.

7.4. Absența validării retrospective și incertitudinii probabilistice

Analiza nu include validare retrospectivă (back-testing); modelul nu a fost testat pe date istorice pentru a-i evalua performanța sau calibrările. Aceasta limitează înțelegerea exactă a performanței modelului, constrânsă și de lipsa datelor detaliate comparabile pentru vârstă și sex între recensăminte. De asemenea, estimările prezentate nu includ intervale de incertitudine probabilistice; sunt valori punctuale, fără cuantificarea riscurilor. Modelele probabilistice avansate, cum ar fi cele ale ONU, oferă astfel de intervale folosind simulări stochastice, dar analiza actuală folosește scenarii pesimist, mediu și optimist ca substitut pragmatic pentru aceste incertitudini. Totuși, aceasta nu reprezintă o probabilitate formală. Pentru o cuantificare formală, ar trebui dezvoltat un model probabilistic sau consultate sursele internaționale. Lipsa validării retrospective și a incertitudinilor probabilistice trebuie avută în vedere la interpretarea rezultatelor, deoarece poate conduce la decizii bazate pe o imagine incompletă a riscurilor potențiale.

7.5. Sensibilitatea la revizuire statistice și actualizări de date

Proiecțiile depind strict de datele disponibile la momentul analizei; orice revizuire ulterioară a recensământului 2024 sau a seriilor demografice va necesita recalibrare. Experiențele anterioare au arătat că ajustările pot schimba semnificativ cifrele de referință, cu impact direct asupra proiecțiilor viitoare. Parametrii de fertilitate și migrație se bazează pe serii până în 2023-2024, iar schimbări majore

ARHICON

UNIVERSITATEA DE ARHITECTURĂ ȘI URBANISM
ION MINCU - BUCUREȘTI
CENTRUL DE CERCETARE, PROIECTARE,
EXPERTIZĂ ȘI CONSULTING

Strada Academiei 18-20, 010014 - BUCUREȘTI, ROMANIA, Tel: 307.71.05 ; 307.71.90 fax 307.71.05 cod fiscal R14771110

INSTITUTUL MUNICIPAL DE PROIECTĂRI
„CHIȘINĂU PROIECT”

UNIVERSITATEA TEHNICĂ
A MOLDOVEI

LIDER - Arhicon București

UAUIM-CCPEC București

IMP Chișinău Proiect

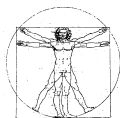
UTM Chișinău

PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU

STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRIVIND EVOLUȚIA SOCIO-DEMOGRAFICĂ A MUNICIPIULUI CHIȘINĂU

după această perioadă, precum politici noi sau șocuri economice, pot face proiecțiile depășite. Actualizarea regulată (la fiecare 2-3 ani) este necesară pentru menținerea relevanței. Se recomandă monitorizarea anuală a indicatorilor-cheie și compararea lor cu scenariul mediu.

Pentru reducerea incertitudinilor identificate, se recomandă inițierea unor parteneriate cu instituțiile responsabile de migrație și sănătate publică pentru a obține date detaliate pe grupe de vârstă și sexe, facilitând astfel rafinarea modelelor viitoare. De asemenea, colaborarea cu institute de cercetare, universități sau organisme internaționale ar putea contribui la îmbunătățirea calității datelor și la dezvoltarea unor instrumente de analiză mai robuste, cu impact direct asupra fundamentării politicilor publice.

ARHICON

UNIVERSITATEA DE ARHITECTURĂ ȘI URBANISM
ION MINCU - BUCUREȘTI
CENTRUL DE CERCETARE, PROIECTARE,
EXPERTIZĂ ȘI CONSULTING

Strada Academiei 18-20, 010014 - BUCUREȘTI, ROMANIA, Tel: 307.71.05 ; 307.71.90 fax 307.71.05 cod fiscal R14771110

INSTITUTUL MUNICIPAL DE PROIECTĂRI
„CHIȘINĂU PROIECT”UNIVERSITATEA TEHNICĂ
A MOLDOVEI

LIDER - Arhicon București

UAUIM-CCPEC București

IMP Chișinău Proiect

UTM Chișinău

PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU

STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRIVIND EVOLUȚIA SOCIO-DEMOGRAFICĂ A MUNICIPIULUI CHIȘINĂU

D. CONCLUZII - EVIDENȚIEREA DISFUNȚIONALITĂȚILOR ȘI PRIORITĂȚI DE INTERVENȚIE

1. DISFUNȚIONALITĂȚI

Chișinăul reprezintă cel mai important pol urban al Republicii Moldova, concentrând aproape 30% din populația țării și o mare parte a activităților economice, educaționale și culturale. În ultimele două decenii, municipiul a funcționat ca un oraș magnet pentru fluxurile migratorii interne, atrăgând populație din toate regiunile țării, în special persoane tinere și cu nivel înalt de calificare. Populația municipiului a crescut cu aproximativ 17%, ceea ce reflectă atât atractivitatea economică și socială a capitalei, cât și dezechilibrele teritoriale dintre Chișinău și restul republicii.

În același timp, orașul poartă amprenta moștenirii sovietice, vizibilă în structura locuirii, în organizarea spațiului urban și în modelul de dezvoltare economică și socială. Cartierele mari de blocuri standardizate, planificarea predominant centralizată și infrastructura construită pentru condițiile anilor 1970–1980 creează astăzi constrângeri în adaptarea la cerințele unei economii și societăți contemporane. Această moștenire explică parțial nevoia de reînnoire a fondului locativ, presiunea asupra infrastructurii urbane și fragmentările teritoriale care persistă.

Pe acest fundal, sporul natural negativ, îmbătrânirea populației, migrația externă, presiunile asupra pieței muncii, asupra infrastructurii urbane și a serviciilor publice conturează un set de disfuncționalități care trebuie analizate în mod sistematic.

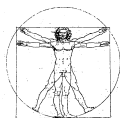
Capitolul de față este structurat în două părți complementare. Prima parte inventariază principalele disfuncționalități identificate pe domenii – demografie și migrație, resurse de muncă, educație, sănătate și infrastructură socială, locuire și infrastructură urbană, precum și coeziune socială și incluziune – evidențiind caracteristicile și implicațiile acestora asupra evoluției orașului. A doua parte formulează priorități de acțiune, corelate cu aceste disfuncționalități, prin care administrația locală și partenerii săi pot contribui la atenuarea dezechilibrelor și la valorificarea potențialului municipiului.

Demografie și migrație

Municipiul Chișinău traversează o perioadă marcată de disfuncționalități demografice semnificative, care influențează evoluția socială și economică a orașului. Unul dintre principalele semne ale acestei situații este **sporul natural negativ**, observat în ultimii ani. Acest fenomen reflectă scăderea fertilității și o capacitate tot mai redusă de înlocuire a generațiilor, ceea ce conduce la o diminuare a populației pe termen lung.

Procesul de **îmbătrânire a populației** s-a intensificat, manifestându-se prin creșterea ponderii persoanelor vârstnice și scăderea numărului de persoane tinere și de vârstă activă. Această dinamică demografică pune o presiune tot mai mare asupra populației ocupate, evidențiată de raportul de dependență după vârstă, care indică o nevoie crescută de susținere socială și economică din partea celor activi.

Migrația externă contribuie la amplificarea acestor probleme, generând pierderi nete constante de populație, cu efecte deosebit de pronunțate asupra segmentului tânăr și activ. Acest proces reduce baza de resurse umane disponibile, afectând potențialul de dezvoltare al municipiului.

ARHICON

UNIVERSITATEA DE ARHITECTURĂ ȘI URBANISM
ION MINCU - BUCUREȘTI
CENTRUL DE CERCETARE, PROIECTARE,
EXPERTIZĂ ȘI CONSULTING

Strada Academiei 18-20, 010014 - BUCUREȘTI, ROMANIA, Tel: 307.71.05 ; 307.71.90 fax 307.71.05 cod fiscal R14771110

LIDER - Arhicon București

UAUIM-CCPEC București

IMP Chișinău Proiect

UTM Chișinău

PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU

STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRIVIND EVOLUȚIA SOCIO-DEMOGRAFICĂ A MUNICIPIULUI CHIȘINĂU

Deși migrația internă are un aport pozitiv la creșterea populației orașului, aceasta duce la o **concentrare** tot mai mare a locuitorilor în capitală. Rezultatul este accentuarea dezechilibrelor teritoriale și creșterea presiunii asupra infrastructurii urbane, ceea ce necesită măsuri suplimentare de planificare și adaptare la noile realități demografice.

Resursele de muncă și piața muncii

Piața muncii din municipiul Chișinău se confruntă cu o serie de dezechilibre structurale care afectează atât dinamica ocupării, cât și stabilitatea economică a orașului. Deși rata de activitate este superioară mediei naționale, se remarcă o **participare mult mai redusă a femeilor** comparativ cu cea a bărbaților. Acest dezechilibru de gen se reflectă în structura forței de muncă, influențând inclusiv nivelul de incluziune socială și oportunitățile de dezvoltare profesională pentru femei.

Tinerii reprezintă un segment vulnerabil, întâmpinând dificultăți semnificative de integrare pe piața muncii. Aceste probleme sunt evidențiate de **rata ridicată a șomajului în rândul tinerilor**, precum și de **ponderea mare a grupului NEET** (tineri care nu sunt angajați, nu urmează studii și nu participă la formare profesională). Astfel, municipalitatea se confruntă cu provocări majore privind valorificarea potențialului generațiilor tinere și prevenirea excluziunii acestora de pe piața muncii.

În ceea ce privește raportul dintre ofertă și cerere, se constată că oferta de forță de muncă nu răspunde întotdeauna nevoilor economice ale orașului. Acest fenomen generează un deficit de competențe în anumite sectoare, concomitent cu suprasaturarea în altele, ceea ce conduce la ineficiențe pe piața muncii și la dificultăți în adaptarea resurselor umane la cerințele pieței.

Structura pieței muncii este dominată de sectorul serviciilor, în timp ce rolul sectoarelor productive este tot mai redus. Această evoluție poate accentua vulnerabilitatea economică a municipiului, limitând diversificarea activităților economice și reducând capacitatea de a face față unor eventuale șocuri sau crize sectoriale.

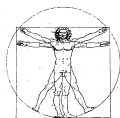
Educație

Învățământul din municipiul Chișinău se confruntă cu o serie de disfuncționalități la diferite niveluri educaționale, care afectează atât calitatea actului educațional, cât și adaptarea acestuia la nevoile reale ale populației.

În ciclul primar și gimnazial, creșterea rapidă a populației școlare nu a fost acompaniată de o extindere proporțională a resurselor didactice. Această situație a condus la o creștere a raportului elev/profesor, ceea ce implică o presiune suplimentară asupra cadrelor didactice și poate afecta negativ calitatea procesului de predare și învățare. Suprapopularea unor clase și lipsa infrastructurii adecvate pun în dificultate eforturile de asigurare a unui mediu educațional propice dezvoltării armonioase a elevilor.

În ceea ce privește învățământul profesional tehnic secundar, se constată o scădere a efectivilor de elevi, ceea ce reflectă o pierdere a atractivității acestui traseu educațional. Această tendință este cu atât mai îngrijorătoare cu cât piața muncii locală manifestă o nevoie crescută de specialiști tehnici. Discrepanța dintre cererea de pe piața muncii și opțiunile educaționale ale tinerilor poate conduce la un deficit de competențe în anumite domenii esențiale pentru dezvoltarea economică a municipiului.

La nivelul învățământului superior, atât numărul instituțiilor, cât și al studenților a scăzut semnificativ în ultimii ani. Această reducere se reflectă și în diminuarea numărului de absolvenți, care a ajuns la aproape

ARHICON

UNIVERSITATEA DE ARHITECTURĂ ȘI URBANISM
ION MINCU - BUCUREȘTI
CENTRUL DE CERCETARE, PROIECTARE,
EXPERTIZĂ ȘI CONSULTING

Strada Academiei 18-20, 010014 - BUCUREȘTI, ROMANIA, Tel: 307.71.05 ; 307.71.90 fax 307.71.05 cod fiscal R14771110

INSTITUTUL MUNICIPAL DE PROIECTĂRI
„CHIȘINĂU PROIECT”

UNIVERSITATEA TEHNICĂ
A MOLDOVEI

LIDER - Arhicon București

UAUIM-CCPEC București

IMP Chișinău Proiect

UTM Chișinău

PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU

STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRIVIND EVOLUȚIA SOCIO-DEMOGRAFICĂ A MUNICIPIULUI CHIȘINĂU

jumătate față de valorile precedente. Acest fenomen semnalează o diminuare a capitalului uman înalt calificat, ceea ce poate avea consecințe pe termen lung asupra capacității de inovare și competitivitate a municipiului.

Sănătate și infrastructură socială

Sistemul de sănătate din municipiul Chișinău se confruntă cu presiuni semnificative care afectează atât calitatea, cât și accesibilitatea serviciilor medicale. Rata mortalității generale rămâne la un nivel ridicat, reflectând dificultățile sistemice și provocările demografice cu care se confruntă populația locală. De asemenea, mortalitatea infantilă înregistrează oscilații notabile, inclusiv un vârf atipic în anul 2024, ceea ce semnalează vulnerabilități persistente în asigurarea sănătății copiilor și mamelor.

Îmbătrânirea accentuată a populației municipiului sporește presiunea asupra serviciilor medicale și sociale. Cererea pentru astfel de servicii este în creștere, însă infrastructura existentă nu a ținut pasul cu nevoile tot mai diversificate ale comunității. Lipsa unei extinderi proporționale a facilităților medicale și sociale limitează capacitatea sistemului de a răspunde eficient provocărilor generate de schimbările demografice.

În ceea ce privește domeniul culturii și sportului, resursele instituționale disponibile devin insuficiente în raport cu creșterea constantă a populației. Acest dezechilibru reduce accesul locuitorilor la activități educaționale, culturale și recreative, diminuând astfel oportunitățile de dezvoltare personală și socială pentru diverse categorii de vârstă.

Locuire și infrastructură urbană

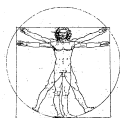
Municipiul Chișinău se confruntă cu provocări semnificative în domeniul locuirii și al infrastructurii urbane, generate de creșterea rapidă a populației și de migrația internă intensificată. Stocul de locuințe existent nu reușește să acopere cererea tot mai mare, ceea ce duce la dificultăți în accesarea unei locuințe adecvate, mai ales pentru tineri și familiile cu venituri medii. Prețurile ridicate pe piața imobiliară limitează posibilitățile acestora de a achiziționa sau de a închiria o locuință, accentuând inegalitățile sociale.

Dezvoltarea suburbană are loc într-un ritm accelerat, însă lipsa unei planificări coerente în ceea ce privește transportul și utilitățile conduce la fragmentarea teritorială a municipiului. Această fragmentare favorizează creșterea fenomenului de navetism, pe fondul unor conexiuni insuficiente între zonele rezidențiale și centrul urban. Infrastructura de transport urban este supusă unei presiuni crescute, manifestată prin congestie și trafic intens, ceea ce generează o creștere a nivelului de poluare și afectează calitatea vieții locuitorilor.

Coeziune socială și incluziune

Municipiul Chișinău se caracterizează printr-o structură etnică și lingvistică diversă, ceea ce reprezintă atât un atu cultural, cât și o provocare pentru consolidarea coeziunii sociale. Diversitatea etnică oferă oportunități pentru dialog intercultural și valorificarea patrimoniului local, însă poate genera dificultăți suplimentare în procesul de integrare și armonizare a comunităților.

Totodată, dezechilibrele existente între diferite cartiere ale municipiului accentuează riscul de segregare socială. Vulnerabilitatea economică a anumitor grupuri, precum persoanele vârstnice, familiile monoparentale și persoanele cu nivel scăzut de educație, necesită măsuri suplimentare pentru prevenirea excluziunii sociale și pentru asigurarea unui acces echitabil la servicii și oportunități.

ARHICON

UNIVERSITATEA DE ARHITECTURĂ ȘI URBANISM
ION MINCU - BUCUREȘTI
CENTRUL DE CERCETARE, PROIECTARE,
EXPERTIZĂ ȘI CONSULTING

Strada Academiei 18-20, 010014 - BUCUREȘTI, ROMANIA, Tel: 307.71.05 ; 307.71.90 fax 307.71.05 cod fiscal R14771110

INSTITUTUL MUNICIPAL DE PROIECTĂRI
„CHIȘINĂU PROIECT”

UNIVERSITATEA TEHNICĂ
A MOLDOVEI

LIDER - Arhicon București

UAUM-CCPEC București

IMP Chișinău Proiect

UTM Chișinău

PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU

STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRIVIND EVOLUȚIA SOCIO-DEMOGRAFICĂ A MUNICIPIULUI CHIȘINĂU

Disparitățile de gen, alături de dezechilibrele intergeneraționale, contribuie la accentuarea dificultăților cu care se confruntă anumite categorii sociale. Aceste aspecte impun o atenție sporită din partea administrației locale, pentru implementarea unor politici de incluziune care să răspundă nevoilor specifice ale grupurilor vulnerabile și să favorizeze coeziunea comunitară.

2. PRIORITĂȚI

Demografie și migrație

Municipiul Chișinău se confruntă cu provocări demografice semnificative, reflectate prin sporul natural negativ și îmbătrânirea populației. Pentru a răspunde acestor probleme, este esențială stimularea natalității printr-un set de politici de sprijin dedicate familiilor. Printre măsurile necesare se numără acordarea de subvenții pentru creșterea copilului, dezvoltarea infrastructurii de creșe și grădinițe, precum și introducerea unor facilități fiscale pentru familiile cu copii. În lipsa acestor intervenții, populația municipiului va continua să scadă și să îmbătrânească, ceea ce va amplifica povara economică asupra generațiilor active.

Pe lângă stimularea natalității, un rol important îl au programele de îmbătrânire activă și serviciile sociale adaptate persoanelor vârstnice. Acestea pot contribui la prelungirea participării seniorilor la viața comunității și la reducerea presiunii exercitate asupra sistemului medical. Fără implementarea unor astfel de măsuri, există riscul accentuării izolării sociale a vârstnicilor și creșterii costurilor asociate îngrijirii acestora.

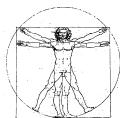
Totodată, politicile de reintegrare a migranților reveniți și atragerea diasporei, prin programe de antreprenoriat și transfer de cunoștințe, pot ajuta la refacerea capitalului uman activ al municipiului. Absența acestor politici ar conduce la pierderea definitivă a potențialului intelectual și economic reprezentat de resursele umane din diaspora.

În ceea ce privește migrația internă, dezvoltarea infrastructurii și a serviciilor în suburbii este o necesitate pentru a diminua presiunea asupra centrului orașului. Nerealizarea acestor investiții va perpetua problemele legate de congestii, prețuri ridicate la locuințe și polarizare teritorială, afectând coeziunea și echilibrul urban al Chișinăului.

Resursele de muncă și piața muncii

Creșterea participării femeilor pe piața muncii reprezintă o prioritate, fiind necesară implementarea unor politici de conciliere între muncă și familie. Printre aceste măsuri se regăsesc programele de lucru flexibile, extinderea serviciilor de îngrijire a copiilor și acordarea de stimulente angajatorilor care susțin echilibrul dintre viața profesională și cea personală. În lipsa aplicării acestor politici, decalajele de gen vor persista, afectând atât incluziunea socială, cât și nivelul general de productivitate.

Integrarea tinerilor în piața muncii poate fi realizată prin dezvoltarea de stagii, programe de ucenicie și promovarea învățământului dual. Aceste inițiative contribuie la reducerea ratei șomajului în rândul tinerilor și a fenomenului NEET (tineri care nu sunt angajați, nici nu urmează o formă de educație sau

ARHICON

UNIVERSITATEA DE ARHITECTURĂ ȘI URBANISM
ION MINCU - BUCUREȘTI
CENTRUL DE CERCETARE, PROIECTARE,
EXPERTIZĂ ȘI CONSULTING

Strada Academiei 18-20, 010014 - BUCUREȘTI, ROMANIA, Tel: 307.71.05 ; 307.71.90 fax 307.71.05 cod fiscal R14771110

INSTITUTUL MUNICIPAL DE PROIECTĂRI
„CHIȘINĂU PROIECT”

UNIVERSITATEA TEHNICĂ
A MOLDOVEI

LIDER - Arhicon București

UAUIM-CCPEC București

IMP Chișinău Proiect

UTM Chișinău

PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU

STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRIVIND EVOLUȚIA SOCIO-DEMOGRAFICĂ A MUNICIPIULUI CHIȘINĂU

formare). Fără implementarea unor astfel de programe, riscul excluderii tinerilor de pe piața muncii crește, ceea ce poate duce la pierderea unei generații de forță de muncă.

Adaptarea formării profesionale la cerințele pieței presupune dezvoltarea de parteneriate între instituțiile de educație și angajatori, precum și promovarea industriilor inovative. Aceste demersuri asigură alinirea competențelor forței de muncă la nevoile reale ale economiei. În absența unor astfel de măsuri, municipiul riscă să se confrunte cu un deficit de competențe și stagnare economică.

Stimulentele pentru antreprenariat și inovare, precum fondurile de sprijin pentru start-up-uri și crearea de incubatoare de afaceri, pot dinamiza economia locală. Dacă nu se investește în dezvoltarea antreprenoriatului, Chișinăul va depinde excesiv de sectoare cu productivitate scăzută, limitându-și capacitatea de creștere economică pe termen lung.

Educație

Municipiul Chișinău se confruntă cu provocări semnificative în domeniul educației, care impun adoptarea unor măsuri strategice pentru îmbunătățirea calității și relevanței procesului educațional. Un prim aspect esențial îl reprezintă extinderea infrastructurii școlare și angajarea de cadre didactice suplimentare, acțiuni menite să reducă raportul elev/profesor. Fără aceste intervenții, calitatea actului educațional riscă să se deterioreze, limitând oportunitățile de învățare pentru tineri.

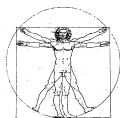
De asemenea, revitalizarea învățământului profesional tehnic constituie o prioritate, fiind necesară dezvoltarea de parteneriate cu mediul de afaceri, dotarea laboratoarelor și promovarea învățământului dual. Aceste măsuri pot spori atractivitatea acestui traseu educațional și asigura formarea specialiștilor tehnici de care economia locală are nevoie. În lipsa acestor inițiative, deficitul de specialiști tehnici se va accentua, afectând competitivitatea municipiului.

Consolidarea universităților trebuie realizată prin programe de cercetare, colaborări internaționale și dezvoltarea de programe atractive pentru studenți. Aceste demersuri pot contribui la stoparea declinului numărului de studenți și absolvenți, păstrând și dezvoltând capitalul uman înalt calificat. Fără sprijin susținut, universitățile riscă să piardă resurse valoroase, ceea ce va diminua potențialul de inovare și progres al comunității.

Nu în ultimul rând, digitalizarea educației și adaptarea curriculei la competențele viitorului sunt fundamentale pentru pregătirea tinerilor în concordanță cu cerințele pieței muncii și standardele europene. Lipsa unor astfel de reforme va conduce la creșterea decalajelor față de practicile și nivelul de performanță european, limitând șansele de integrare și succes ale tinerilor pe plan profesional.

Sănătate și infrastructură socială

Dezvoltarea sectorului de sănătate și a infrastructurii sociale reprezintă piloni esențiali pentru bunăstarea comunității și creșterea calității vieții în municipiul Chișinău. Investițiile direcționate către modernizarea infrastructurii medicale și digitalizarea serviciilor de sănătate au un impact semnificativ asupra accesului populației la servicii medicale de calitate. Prin implementarea acestor măsuri, se poate reduce presiunea asupra sistemului, astfel încât să fie evitată suprasolicitarea și să fie îmbunătățită eficiența actului medical. În lipsa unor astfel de investiții, sistemul de sănătate riscă să rămână ineficient și să nu răspundă adecvat nevoilor cetățenilor.

ARHICON

UNIVERSITATEA DE ARHITECTURĂ ȘI URBANISM
ION MINCU - BUCUREȘTI
CENTRUL DE CERCETARE, PROIECTARE,
EXPERTIZĂ ȘI CONSULTING

Strada Academiei 18-20, 010014 - BUCUREȘTI, ROMANIA, Tel: 307.71.05 ; 307.71.90 fax 307.71.05 cod fiscal R14771110

INSTITUTUL MUNICIPAL DE PROIECTĂRI
„CHIȘINĂU PROIECT”

UNIVERSITATEA TEHNICĂ
A MOLDOVEI

LIDER - Arhicon București

UAUIM-CCPEC București

IMP Chișinău Proiect

UTM Chișinău

PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU

STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRIVIND EVOLUȚIA SOCIO-DEMOGRAFICĂ A MUNICIPIULUI CHIȘINĂU

Programele de prevenție, cu un accent deosebit pe sănătatea maternă și infantilă, joacă un rol crucial în diminuarea ratei mortalității generale și infantile. Implementarea acestor inițiative este vitală pentru promovarea unui stil de viață sănătos și pentru protejarea categoriilor vulnerabile din comunitate. Fără dezvoltarea acestor programe, riscul menținerii unor rate ridicate ale mortalității persistă, ceea ce afectează negativ sănătatea publică și dezvoltarea socială.

În contextul îmbătrânirii populației, serviciile de îngrijire la domiciliu și medicina comunitară devin tot mai importante. Aceste servicii contribuie la reducerea presiunii asupra unităților spitalicești și asigură accesul echitabil la îngrijire medicală pentru vârstnici și persoane aflate în dificultate. Dacă aceste soluții nu sunt dezvoltate, costurile instituționale vor crește, iar accesul la servicii va fi fragmentat și inegal, ceea ce va adânci disparitățile în sistemul de sănătate.

Extinderea accesului la activități culturale și sportive, prin modernizarea infrastructurii existente, reprezintă o modalitate eficientă de stimulare a coeziunii sociale și de promovare a sănătății populației. Investițiile în acest domeniu deschid oportunități de dezvoltare personală și favorizează integrarea socială. În lipsa acestor investiții, disparitățile sociale se vor accentua, iar șansele de dezvoltare individuală vor fi limitate, afectând atât sănătatea fizică, cât și starea de bine a comunității.

Locuire și infrastructură urbană

Asigurarea accesului la locuințe reprezintă o prioritate pentru reducerea excluziunii sociale și diminuarea presiunii exercitate asupra pieței imobiliare din municipiul Chișinău. Dezvoltarea unor programe dedicate tinerilor și familiilor, menite să faciliteze accesul la locuințe accesibile, este esențială pentru crearea unui mediu urban echitabil. Fără implementarea acestor programe, accesul la locuințe va deveni din ce în ce mai dificil, afectând stabilitatea și coeziunea socială.

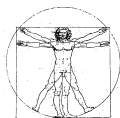
O planificare coerentă a dezvoltării suburbane, alături de îmbunătățirea transportului public, este vitală pentru prevenirea fragmentării teritoriale. Aceste măsuri favorizează conectarea eficientă a zonelor periferice cu centrul orașului și reduc navetismul excesiv și congestiile de trafic. În absența unor intervenții coordonate, riscul de accentuare a navetismului și al blocajelor în trafic va crește, afectând mobilitatea urbană.

Modernizarea infrastructurii tehnico-edilitare și promovarea mobilității durabile stau la baza rezilienței urbane. Investițiile în acest domeniu asigură o calitate crescută a vieții și susțin dezvoltarea sustenabilă a orașului. Lipsa investițiilor va conduce la degradarea infrastructurii, scăderea nivelului de confort urban și creșterea poluării.

Adoptarea unor politici eficiente de reducere a poluării și extinderea spațiilor verzi urbane contribuie semnificativ la sănătatea populației și sporesc atractivitatea generală a orașului. În lipsa acestor măsuri, problemele de mediu se vor agrava, impactând negativ atât sănătatea locuitorilor, cât și potențialul de dezvoltare urbană.

Coeziune socială și incluziune

Realizarea unei coeziuni sociale durabile și a incluziunii în municipiul Chișinău depinde de implementarea unor politici interculturale și a unor programe dedicate integrării grupurilor etnice și lingvistice. Aceste măsuri sunt esențiale pentru reducerea riscului de segregare și prevenirea apariției tensiunilor sociale care pot afecta armonia comunității. În lipsa acțiunilor coordonate în această direcție, potențialul de agravare a acestor tensiuni crește semnificativ.

ARHICON

UNIVERSITATEA DE ARHITECTURĂ ȘI URBANISM
ION MINCU - BUCUREȘTI
CENTRUL DE CERCETARE, PROIECTARE,
EXPERTIZĂ ȘI CONSULTING

Strada Academiei 18-20, 010014 - BUCUREȘTI, ROMANIA, Tel: 307.71.05 ; 307.71.90 fax 307.71.05 cod fiscal R14771110

INSTITUTUL MUNICIPAL DE PROIECTĂRI
„CHIȘINĂU PROIECT”

UNIVERSITATEA TEHNICĂ
A MOLDOVEI

LIDER - Arhicon București

UAUIM-CCPEC București

IMP Chișinău Proiect

UTM Chișinău

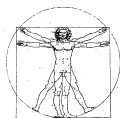
PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU

STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRIVIND EVOLUȚIA SOCIO-DEMOGRAFICĂ A MUNICIPIULUI CHIȘINĂU

Sprrijinul acordat comunităților vulnerabile, prin dezvoltarea serviciilor de proximitate și acordarea ajutoarelor sociale ținute, joacă un rol crucial în prevenirea excluziunii sociale. Astfel de intervenții contribuie la scăderea riscului de sărăcie și marginalizare, asigurând accesul echitabil la resurse și servicii esențiale pentru toate categoriile de populație. Fără implementarea acestor măsuri, sărăcia și marginalizarea se vor accentua, adâncind diferențele sociale existente.

Programele dedicate incluziunii sociale și reducerea disparităților între cartiere, prin investiții echilibrate, au potențialul de a crește coeziunea la nivelul orașului. Aceste inițiative facilitează accesul uniform la infrastructură și oportunități, reducând astfel diferențele teritoriale dintre diverse zone ale municipiului. În absența unor astfel de programe, aceste diferențe vor continua să se adâncească, afectând stabilitatea socială.

Mecanismele de consultare publică și promovarea participării civice active constituie instrumente fundamentale pentru întărirea legăturii dintre administrație și cetățeni. Prin implicarea comunității în procesul decizional, se consolidează încrederea în instituțiile publice și se stimulează spiritul civic. Dacă aceste mecanisme nu sunt puse în aplicare, nivelul de încredere în instituții și gradul de implicare comunitară vor scădea, ceea ce poate afecta negativ dezvoltarea socială și calitatea guvernării locale.

ARHICON

UNIVERSITATEA DE ARHITECTURĂ ȘI URBANISM
ION MINCU - BUCUREȘTI
CENTRUL DE CERCETARE, PROIECTARE,
EXPERTIZĂ ȘI CONSULTING

Strada Academiei 18-20, 010014 - BUCUREȘTI, ROMANIA, Tel: 307.71.05 ; 307.71.90 fax 307.71.05 cod fiscal R14771110

LIDER - Arhicon București

UAUIM-CCPEC București

IMP Chișinău Proiect

UTM Chișinău

PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU

STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRIVIND EVOLUȚIA SOCIO-DEMOGRAFICĂ A MUNICIPIULUI CHIȘINĂU

BIBLIOGRAFIE

Consiliul Național al Tineretului din Moldova, Guvernul Republicii Moldova, Oficiul Coordonatorului Rezident ONU, UNFPA, și UNICEF (2023), **Raport privind tinerii și Obiectivele de Dezvoltare Durabilă: progres, provocări și oportunități**, accesibil la

<https://moldova.un.org/ro/301760-raport-privind-tinerii-%C8%99i-obiectivele-de-dezvoltare-durabil%C4%83-progres-provoc%C4%83ri-%C8%99i>

Fondul Națiunilor Unite pentru Populație Moldova (UNFPA Moldova), Ministerul Muncii și Protecției Sociale al Republicii Moldova (MMPS), Biroul Național de Statistică, Institutul Interdisciplinar de Demografie din Olanda (NIDI) (2022) *Centrul Analitic Independent Expert-Grup, Profilul demografic al municipiului Chișinău*, accesibil la

https://moldova.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/profil_demografic_mun_chisinau.pdf

Fondul Națiunilor Unite pentru Populație Moldova (2025), Demographic Resilience in Moldova Projecting future needs and policy implications, accesibil la

<https://moldova.unfpa.org/en/publications/demographic-resilience-moldova-projecting-future-needs-and-policy-implications#:~:text=Together%20these%20trends%20have%20complex%20implications%20for%20how,demand%20for%20critical%20services%20and%20infrastructure%20in%20Moldova>

Fondul Națiunilor Unite pentru Populație Moldova (UNFPA) (2023), Program on Active and Healthy Ageing, accesibil la

https://moldova.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/program_on_active_and_healthy_ageing_english_2.pdf

International Organization for Migration (2021). Migration Profile of the Republic of Moldova.

<https://moldova.iom.int/migration-profile-republic-moldova>

German Economic Team (2023). The current situation of Ukrainian refugees in Moldova. Policy Briefing Series.

<https://www.german-economic-team.com/en/newsletter/the-current-situation-of-ukrainian-refugees-in-moldova/>

Ministerul Muncii și Protecției Sociale al Republicii Moldova, Fondul Națiunilor Unite pentru Populație Moldova (2025), A Case Study of the Generations and Gender Survey in Moldova Data - Driven Policy Development and Demographic Insights, accesibil la

https://moldova.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/2025-03/GGS%20MD%20Case%20Study_Final%20version%20March%2011%20%282%29.pdf

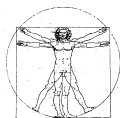
Primăria Municipiului Chișinău (2022), **Strategia de dezvoltare socio-economică și teritorială a municipiului Chișinău**, accesibil la www.chisinau.md

Primăria Municipiului Chișinău, **Strategia de dezvoltare a sectorului de tineret a municipiului Chișinău pentru perioada 2023–2028**, accesibil la

https://www.chisinau.md/upload/274023/attached_files_ro/6475018c3fcdf.pdf

*** **Strategia națională de dezvoltare „Moldova Europeană 2030”**, accesibil la

<https://monitorul.gov.md/ro/monitorul/view/pdf/2579/part/1#page=1>

ARHICON

UNIVERSITATEA DE ARHITECTURĂ ȘI URBANISM
ION MINCU - BUCUREȘTI
CENTRUL DE CERCETARE, PROIECTARE,
EXPERTIZĂ ȘI CONSULTING

Strada Academiei 18-20, 010014 - BUCUREȘTI, ROMANIA, Tel: 307.71.05 ; 307.71.90 fax 307.71.05 cod fiscal R14771110

INSTITUTUL MUNICIPAL DE PROIECTĂRI
„CHIȘINĂU PROIECT”

UNIVERSITATEA TEHNICĂ
A MOLDOVEI

LIDER - Arhicon București

UAUIM-CCPEC București

IMP Chișinău Proiect

UTM Chișinău

PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU

STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRIVIND EVOLUȚIA SOCIO-DEMOGRAFICĂ A MUNICIPIULUI CHIȘINĂU

*** **Strategia națională de sănătate „Sănătatea 2030”**, accesibil la
https://ms.ro/media/documents/Anexa_1_-_SNS.pdf

*** **Strategia Națională „Tineret 2030”**, accesibil la
https://edu.gov.md/sites/default/files/strategia_de_tineret_ro_1.pdf

Bibliografie metodologică de referință:

Preston, S. H., Heuveline, P., & Guillot, M. (2001). Demography: Measuring and Modeling Population Processes. Blackwell Publishers.

United Nations (2022). World Population Prospects 2022: Methodology of the United Nations Population Estimates and Projections. Department of Economic and Social Affairs, Population Division.

Rogers, A., & Castro, L. J. (1981). Model migration schedules. IIASA Research Report RR-81-030.

Eurostat (2020). Methodological Manual on Territorial Typologies. Luxembourg: Publications Office of the European Union.

Surse de date comparative:

Eurostat Database: Demographic statistics (population, fertility, mortality, migration)

WHO European Health for All Database (HFA-DB): Life expectancy indicators

Human Mortality Database (www.mortality.org): Life tables for European countries